

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Elli Ünlü Kişi

James Baldwin



Mitoloji Dizisi



Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

ELLİ ÜNLÜ KİŞİ

Kısa Hikâyeler

James Baldwin



İLYA İZMİR YAYINEVİ

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

İLYA	MİTOLOJİ / TARİH DİZİSİ -23
Adı	Elli Ünlü Kişi
Yazarı	James Baldwin
Çeviren	Duygu Baştürk
Gen. Yayın Editörü	Sevim Korkmaz Dinç
Orijinal Adı	Fifty Famous People - A Book of Short Stories
Yayın No.	182

© Copyright 2008, İlyazmir Yayınevi, İzmir - Türkiye 5846 Sayılı Yasaya göre tüm hakları İlyazmir Yayınevine ait olup kısmen veya tamamen, izin alınmadan basılamaz.

ISBN 978-9944-260-33-6

Baskı Birinci, İkinci Baskı, 2009 - İZMİR
Üçüncü Baskı, 2010 - İZMİR
Dördüncü, Beşinci Baskı, 2010 - İZMİR
Altıncı Baskı, Ekim 2010 - İZMİR
Yedinci Baskı, Aralık 2010 - İZMİR
Sekizinci Baskı, Mart 2011 - İZMİR

Basıldığı Yer İlyazmir Yayınevi Matbaası

Adres: İlyazmir Basım Yayın Medya Yapım Dağıtım
Pazarlama Sanayi Tic. Ltd. Şti.
Refik Tulga Caddesi No:11 Çamdibi/İZMİR
Tel-Fax: (0232) 462 75 86 - (0232) 462 32 19
info@ilyayayinevi.com

ELLİ ÜNLÜ KİŞİ

Kısa Hikâyeler

James Baldwin

İngilizceden Çeviren
DUYGU BAŞTÜRK



James Baldwin

1841'de Indiana'da doğmuş ve 1925'te Edinburg şehrinde hayata veda etmiştir.

24 yaşında öğretmenliğe başlamış ve Indiana'daki okullarda 18 yıl boyunca yöneticilik yapmıştır. Okul kitaplarının yanı sıra kendi kitaplarını da yazmaya başlamıştır. Yarım asır boyunca Amerika'daki tüm okul kitaplarının kendisi tarafından düzenlendiği veya yazıldığı tahmin edilmektedir.

Duygu Baştürk

1986 İzmir doğumlu olan Duygu Baştürk, 2008 yılında Hacettepe Üniversitesi İngilizce Mütercim-Tercümanlık Bölümü'nden mezun olmuştur. Yazılı ve sözlü çevirmenlik yapmaktadır.

İÇİNDEKİLER

Önsöz	9
– Kuşları Kurtaran Adam	11
– Kuşlarla İlgili Bir Başka Hikâye	15
– Konuşma Yapmak	17
– Kompozisyon Yazmak	21
– Düdük	25
– Ettrick Çobanı	29
– Halife ve Şair	33
– Becos! Becos! Becos!	35
– Alçakgönüllülük Dersi	39
– Gece Yarısı Alarmı	41
– Çocuk ve Kurt	45
– Kurtlarla İlgili Bir Başka Hikâye	49
– At Nalı Mıhları	53
– Otel Sahibinin Hatası	55
– Görgü Kurallarıyla İlgili Bir Ders	59
– Denizlere Açılmak	61
– Ressam Çoban	63
– İki Büyük Ressam	67

– Kral Solomon ve Arılar	69
– Amerika'nın İlk Büyük Ressamı	71
– Genç Casus	75
– Semer Üstünde Giden Çocuk	77
– Fısıldaşanlar	79
– Bir Prens Okumayı Nasıl Öğrendi	83
– Oku, Öğreneceksin	87
– Genç Saki	89
– Halifenin Oğulları	93
– Çocuk ve Soyguncular	95
– Adalet Dersi	99
– Komutan ve Tilki	103
– Bomba	105
– Eski Bir Roma Hikâyesi	107
– Yunus Tarafından Kurtarılmak	111
– Gökyüzünün Küçük Dostları	115
– Zeki Bir Köle	117
– Karanlık Gün	121
– Asık Suratlı Misafir	123
– Ünlü Bir Hikâyenin Hikâyesi	125
– Kral ve Uşağı	131
– Avlanan Kral	133
– Dene Bir Daha Dene!	137
– Neden Hindiyi Taşımayı Kabul Etti?	139
– Çarklı Tekne	143
– Halife ve Bahçıvan	147
– Şair Olan Çoban	151

– İnsan Dostu	155
– Kömürcü ve Kral	159
– Kral Kim?	167
– Altın Sehpa	169
Elli Ünlü Kişi (Kimdiler – Nerede Yaşadılar)	177

Önsöz

Bu kitaptaki hikâyelerle ilgili olarak söylenebilecek en güzel şeylerden biri: hikâyelerin biyografik olmamasına karşın kahramanların gerçekten yaşamış ve dünya tarihinin büyük tiyatro oyununda kendi rollerini oynamış olmasıdır. Bu kişilerin bazıları diğerlerinden daha ünlüdür; ancak hepsi zamanın kumsalında kalıcı olacak ayak izlerini bırakmışlardır ve hiçbir zaman unutulmayacaklardır.

Her hikâyede yararlı bir etki yaratacak gerçek bir olay ve ah-lâki ders vardır. Her hikâye sadece çocukların değil, yetişkinlerin de hayali ve gerçek dışı olaylardan zevk aldığını kanıtlayacak ilgi çekici öğelere sahiptir.

Bu kitapta elliden daha fazla kişiden bahsedilmesi, yazarın daha fazla bilgi verme isteğine bağlanabilir.

KUŞLARI KURTARAN ADAM

Bir bahar günü dört adam şehrin dışındaki bir yolda atla gidiyordu. Bu kişiler, diğer kasabada bir mahkemeye giden avukatlardı.

Yağmur yağmıştı, yerler ıslak ve zemin çok yumuşaktı. Ağaçlardan sular damlıyordu, çimenler ıslaktı.

Patika dar ve yolun her iki yanındaki çamur deryası derin olduğundan avukatlar tek sıra halinde birbiri ardına gidiyorlardı. Yavaş yavaş gidiyor, konuşuyor, gülüyor ve çok keyif alıyorlardı.

Küçük ağaçların olduğu bir koruluktan geçerlerken ilk önce başlarının üzerinde büyük bir çırpınma sesi, sonra yol kenarındaki çimenlerin üzerinden cılız bir cıvıltı duydular.

Yukarıdaki yapraklı dallardan "Şiht! Şiht! Şhit!", ıslak çimenlerden ise "Cik! Cik! Cik!" sesleri geliyordu.

"Orada ne oluyor?" diye sordu Speed isimli en önde giden avukat. "Aman, sadece bir ihtiyar nar bül bülü!" dedi ismi Hardin olan ikinci avukat. "Fırtına iki küçük yavruyu yuvadan aşağı atmış. Uçmak için çok küçükler, anne kuş da bunun için telaşlanmış."

"Yazık! Hepsi oracıkta çimenlerin üzerinde ölecek," dedi ismini unuttuğum üçüncü avukat.

"Aaa... Tamam! Onlar sadece kuş." dedi Bay Hardin. "Neden onlar için canımızı sıkalım?"

"Evet, neden ki?" dedi Bay Speed.

Üçüncü adam geçip giderken başını eğdi ve küçük kuşları soğuk, ıslak çimenlerde çırpınırken gördü. Anne bülbül de etraflarında uçuyor ve eşini çağırıyordu.

Sonra avukatlar hiçbir şey olmamış gibi konuşarak ve gülerek yollarına devam ettiler. Birkaç dakika içinde de küçük kuşları unuttular.

Ancak ismi Abraham Lincoln olan dördüncü avukat durdu. Atından indi ve küçük kuşları nazik bir şekilde büyük sıcak ellerine aldı.

Korkmuş görünmüyorlardı; ama güvende olduklarını biliyorlarmış gibi hafifçe cıvıldıyorlardı.

"Korkmayın, benim küçük dostlarım. Şimdi sizi kendi küçük rahat yatağınıza bırakacağım." dedi Bay Lincoln.

Sonra düştükleri yuvayı bulmak için yukarı baktı. Yuva yüksekteydi, ulaşabileceğinden çok daha yüksekte.

Ama Bay Lincoln yüksek ağaçlara tırmanabilirdi. Çocukken bir sürü ağaca tırmanmıştı. Kuşları tek tek yavaşça küçük sıcak yuvalarına koydu. Diğer iki küçük kuş da oradaydı. Hepsi birbirine sarıldılar ve çok mutlu oldular.

Biraz sonra önden giden üç avukat atlarına su vermek için bir pınar kenarında durdu.

"Lincoln nerede?" diye sordu biri.

Yanlarında olmadığını görünce hepsi şaşırdı.

"O kuşları hatırladın mı?" diye sordu Bay Speed. "Büyük ihtimalle onlarla ilgilenmek için orada durmıştı." www.ugulteyenek.com.tr

Birkaç dakika içinde Bay Lincoln da onlara katıldı. Ayakkabıları çamura bulanmıştı; dikenli ağaç da ceketini yırtmıştı.

"Merhaba Abraham!" dedi Bay Hardin. "Neredeydin?"

"Oradaki kuşları annelerine vermek için bir dakikalığına durdum." diye yanıtladı Lincoln.

"Evet, biz de her zaman senin bir kahraman olduğunu düşünmüşüzdür." dedi Bay Speed. "Artık bunu biliyoruz."

Daha sonra üç avukat da kahkahayla güldü. Güçlü bir adamın böyle değersiz küçük kuşlar için bu kadar zahmete katlanmasının saçma olduğunu düşünüyorlardı.

"Beyefendiler!" dedi Lincoln. "Eğer o çaresiz küçük nar bül-büllerini ıslak çimenlerde ölüme terk etseydim bu gece uyku uyuyamazdım."

Daha sonra Abraham Lincoln bir avukat ve devlet adamı olarak çok büyük üne kavuştu. Başkan olarak seçildi. Washington'un yanında en büyük Amerikalılardan biri oldu.

KUŞLARLA İLGİLİ BİR BAŞKA HİKÂYE

Büyük bir savaş başlamıştı. Kâh uzaklarda kâh yakınlar-
da toplar patlıyordu. Askerler savaş alanında ilerliyor-
du. Atlılar, aceleyle cepheye saldırıyordu.

Bir top mermisi bir bölük askerin oldukça yakınına vurdu.
Ancak onlar ilerlemeye devam ettiler. Trampetler vuruluyor,
düdükler çalınıyordu.

"Vız!" Başka bir top mermisi daha havalandı ve yakındaki bir
ağacı vurdu. Cesur bir komutan savaş alanında bir yandan diğer
yana gidiyordu. Top mermileri birbiri ardına yanından geçiyordu.

"Komutanım, tehlikedesiniz." dedi onun yanındagiden subay.
"Geride, daha güvenli bir yerde durmanız sizin için daha iyi ola-
caktır."

Ancak komutan yolunda ilerlemeye devam etti.

Aniden bir ağacın yanında durdu. "Durun!" diye bağırdı ya-
nındaki adamlara. Atından atladı. Durdu ve yere düşmüş bir kuş
yuvasını aldı. Yuvanın içinde zayıf, tüyleri tam çıkmamış kuşlar
vardı. Ağızları annelerinin onlara vermesini bekledikleri yemek
için açıktı.

"Bu küçük şeyleri burada ezilsinler diye bırakıp gidemezdim." dedi komutan.

Yuvayı nazik bir şekilde aldı ve ağacın dallara ayrıldığı güvenli bir yere bıraktı.

"Vız!" diğer bir top mermisi daha.

Komutan eyere atladı ve hemen arkasındaki subaylarla hızla ilerledi.

"Vız! Vız! Vız!"

Çok güzel bir şey yapmıştı. Savaş bitmeden daha birçok güzel şey yapacaktı. "Bam! Bam! Bam!"

Toplar adeta gürlüyordu, mermiler uçuşuyordu, savaş şiddetleniyordu. Ancak bu kadar gürültü ve tehlikenin arasında küçük kuşlar Büyük Komutan Robert E. Lee'nin onları koyduğu güvenli sığınakta mutlu mutlu cıvıldıyordu.

KONUŞMA YAPMAK

Bir kız, erkek kardeşiyle okula gidiyordu. İkisi de çok küçüktü. Erkek sadece dört yaşındaydı kız ise daha altı bile değildi. "Gel, Edward, acele etmeliyiz." dedi kız. "Geç kalmamalıyız." Küçük çocuk bir eliyle ablasının kolunu tutuyor, diğer elinde ilk okuma kitabını taşıyordu.

Bu kitap çocuğun tek kitabıydı ve onu çok seviyordu. Kirletmemek için dikkat ettiği kitabın kapağı parlak maviydi. İçinde, hiçbir zaman bakmaktan bıkmadığı birkaç eski resim vardı.

Edward kitaptaki neredeyse tüm kelimeleri heceleyebiliyordu ve epey iyi okuyordu.

Evleri okula bir buçuk kilometreden daha uzaktı ve çocuklar kısacık ayaklarının onları taşıyabildiği hızda yürüyordu.

İki yolun kesiştiği bir yerde onlara doğru gelen uzun boylu bir adam gördüler. Siyah giymişti ve çok hoş bir yüzü vardı.

"Aaa Edward, bu Bay Haris." diye fısıldadı küçük kız. "Gör-gü kurallarını unutma."

Bay Haris'i görmekten büyük zevk duymuşlardı, çünkü kendisi kiliselerinin papazıydı. Yolun kenarında durup görgü kurallarının gerektirdiklerini yaptılar. Edward incelikle başını eğdi, kız kardeşi de dizlerini bükerek reverans yaptı.

"Günaydın, çocuklar!" dedi papaz ve ikisiyle de babacan bir tavırla tokalaştı.

"Burada senin için bir şey var Küçük Edward." dedi. Daha sonra cebinden üzerinde dizeler yazılı bir kâğıt parçası çıkardı.

"Bak! Burada senin için yazdığım küçük bir konuşma var. Öğretmenin yakında senden okulda bir konuşma yapmanı isteyecek ve ben eminim ki sen, bunu çok kısa zaman içinde öğrenecek, sonra da çok iyi bir şekilde okuyacaksın."

Edward kâğıdı aldı ve nazik papaza teşekkür etti.

"Annemiz bunu öğrenmende sana yardımcı olacaktır." dedi kız.

"Evet, bunu öğrenmeye çalışacağım." dedi Edward.

"Öyle yap oğlum." dedi papaz. "Ben inanıyorum ki sen büyüyünce çok akıllı bir adam ve büyük bir konuşmacı olacaksın."

Sonra iki çocuk okula doğru hızla ilerledi.

Konuşma zor değildi ve Edward kısa zamanda konuşmanın her kelimesini öğrenmişti. Konuşma sırası ona gelince annesi ve papaz onu dinlemek için oradaydı.

O kadar güzel konuştu ki herkes çok memnun oldu. Her kelimeyi sanki okul arkadaşlarıyla konuşuyormuş gibi doğal söylemişti.

Bu konuşmayı okumak ister misiniz? İşte burada:

Benim gibi küçük bir çocuk,

Nasıl bir konuşma yapsın?

Dalga geçersiniz benimle bilirim

O zaman bekleyin de azıcık büyüyeyim

İçerikler RÖF Dergisi'ni takip etmek için www.rdf.org

Benim bölümümü duymak istediğinizden
Başlayacağım hemen,
Çabalayacağım ödül için tüm kalbimle en derinden,
Umutum az bile şimdiden.

Size anlatacağım Çiftçi John'un hikâyesi
Küçük bir sıpanın sahibiydi kendisi,
Onu her gün ve geceleri
Nasıl bıkmadan beslerdi.

Çiftçi John'a komşusu Joe:
"Sen kesin bir aptalsın" dedi,
Bu kadar zaman ve emeğe
Değmez bu küçük sıpa.

Komşu Joe'ya çiftçi John:
Küçük sıpayı bugün için beslemiyorum;
Varsın bugün bir işe yaramasın,
Ben onu yarınlar için besliyorum, dedi.

Buradan çıkardığımız ders şudur ki:
Hikâyeyi bozmayın benim yaptığım gibi,
Size göre sıpa benim bu hikâyedeki—
Gülüşlerinizden de anlaşıldığı gibi.
Dostlarım affedin beni
Kekelemelerimi ve pepelemelerimi;
Aslında yaptım elimden geleni,
Tamamdır artık selamımı da verdim mi?

*Bu küçük çocuğun ismi Edward Everett'ti. Büyüdüğünde
ünlü bir kişi ve en büyük komşumdan biri oldu.*

KOMPOZİSYON YAZMAK

"Çocuklar yarın hepinizden bir kompozisyon yazmanızı istiyorum." dedi Love Lane İlkokulu öğretmeni. "Sonra da cumagünü en güzel kompozisyon yazarlar kalkıp bunu arkadaşlarına okuyacaklar."

Çocuklardan bazıları çok memnun olmuş, bazıları ise memnun olmamıştı.

"Kompozisyonumuzu ne hakkında yazalım?" diye sordular.

"En çok sevdiğiniz konuyu seçebilirsiniz." dedi öğretmen.

Çocuklardan bazıları "ev" konusunun güzel olacağını düşündü. Diğerleriyse "okul"un iyi bir konu olacağını. Küçük bir oğlan "atlar" konusunu seçti. Küçük bir kız ise "yaz mevsimi" hakkında yazacağını söyledi.

Ertesi gün biri hariç tüm öğrenciler kompozisyonlarını yazmıştı.

Öğretmen, "Henry Longfellow" dedi. "Neden kompozisyon yazmadın?"

"Çünkü nasıl yazıldığını bilmiyorum." diye yanıtladı Henry. O sadece bir çocuktü.

"Tamam." dedi öğretmen. "Sözcükler yazabiliyorsun değil mi?"

"Evet, efendim." dedi çocuk.

"Üç ya da dört sözcük yazdıktan sonra onları bir araya getirebilirsin değil mi?"

"Evet, efendim; sanırım yapabilirim."

Öğretmen: "Tamam o zaman." dedi. "Yazı tahtanı alıp yarım saatliğine okul binasının arkasına gidebilirsin. Hakkında yazabileceğin bir şey düşün ve tahtanın üzerine o sözcüğü yaz. Daha sonra onun ne olduğunu, neye benzediğini, ne işe yaradığını ve onunla ne yapılabileceğini anlatmaya çalış. İşte bir kompozisyon yazmanın yolu budur."

Henry yazı tahtasını aldı ve dışarı çıktı. Hemen okulun arkasında Finney'in ahırını vardı. Ahırın yakınında ise bir bahçe. Henry bahçenin içinde bir turp gördü.

"Evet, onun ne olduğunu biliyorum." dedi kendi kendine ve yazı tahtasına "turp" sözcüğünü yazdı. Daha sonra neye benzediğini, ne işe yaradığını ve onunla ne yapılabileceğini anlatmaya çalıştı.

Daha yarım saat olmadan yazı tahtasına düzgün bir kompozisyon yazmıştı. Daha sonra okula girdi ve öğretmenin kompozisyonunu okumasını bekledi.

Öğretmeni şaşımış ve memnun olmuştu. Öğretmeni "Çok güzel yazmışsın Henry Longfellow. Kalkıp arkadaşlarına turpla ilgili yazdıklarını okuyabilirsin." dedi.

Bundan yıllar sonra Mr. Finney'in turp hakkındaki küçük komik dizeleri bir gazetede basıldı. Bazı kişiler bu dizelerin Henry Longfellow'un o gün okulda yazı tahtasına yazdığı dizeler olduğunu söyledi.

Ancak bu doğru değildi. Henry'nin kompozisyonu dizeler halinde değildi. Okulda okunaklı yazı tahtasından sil-

mişti ve onlar unutulup gitti. Belki de siz bu komik dizeleri okumak istersiniz; ancak asla, asla, ama asla bu dizeleri Henry Longfellow'un yazdığını düşünmeyin.

Bay Finney'in bir turpu vardı,
Büyüdü, büyüdü;
Damın ardında,
Kimseye zararı yoktu.

Daha fazla büyüymeyecek kadar büyüyünceye kadar,
Büyüdü, büyüdü;
Sonra Bay Finney onu aldı,
Kilerine koydu.

Olgunlaşıncaya kadar,
Orada durdu, durdu;
Sonra Susie Finney onu yıkadı,
Bir kaba koydu.
Onu kaynatabildiği kadar,
Kaynattı, kaynattı;
Sonra Bayan Finney onu aldı,
Masaya koydu.
Bay Finney ve karısı
Yemeğe oturdu;
Yediler, yediler,
Turpu böyle yediler.

ABD'de okul çağındaki her çocuk Henry W. Longfellow'u duymuştur. Şairlerimiz arasında en sevilenidir. "Demirci Köyü" "Çocuk Saati" şiirlerinin yanı sıra okumak ve hatırlamak isteyeceğiniz bir çok eser yazmıştır.

DÜDÜK

*J*ki yüzyıl önce Boston'da ismi Benjamin Franklin olan bir çocuk yaşıyordu.

Yedi yaşına bastığı gün annesi ona birkaç lira verdi.

Benjamin parlak, sarı paralara baktı ve "Anne ben bu bakır paralarla ne yapacağım?" dedi.

Sahip olduğu ilk paraydı.

"Ömeğin; istediğin bir şeyi alabilirsin." dedi annesi.

"O zaman bana yine para verecek misin?" diye sordu.

Annesi başını "hayır" anlamında salladı ve: "Hayır, Benjamin. Sana daha fazla veremem. Dolayısıyla bunu saçma sapan şeylere harcamamaya dikkat etmelisin."

Küçük dostumuz sokağa koştu. Paraların cebinde şingirdediğini duydu. Ne kadar da zengindi.

Boston şimdi büyük bir şehir; ancak o zamanlar sadece küçük bir kasabaydı. Çok fazla dükkân yoktu.

Benjamin sokaktan aşağı doğru koşarken, ne alsam diye düşündü. Şeker mi alsaydı acaba? Tadının nasıl olduğunu neredeyse hiç bilmiyordu. Yoksa güzel bir oyuncak mı alsaydı?

Eğer ailenin tek çocuğu olsaydı her şey daha farklı olurdu. Ancak ondan büyük on dört abisi, ablası ve ondan küçük iki kız kardeşi vardı.

Ne kadar da büyük bir aileydi! Babaları da fakir bir adamdı. Hiç şüphe yoktu ki hiçbir zaman bir oyuncak sahibi olamayacaktı.

Daha çok gitmemiştii ki düdük çalan büyük bir çocukla karşılaştı.

"Keşke böyle bir düdüğüm olsaydı." dedi.

Büyük çocuk ona doğru baktı ve düdüğü bir kez daha öttürdü. Aaa ne kadar da güzel bir ses çıkartıyordu!

"Biraz param var." dedi Benjamin. Paraları eline aldı ve çocuğa gösterdi. "Eğer bana düdüğü verirsen hepsini alabilirsin."

"Hepsini mi?"

"Evet, hepsini."

"Tamam, anlaştık." dedi çocuk ve düdüğü Benjamin'e verip tüm parayı aldı.

Küçük Benjamin Franklin çok mutluydu, çünkü sadece yedi yaşındaydı. Eve kadar düdüğü öttürerek koşabildiği kadar hızlı koştu.

"Bak anne." dedi. "Bir düdük aldım."

"Buna ne kadar verdin?"

"Bana verdiğin tüm paraları verdim."

"Aaa, Benjamin!"

Kardeşlerinden biri düdüğü görmek istedi.

"Buna çok para vermişsin. Bu, sadece bir liralık bir düdük. Kalitesiz olanlardır." dedi kardeşi.

"Benim sana verdiğim parayla bunlardan yarım düzine alırdın." dedi annesi.

Küçük çocuk ne kadar büyük bir hata yaptığını gördü. Düdük artık onu mutlu etmiyordu. Düdüğü yere attı ve ağlamaya başladı.

"Canını sıkma oğlum." dedi annesi çok kibar bir şekilde. "Sen sadece çok küçük bir çocuksun ve büyüdükçe çok daha fazla şey öğreneceksin. Bugün öyle bir ders aldın ki verdiğin para bu düdük için fazla değil."

Benjamin Franklin çok uzun süre yaşadı; ancak hiçbir zaman bu dersi unutmadı.

Her kız ve erkek çocuk Benjamin Franklin ismini hatırlarında tutmalıdır. O, çok büyük bir düşünür ve mucittir. Washington'a ABD'yi bağımsız hale getirmesinde yardımcı olmuştur. Öyle bir hayat yaşamıştır ki hiç kimse "Ben Franklin bana yanlış yaptı." diyemez.

ETTRICK ÇOBANI

Bir zamanlar İskoçya'da James Hogg isimli fakir bir oban yaşırdı. Babası, dedesi ve büyük dedesi de obandı.

İşı, Ettrick Water Nehri'nin kıyısında zengin bir toprak sahibine ait olan koyunlara bakmaktı. Bazen bakması gereken birkaç yüz kuzu olurdu. Bu kuzuları her gün tepelerin üzerindeki otlaklara götürür, onlar kısa yeşil otları yerken başlarında beklerdi.

Bu obanın Sirrah adını verdiği bir de köpeği vardı. Bu köpek, koyunların başında bekleyerek çobana yardımcı olurdu. Onları sahibinin istediği yere götürürdü. Bazen oban dinlenirken ya da akşam yemeğini yerken tüm sürüye göz kulak olurdu.

Karanlık bir gece James Hogg yedi yüz kuzudan oluşan bir sürüyle beraber bir tepenin doruğundaydı. Aniden bir fırtına çıktı. Gök gürlüyor, şimşekler akıyor, rüzgâr esiyor, yağmur yağıyordu.

Zavallı kuzular korkmuştu. oban ve köpeği onları bir arada tutamadı. Bazıları doğuya, bazıları batıya, bazılarıysa güneye doğru kaçtı.

oban, bir süre sonra karanlıkta izlerini kaybetti. Elinde feneriyle dik tepelerde kuzularını çağırarak bir aşağı bir yukarı gidiyordu.

İki ya da üç çoban daha kuzuları aramada ona yardımcı oldu. Tüm gece boyunca kuzuları aradılar.

Sabah olmuştu ve onlar hâlâ kuzuları arıyorlardı. Kuzuların sığılabileceğini düşündükleri her yere baktılar.

En sonunda James Hogg: "Aramanın bir faydası yok; yapmamız gereken tek şey eve gidip efendimize tüm sürüyü kaybettiğimizi söylemek." dedi.

Eve doğru birkaç kilometre yürümüşlerdi ki dar ve derin bir vadinin yamacına geldiler. Aşağıya doğru baktıklarında aşağıda kayaların arasında bir araya toplanmış kuzuları gördüler. Sirrah da onların başında bekliyor ve etrafa bakıp yardım arıyordu. "Bunlar, güneye doğru giden kuzular olmalı." dedi James Hogg.

Çobanlar, aşağı doğru koşular ve oradaki sürünün büyük bir sürü olduğunu gördüler.

"Bence hepsi burada." dedi aralarından biri.

Kuzuları saydılar ve yedi yüz kuzudan oluşan o büyük sürüden tek bir kuzunun bile kaybolmadığını görünce şaşırdılar.

Sirrah, o üçe ayrılmış sürüyü bir araya getirmeyi nasıl başarmıştı? O küçük korkmuş hayvanları güvenli bir yere nasıl getirmişti?

Bu sorulara kimse cevap veremedi. Ancak bilinen bir şey vardı ki: İskoçya'da hiçbir çoban o gece Sirrah'tan daha iyisini yapamazdı.

Uzun zaman sonra James Hogg, "Ben hiçbir zaman hiçbir canlıya o sabah Sirrah'a olduğum kadar minnettar olmadım." demiştir.

II

James Hogg küçük bir çocukken ailesi onu okula göndere-meyecek kadar fakirdi. Yine de şu veya bu şekilde okumayı öğ-rendi; okumayı öğrendikten sonra da hiçbir şeyi güzel bir kitap kadar sevmedi.

Yakınında hiç kütüphane yoktu, bu yüzden kitap almak onun için zordu. Ancak öğrenmeye çok istekliydi. Ne zaman bir düz-yazı ya da şiir kitabı alsa onu tamamen okuyana kadar yanında taşırdı. Sürülerinin başında beklerken, zamanının büyük kısmını okuyarak geçirirdi. Şiiri çok seviyordu ve bir süre sonra kendi şiirlerini yazmaya başladı. Bu şiirler birçok kişi tarafından okun-du ve beğenildi.

James Hogg ismi tüm İskoçya'da tanındı. Ettrick Water Nehri'nin kıyısındaki koyunlara baktığı için çoğunlukla Ettrick Çobanı olarak bilinir.

Şiirlerinin çoğu hâlâ çocukların yanı sıra yetişkin kadın ve er-kekler tarafından da okunup sevilmektedir.

İşte bu şiirlerden biri:

KÜÇÜK ÇOCUĞUN ŞARKISI

Göllerin parlak ve derin olduğu,
Gri alabalıkların uyuduğu,
Nehirlere ve çayırlara doğru,
İşte o yol Billy'le benim yolum.

Karatavuğun en son şarkısını söylediği
Dikenlerin en güzel şekilde açtığı,
Yavru kuşların cıvıldaştığı
İşte o yol Billy'le benim

Ekinlerin güzelce biçildiği,
Çimenlerin yemyeşil yetiştiği,
Arıların kovanlarının bulunduğu,
İşte o yol Billy'le benim

Oğlanlar neden baştan savılır,
Kızlar neden oyunlarından alınır,
Ya da oyunlar, şakalar neden sevilir,
İşte anlayamadığım budur.

Ama şunu bilirim ki severim oyunu,
Meraların içinde otluklar boyu,
Nehirden yukarı çimenler boyu,
İşte o yol Billy'le benim

HALİFE VE ŞAİR

Bir zamanlar ismi El Mansur olan ünlü bir Arap vardı. Kendisi tüm Arapların hükümdarıydı ve bu yüzden ona "halife" deniyordu.

El Mansur şiiri seviyordu ve şairlerin ona dizelerini okumalarından çok hoşlanıyordu. Bazen, eğer şiir çok hoşuna giderse, şairine bir hediye verirdi. Bir gün ismi Thalibi olan bir şair halifenin huzuruna geldi ve uzun bir şiiri ezberden okudu. Bitirdiğinde başını öne eğdi ve bekledi, bunun için ödüllendirileceğini umuyordu.

"Neyi tercih edersin?" diye sordu halife. "Üç yüz altını mı yoksa benden duyacağın üç bilge sözü mü?"

Şair, halifeyi memnun etmeyi arzu ediyordu. Dolayısıyla "Ah, efendim herkes bilgeliği zenginliği tercih etmelidir." dedi.

Halife güldü ve "Evet çok güzel, ilk sözümü dinle: Ceketin yırtılınca, yeni bir yama yapma; çok kötü görünecektir."

"Ah, efendim" diye inledi şair. "Yüz altınım bir kerede gitti."

Halife tekrar güldü. Daha sonra "Şimdi benim ikinci bilge sözümü dinle. Bu şu: Sakalını yağla; ama elbiseni kirletmemek için çok fazla yağlama."

"Daha da kötü!" diye sızlandı zavallı şair. "İkinci yüz altınım da gitti. Ne yapacağım?"

"Bekle şimdi bir tane daha söyleyeceğim." dedi halife ve tekrar güldü. "Benim üçüncü bilge sözüm..."

"Ah halifem bana acıyın!" diye bağırdı şair. "Üçüncü sözünüzü kendinize saklayın ve bana kalan altını verin."

Halife ve şairi duyan herkes gülmeye başladı. Daha sonra şaire beş yüz altın verilmesini söyledi; çünkü okuduğu şiir aslında çok güzeldi.

Halife El Mansur yaklaşık 12 yüzyıl önce yaşamıştır. Kendisi, güzel ve ünlü Bağdat şehrinin mimarıdır.

BECOS! BECOS! BECOS!

Binlerce yıl önce dünyadaki en büyük ülke Mısır'dı.

Mısır, muhteşem Nil Nehri'nin iki yakasında uzanan verimli topraklar üzerinde kuruluydu. Bu ülkede birçok büyük şehir vardı. Ülkenin bir ucundan diğer ucuna, koyunlar ve büyükbaş hayvanlar için güzel meralar ve ekinlerin olduğu geniş araziler uzanırdı.

Mısır halkı kendileriyle gurur duyardı, çünkü kendilerinin ilk ve en yaşlı millet olduğuna inanırdı.

"İlk erkek ve kadın bizim ülkemizde yaşadı", "Dünyadaki herkes bir zamanlar Mısırlı'ydı." derlerdi.

Mısır Kralı olan Psamtek bunun doğru olup olmadığından emin olmak istedi. Bunu nasıl ortaya çıkarabilirdi?

Önce bir plan deniyordu sonra bir başkasını; aslında hiçbiri bir şey kanıtlamıyordu. Daha sonra bilgeleri topladı ve onlara, "Dünyadaki ilk insanların Mısırlı olduğu doğru mu?" diye sordu.

"Bu konuda bir şey söyleyemeyiz; çünkü tarihi kayıtlarımızın hiçbiri o kadar eskiye dayanmıyor." diye yanıtladılar.

Daha sonra Psamtek başka bir plan denedi.

Şehrin yoksul halkı arasından bir kelime bile işitmemiş yeni doğmuş iki bebek buldu. Bu bebekleri bir çobana verdi ve bu bebekleri evlerin olduğu yerden uzakta, kuzuların arasında büyütmesini istedi. "Onlara hiçbir şey söyleme ve kimsenin onların işiteceği yerde konuşmasına izin verme." dedi kral.

Çoban emredileni yaptı. Çocukları sürülerinin otladığı yeşil vadiye götürdü. Onlara sevgi ve iyilikle baktı; ancak onların yanında tek bir kelime bile etmedi.

Güçlü ve sağlıklı bir şekilde büyüdüler. Kuzularla oynadılar ve çobandan başka kimseyi görmediler.

İki üç yıl böylece geçti. Bir gün çoban şehirden döndüğünde çocukların ona doğru geldiğini gördü ve mutlu oldu. Çocuklar ellerini yukarı kaldırdılar ve bir şey ister gibi "Becos! Becos! Becos!" diye bağırdılar.

Çoban onları tatlılıkla kulübeye götürdü ve her zamanki akşam yemekleri olan ekmek ve sütü verdi. Onlara bir şey söylemedi; ama bu ilginç "becos" sözcüğünü nereden duyduklarını ve ne anlama geldiğini merak etti.

O günden sonra çocuklar ne zaman acıksalar çoban onlara yemekleri için bir şey verene kadar "Becos! Becos! Becos!" diye bağırdılar.

Biraz zaman geçtikten sonra çoban şehre gitti ve krala çocukların nasıl ya da kimden öğrendiğini bilmediği bir sözcük söylediklerini söyledi.

"O sözcük nedir?" diye sordu kral.

"Becos."

Bunun üzerine kral Mısır'daki en akıllı alimlerden birini çağırdı ve bu sözcüğün ne anlama geldiğini sordu.

"Becos" dedi âlim, "Bu Friglerin dilinde 'ekmek' anlamına gelir."

"O zaman bu çocukların başka bir sözcük işitmeden Frig dilinde bir kelime söylemelerini nasıl yorumlamalıyız?" diye sordu kral.

"Buradan şunu anlayabiliriz ki Frig dili diller arasında en eskisidir. Bu çocuklar, bu sözcüğü tıpkı yeryüzünde yaşayan ilk insanlar gibi öğrenmişlerdir."

"Dolayısıyla" dedi kral, "Buradan Frigyalıların ilk ve en yaşlı millet olduğu sonucunu mu çıkarabiliriz?"

"Kesinlikle." diye yanıtladı bilge.

O günden sonra da Mısırlılar hep Frigyalılar'dan kendilerinden daha yaşlı bir ırk olarak bahsettiler.

Herkesin açıkça görebileceği gibi aslında tam olarak bir şey kanıtlanamadığında, bu yol bir şeyi kanıtlamanın tuhaf bir şeklidir.

ALÇAKGÖNÜLLÜLÜK DERSİ

Bir gün Halife Harun el-Reşid büyük bir ziyafet verdi. Bu ziyafet sarayın en büyük odasında yapıldı. Duvarlar, tavan altın ve değerli taşlarla kaplıydı ve parlıyordu. Masa nadir bulunan güzel bitki ve çiçeklerle süslüydü.

İran ve Arabistan'ın en soylu kişileri oradaydı. Birçok bilge, şair ve müzisyen de davetliydi.

Ziyafetin ortasında şair Ebu'l Atahiyye'yi çağırdı ve "Dizelerin prensi bize hünerini göster. Bu güzel ve görkemli ziyafeti bize dizelerinle anlat." dedi.

Şair ayağa kalktı ve anlatmaya başladı: "Yaşa Halife ve eğlen yüce sarayının gölgesinde."

"Bu güzel bir başlangıç." dedi Reşid. "Hadi geri kalanını da dinleyelim."

Şair devam etti: "Her sabah yeni bir eğlence getirir. Her gece tüm isteklerinin yapıldığını görürsün."

"Güzel, güzel!" dedi Halife. "Devam et."

Şair başını eğdi ve söylenene uydu: "Ancak ölüm zamanı geldiğinde Halifem, o zaman: Eyvah! Öğreneceksin ki tüm zevklerin bir gölgeden başka bir şey değilmiş."

Halifenin gözleri yaşla doldu. Duyguları onu teslim almıştı. Yüzünü kapadı ve ağlamaya başladı.

O zaman şairin yanında oturan askerlerden biri bağırdı: "Dur! Halife senden onu güzel düşüncelerle mutlu etmeni istedi; ama sen onun içini hüznle doldurdun."

"Şairi yalnız bırakın." dedi Reşid. "O, beni benim körlüğüm içinde gördü ve gözlerimi açmaya çalışıyor."

Harun el-Reşid Bağdat'ın halifeleri arasında en büyük olanıydı. "Arabistan Geceleri" adlı muhteşem kitapta kendisiyle ilgili birçok ilginç hikâye vardır.

GECE YARISI ALARMI

Kulak verin çocuklar, şimdi Paul Revere Longfellow'un *Gece Yarısı Alarmı* isimli eserini dinleyeceksiniz.

Paul Revere'nin *Gece Yarısı Alarmı* çok uzun zaman önce bu ülke İngiltere kralı tarafından yönetilirken meydana gelmiştir.

Boston'da binlerce İngiliz askeriyardı. Kral, askerlerini oraya halk insafsız yasalarına uysun diye göndermişti. Bu askerler kasabanın caddelerinde bekliyor; izinleri olmadan kimsenin kasabanın içine girmesine ve kasabanın dışına çıkmasına izin vermiyorlardı.

Halk bundan hoşlanmıyordu. "Bizim özgür olma hakkımız var. Ancak kral bize köleymişiz gibi davranıyor. Bizlere vergi ödetiyor; ama bunun karşılığında bize bir şey vermiyor. Özgürlüğümüzü elimizden almak için askerler yolluyor." diyorlardı.

Tüm ülke çalkalanıyordu. Kahraman erkekler evlerini terk alıp hızla Boston'a doğru yola koyuldular.

"Biz krala karşı savaşmak istemiyoruz; ama biz özgür insanlarız, kral bizlere baskı uygulamak için askerlerini göndermemeli. Eğer Boston halkının özgürlüğü için savaşması gerekiyorsa, bizler onlara yardım ederiz." dediler.

Bu kişiler kralın askerlerinden korkmuyorlardı. Bazıları Boston'a yakın bir köy olan Charlestown'da karargâh kurdu. Charlestown'un tepelerinden kralın askerlerini izleyip ne yaptıklarını görebileceklerdi.

Eğer askerler onlara zarar vermeye kalkarlarsa kendilerini savunmaya hazırolmak istiyorlardı. Bunun için yanlarına barut almışlardı ve bunu yaklaşık 30 kilometre uzaklıktaki Concord'da saklıyorlardı.

Kralın askerleri onlarda barut olduğunu duyunca, gidip onu almaya karar verdiler.

Charlestown'daki kişiler arasında ismi Paul Revere olan cesur bir gözlemci vardı. Ne şekilde olursa olsun ülkesine hizmet etmeye hazırды.

Bir gece Boston'da yaşayan bir arkadaşı onu ziyarete geldi. Askerlerden kaçabilmek için sessizce ve gizlice gelmişti.

"Sana bir şey söyleyeceğim." dedi. "Kralın askerlerinden bir kısmı Concord'a gidip oradaki barutu alacak. Hemen bu gece yola çıkmak için hazırlanıyolar."

"Aslında!" dedi Paul Revere. "Eğer başarabilirsem barutu alamayacaklar. Burasıyla Concord arasındaki tüm çiftçileri harekete geçireceğim ve dostlarımız sıcak saatler yaşayacaklar. Ancak bana yardım etmelisin."

"Elimden geleni yaparım." dedi arkadaşı.

"O zaman" dedi Paul Revere "Şimdi Boston'a gideceksin ve bekleyip izleyeceksin. İzle ve askerler karargâhtan çıkmaya hazır olunca bir fener yakıp eski Kuzey Kilisesi'nin kulesine as. Eğer nehri geçerlerse iki tane yak. Ben burada hazır olacağım. Işığı görür görmez, ~~atınla binceğim ve herkesi harekete geçireceğim.~~ ^{atınla binceğim ve herkesi harekete geçireceğim.}"

Planlanan yapıldı.

Gece olduğunda Paul Revere atıyla beraber nehrin kıyısındaydı. Boston'a doğru bakıyordu. Eski kilisenin nerede olduğunu biliyordu; ancak karanlıkta pek de bir şey göremiyordu.

Saatlerce orada bekledi ve izledi. Kasaba çok sakin görünüyordu; ancak bazen bir trampet sesi ya da bir askerin bağırışını duyuyordu.

Ay çıktı ve ay ışığında çok uzaktaki kilisenin kulesi olan kararıyı görebiliyordu. Saatin ona vurduğunu duydu. Bekledi ve izledi.

Saat on bire vurdu. Yorulmaya başlamıştı. Belki de askerler planlarından vazgeçmişlerdi.

Atını önüne katıp nehrin kıyısında bir aşağı bir yukarı yürüdü; ancak gözleri hep o Eski Kilise olduğunu bildiği karartıya dönüktü.

Bir anda kuleden bir ışık yansıdı. "Aaa! Evet, işte orada!" diye bağırdı. "Askerler geliyor."

Atına doğru koştu. Ayağını atın üzengisine koydu. Atına binmeye hazırды.

Sonra birincinin yanında açık ve parlak başka bir ışık daha parladı. Askerler nehri geçiyorlardı. Paul Revere atın eyerine atladı. Atı bir kuş gibi ileri doğru atladı. Uzaklaştılar.

Köy sokaklarında ilerlediler ve köyün dışındaki yola doğru gittiler. "Kalkın! Kalkın!" diye bağıırıyordu Paul Revere. "Askerler geliyor! Kalkın! Kalkın! Kendinizi savunun!"

Bu bağırış çiftçileri uyandırdı; yataklarından kalkıp dışarı baktılar. Hızla giden atı görmüyorlardı; ancak yolun alt tarafından gelen atın toynaklarından çıkan gürültüyü duydular ve bağırışları anladılar, "Kalkın! Kalkın! Kendinizi koruyun!"

Bu alardı!

"İngiliz askerleri geliyor." diyorlardı birbirlerine. Sonra silahlarını, baltalarını, buldukları her şeyi aldılar ve dışarı fırladılar.

Böylece gece boyunca Paul Revere Concord'a doğru gitti. Her çiftlik evinin yanında çağrısını yineledi.

Alarm hızla yayıldı. Silahlar ateşlendi. Ziller çalındı. Çevredeki kilometrelerce alanda halk sanki bir yangın çıkmış gibi ayaktaydı.

Kralın askerleri yol boyunca herkesin uyanık olmasına şaşırmıştı. Çok sinirliydiler, çünkü planları ortaya çıkmıştı.

Concord'a ulaştıklarında, oradaki adliye sarayını yaktılar.

Concord'dan çok da uzakta olmayan Lexington'da birçok kişinin öldüğü şiddetli bir savaş oldu. Bu tarihte Lexington Savaşı olarak bilinir. Bu olay Devrim Savaşı adı verilen savaşın başlangıcıdır. Sonuç olarak kralın askerleri barutu bulamadılar. Yanlarında barut olmadan ilerlemekten çok memnunnardı. Çünkü yol boyunca onları bekleyen çiftçiler vardı. Sanki ülkedeki herkes onların arkasındaydı. Boston'a ulaşmadan kendilerini güvende hissetmediler.

ÇOCUK VE KURT

Bir zamanlar Fransa'da Marquis de Lafayette olarak bilinen çok ünlü biri yaşardı. Çocukken annesi ona Gilbert derdi.

Gilbert de Lafayette'nin babası, büyükbabası, büyük büyük-babası hep cesur ve soylu kişilerdi. O da bununla gurur duyardı ve bir gün büyüüp onlar gibi olmak isterdi.

Evi şehir dışında büyük bir ormandan pek de uzak sayılmayacak bir yerdeydi. Küçük bir çocukken çoğunlukla annesiyle beraber ağaçların arasında uzun yürüyüşler yaparlardı.

"Anne!" derdi. "Korkma. Senin yanıdayım ve seni hiçbir şeyin incitmesine izin vermem."

Bir gün ormanda vahşi bir kurt görüldüğü söylentisi çıktı. İnsanlar onun çok büyük bir kurt olduğunu ve bir çiftçinin kuzularından bazılarını öldürdüğünü söylüyordu.

"Bu kurdu nasıl bulabilirim?" dedi küçük Gilbert.

Sadece yedi yaşındaydı; ama tek düşüncesi ormandaki vahşi canavar olmuştu.

"Bu sabah yürüyüşe çıkalm mı?" diye sordu annesi.

"Aaa, evet!" dedi küçük Gilbert. "Belki ağaçların arasında o kurdu görürüz. Ama sakın korkma."

Hiçbir tehlike olmadığından neredeyse emin olduğu için annesi gülümsedi.

Ormanın fazla içlerine doğru gitmiyorlardı. Annesi bir ağacın gölgesine oturdu ve bir gün önce aldığı kitabı okumaya koyuldu. Çocuk da hemen yakınında çimenlerin üzerinde

Güneş ısıtıyordu. Arılar çiçeklerin etrafında vızıldıyordu. Küçük kuşlar usul usul şarkı söylüyordu. Gilbert oyundan başını kaldırdı ve annesinin kitabına daldığını gördü.

"Şimdi kurdu bulma zamanı!" dedi kendi kendine.

Hızlıca ama sessizce patika yoldan karanlık ormana doğru yürüdü. Hevesle etrafa bakıyordu; ancak sadece ağaçların arasında kuyruğunu sallayarak dolaşan bir sincap ve yoldan geçen bir tavşan gördü.

Daha sonra daha vahşi bir yere geldi. Burada çalılar iyice birbirine yaklaşıyor ve patika yol sona eriyordu. Çalıları itti ve biraz daha ilerledi. Ortalık ne kadar da sakindi!

Hemen önünde yeşil, açık bir alan görülüyordu ve burada ağaçlar sıklaşıyordu ve daha karanlıktı. "Burası tam kurda göre bir yer." diye düşündü.

Sonra bir anda ayak sesleri duydu. Çalıların arasından bir şey geliyordu. Ona doğru geliyordu hem de.

"Bu kurt, eminim! Çok yakınıma gelene kadar beni duymaz. Sonra ben de atlar, kollarımı boynuna dolar, onu boğarak öldürürüm."

Havyan ona doğru yaklaşıyordu. Ayak seslerini duyabiliyordu. Ağır nefes alışverişini de duyabiliyordu. Sessizce durdu ve bekledi.

"Beni ısırma ya çalışacak." diye düşündü. "Belki de keskin pençeleriyle beni tırmalar. Ancak cesur olacağım. Bağırmayacağım. Onu güçlü kollarımla boğacağım. Sonra onu çalılarının arasından çıkaracağım ve onu görmesi için annemi çağıracağım."

Canavar şimdi ona çok yakındı. Yaprak kümelerinin arasından çıkarken gölgesini görebiliyordu. Hızlı hızlı nefes alıp veriyordu. Ayaklarını yere sıkıca bastı ve atlamaya hazırlandı.

"Annesi cesur oğluyla nasıl da gurur duyacaktı!"

Ah! Kurt oradaydı! Tüylü başını ve büyük yuvarlak gözlerini gördü. Gizlendiği yerden çıktı ve elini boynuna doladı.

Isırmaya ya da tırmalamaya çalışmadı kurt. Hırlamadı. Ancak hızla ileri doğru atladı ve Gilbert'i yere doğru fırlattı. Sonra boş alana doğru koştu ve onu izlemek için durdu.

Gilbert tekrar ayaktaydı. Canını yakmamıştı. Canavara baktı. Acaba sizce bu neydi? Kurt değildi. Bu, sadece çalılarının arasına gezmeye gelen evcil bir buzağıydı.

Çocuk çok utanmıştı. Patikaya doğru hızla ilerledi ve annesine koştu. Gözleri yaşla dolmuştu; ancak cesur görünmeye çalıştı. "Oh! Gilbert, neredeydin?" dedi annesi.

Sonra annesine ne olduğunu anlattı. Dudakları titriyordu ve ağlamaya başladı.

"Boş ver, canım." dedi annesi. "Sen çok cesurca davranmışsın ve kurt orda olmadığı için çok şanslı. Sen tehlikeli olduğunu düşündüğün bir şeyle yüzleştin ve korkmadın. Sen benim kahramanımsın."

Amerika halkı, İngiliz kralının himayesinden kurtulmak için savaşırken Marquis Lafayette onlara para ve asker yardımında bulunmuştur. Kendisi Washington'un arkadaşıdır. Amerika'da saygın ve soylu bir kişi olarak hatırlanmaktadır.

KURTLARLA İLGİLİ BİR BAŞKA HİKAYE

I

"**K**urt! Kurt! Kurt!"

Üç çiftçi bir arazide yürüyorlar ve yumuşak zeminde hevesle iz arıyorlardı. Biri silah taşıyordu, ikincinin elinde bir dirgen, üçüncünün elinde bir balta vardı.

Başka bir çiftçi tepeden onlara doğru gelirken "Kurt! Kurt! Kurt!" diye bağırdılar.

"Nerede? Nerede?" diye sordu.

"Bilmiyoruz." diye yanıtladılar. "Ama aşağıda ırmağın kıyısında izlerini gördük. Bu, burada bütün kış sinsice dolaşan kurt."

İsmi David Brown olan çiftçi: "Dün gece benim üç kuzumu öldürdü." dedi.

"Kışın başından beri yirmi kadar kuzu öldürdü." dedi Thomas Taner.

"Siz bunları yapanın tek bir hayvan olduğunu nereden biliyorsunuz?" diye sordu ismi İsrail Putnam olan dördüncü çiftçi.

"Çünkü izler hep aynı." diye yanıtladı David Brown. "İzler, sol ön ayağındaki üç parmağın olmadığını gösteriyor."

"Sanırım bir zamanlar bir tuzağa düşmüş." dedi Putnam.

"Samuel Stark geçen sabah görmüş." dedi Taner. "Bir canavar olduğunu söylüyor; ağzında ufak bir kuzuyla tepelere doğru koşuyormuş."

Yukarıda genç kurtlardan oluşan bir ailesi olduğunu söylüyorlar; bu yüzden bu kadar kuzu öldürüyormuş."

"İzler burada." dedi Putnam.

Yer çamurlu olduğundan izleri açıkça görülebiliyorlardı. Dört adam belli bir mesafeye kadar izleri takip etti, sonra tepeye doğru izleri kaybettiler.

"Tüm komşuları toplayıp yarın büyük bir kurt avına çıkalım." dedi Putnam. "Kuzuların bu şekilde ölmesine bir son vermeliyiz."

Diğerleri de aynı fikirdeydi ve dağıldılar.

II

Ertesi gün yirmi kadın ve erkek büyük kurt avı için bir araya geldiler. Hayvanı tepenin üzerinde bir mağaranın ağzında sıkıştırdılar.

Bağırıp mağaranın içine taşlar atıldılar. Ancak kurt kendini göstermeyecek kadar akıllıydı. Kayaların arasında gizlenmiş yatıyordu. Hiçbir şey onu hareket ettiremezdi.

"Gidip onu dışarı çıkaracağım." dedi Israel Putnam.

Mağaranın girişi iki kaya arasındaki dar bir delikti. Putnam durdu ve aşağı baktı. Orası çok karanlıktı ve hiçbir şey göremiyordu.

Sonra beline bir ip bağladı ve arkadaşlarına, "Diğer ucunu tutun çocuklar. Ben ipi çekince siz de beni çekebildiğiniz kadar çabuk bir şekilde yukarı çekin." dedi. Ellerin üzerine çöktü ve mağaraya doğru emekledi. Çok yavaş ve dikkatli bir şekilde emekliyordu.

Sonunda karanlıkta iki ateş topu gibi görünen bir şey gördü. Bunların kurdun gözleri olduğunu biliyordu. Kurt hafif hırladı ve onu karşılamaya hazırды.

Putnam ipi çekti ve arkadaşları da telaş içinde onu dışarı çektiler. Kurdun da onunla beraber olduğunu sanıp korktular; ancak o sadece tüfeğini almak istemişti.

Az sonra bir elinde tüfeğiyle tekrar mağaraya doğru süründü. Kurt onu gördü. O kadar çok hırladı ki dışarıdaki adamlar ve çocuklar korktular. Tüfeğini kaldırdı ve büyük hayvana doğru ateş etti. Arkadaşları tüfeğin sesini duyunca ipi hızla çektiler ve onu dışarı çıkardılar. Keskin kayaların arasından bu şekilde çıkarılmak pek de hoş değildi; ancak kurt tarafından ısırılmaktan daha iyiydi. Putnam tekrar tüfeğini doldurdu. Sonra dinledi. Mağaranın içinden ses gelmiyordu. Belki de kurt onun üzerine atlamak için bekliyordu. Üçüncü kez mağaranın içine doğru emekledi. Şimdi artık ateş toplarını göremiyordu. Sinirli hırlama duyulmuyordu. Kurt ölmüştü.

Putnam mağaranın içinde o kadar uzun süre kaldı ki arkadaşları telaşlanmaya başladılar. Bir süre sonra ipi hızlıca çektiler. Adamlar ve çocuklar ipi tüm güçleriyle çektiler, Putnam ve kurt beraber çıktılar.

Bu olay Israel Putnam gençken yaşandı. Devrim Savaşı başladığında halk İngiliz askerlerine karşı kendilerini koru-

mada yardımcı olmak için Boston'a giden ilk kişilerdendir. Ülkesinin bağımsızlığı için savaşan en cesur ve en iyi askerlerden biri olarak ünlenmiştir.

AT NALI MIHLARI

Bir nalbant bir atın ayağına nal çakıyordu.

"Çabuk çak, kral savaşa gidecek." dedi atı getiren seyis.

"Sizce savaş çıkacak mı?" diye sordu nalbant.

"Kesinlikle ve çok da yakın zamanda." diye yanıtladı adam.

"Kralın düşmanları şimdi bile ilerliyor ve hepsi savaşa hazır. Bugün Henry'nin mi Richard'ın mı İngiltere kralı olacağı belli olacak."

Nalbant işine devam etti. Bir demir parçasından dört mih yaptı. Bunlara çekiçle vurdu, şekil verdi ve bunları atın ayağına uygun hale getirdi. "Elimde sadece altı tane mih oldu ve on tane daha yapmam çok az vakit alır." dedi.

"Ah, tamam o zaman." dedi seyis. "Altı tanesi de yetmez mi? Her ayağa üçer tane koy. Trampetleri duyuyorum. Kral Richard sabırsızlanıyordur."

"Her ayaktaki nalı üç mih tutar mı?" dedi nalbant.

"Evet, ama bu riski göze almalıyız." dedi seyis.

Çabucak işini bitirdi ve seyis, atı krala götürmek için hızla yola çıktı.

II

Savaş bir süredir gittikçe şiddetleniyordu. Kral Richard bir ileri bir geri gidiyor, bağırarak askerlerini yüreklendiriyor ve düşmanlarıyla savaşıyordu. Kral olmak isteyen düşmanı Henry şiddetli bir şekilde saldırıyordu.

Çok uzakta, savaş alanının diğer tarafında Kral Richard askerlerinin geride kaldığını fark etti. Onun yardımını olmazsa biraz sonra yenilirlerdi. Dolayısıyla onlara yardım için atını onların olduğu yöne doğru çevirdi.

Atın nalları düştüğünde daha taşlı olan savaş meydanının ortasına bile gelememişti. At bir kayaya çarptı. Sonra diğer nal da çıktı. At sendeledi ve sürücüsü şiddetli bir şekilde yere savruldu.

Kral kalkamadan, ürkmüş at kayaya rağmen ileri doğru atıldı. Kral baktı ve askerlerinin yenildiğini gördü, savaş her yerde onun aleyhine ilerliyordu.

Kılıcını havaya doğru kaldırdı. "Bir at! bir at! Bir at için krallığım gidiyor." Ancak orada onun için hiç at yoktu. Askerleri kendilerini korumaya çalışıyorlardı. Ona yardım edemezlerdi.

Savaş kaybedildi. Kral Richard kaybetti. Henry İngiltere kralı oldu.

"Bir mih bir nal kurtarır;
Bir nal bir at kurtarır;
Bir at bir ordu kurtarır;
Bir ordu bir krallık kurtarır."

Üçüncü Richard İngiltere'nin en kötü krallarından biriydi. Richmond Dükü Henry onunla savaştı ve onu büyük bir savaşta bozguna uğrattı.

OTEL SAHİBİNİN HATASI

John Adams ABD başkanı ve Thomas Jefferson başkan yardımcısıyken dünyanın hiçbir yerinde demiryolu yoktu. İnsanlar çok fazla seyahat etmiyorlardı. Şimdi olduğu gibi geniş ve düz yollar yoktu. Yollar dönemeçli, çamurlu ve engebeliydi.

Eğer bir kişi bir şehirden diğerine gitmek zorunda kalırsa, genellikle atla giderdi. Kıyafetleri için bir bavul yerine bir çift heybe taşırdı. Rahat bir şekilde lüks otomobilde oturmak yerine rüzgâr ve fırtınaya maruz kalarak çamur ve bataklıklar içinde sarılarak giderdi.

Bir gün birkaç adam Baltimore'da bir otelin kapısı önünde oturuyorlardı. Caddeye doğru baktıklarında bir atlının onlara doğru geldiğini gördüler. Çok yavaş sürüyordu ve hem kendi hem de atı çamura ve balçığa bulanmıştı.

"Çiftçi Mossback geliyor." dedi adamlardan biri gülerek. "Ormandan geliyor."

"Sanırım bayağı sıkıntı çekmiş." dedi bir diğeri; "Geceyi nerede geçirecek merak ediyorum."

"Oo, ona neresi olsa uyar." diye yanıtladı otel sahibi. "O da, hani şu gece samanlıkta uyuyup atlarla yemek yiycibilecek köylülerden."

Yolcu biraz sonra kapıdaydı. Basit giyimliydi ve kızıl kahve saçları, çamur bulanmış yüzüyle ormandan gelen çalışkan bir köylüye benziyordu.

"Benim için bir odanız var mı?" diye sordu otel sahibine.

Otel sahibi birinci sınıf bir otel işlettiğini düşünüyordu ve misafirlerinin bu kaba görünüşlü yolcudan hoşlanmayacaklarından korktu. Dolayısıyla şöyle yanıtladı: "Hayır Bayım. Bütün odalar dolu. Size verebileceğim tek yer ahırda."

"Tamam, o zaman." diye yanıtladı yabancı. "O zaman köşedeki Planterns Tavern'da benim için ne yapabileceklerine bir bakayım." dedi ve gitti.

Yaklaşık bir saat sonra iyi giyimli genç bir adam otele geldi ve "Bay Jefferson'ı görmek istiyorum." dedi.

"Bay Jefferson!" dedi otel sahibi.

"Evet, efendim. Thomas Jefferson, ABD'nin başkan yardımcısı."

"Burada değil mi?"

"Hayır, burada değil."

"Ah, ama burada olmalı. Onu kasabaya doğru gelirken gördüm ve bana bu otelde konaklayacağını söyledi. Yaklaşık bir saat önce buradaydı."

"Hayır gelmedi. Bugün buraya konaklamak için gelen tek adam ceketinin rengini bile göremeyeceğiniz, çamura batmış yaşlı bir köylüydü. Onu Planters'a gönderdim."

"Kızıl kahve saçları ve kır bir atı mı vardı?"

"Evet ve boyu da epey uzundu."

"O Bay Jefferson'dı." dedi genç adam.

"Bay Jefferson mı!" diye bağırdı otel sahibi. "O başkan yardımcısı mıydı? En güzel odada ateş yak. Her şeyi en güzel biçimde yerleştir, Sally. Ne kadar da aptalım Bay Jefferson'ı geri çevirdim! Oteldeki bütün odaları ve hatta salonunu da alabilir, Planters'a gidip onu getireceğim."

Diğer otele gitti. Başkan yardımcısı, orada arkadaşlarıyla oturuyordu.

"Bay Jefferson." dedi. "Sizden özür dilemeye geldim. Üstünüz başınız o kadar çamurluydu ki ben sizi ihtiyar bir çiftçi sandım. Eğer otelime gelerseniz en güzel odam sizindir, hatta arzu ederse-
niz hepsi sizin olsun. Gelmez misiniz?"

"Hayır." diye yanıtladı Bay Jefferson. "Bir çiftçi en az diğer insanlar kadar değerlidir ve bir çiftçiye oda olmadığı yerde bana da yer olamaz."

GÖRGÜ KURALLARIYLA İLGİLİ BİR DERS

Bir sabah Başrahip Swift'in kapısı çalındı. Kapıyı hizmetçi açtı. Kapıdaki adam hizmetçiye yeni avlanmış güzel bir ördek uzattı ve "Bu hediye Başrahip için. Bay Boyle'den." dedi.

Sonra başka hiçbir şey söylemeden arkasını döndü ve uzaklaştı.

Birkaç gün sonra adam tekrar geldi. Bu sefer bir keklik getirmişti. "Burada Bay Boyle'dan başka bir kuş var."

Bay Boyle zamanının büyük kısmını avcılıkla geçiren avcı komşularıydı. Kendisi Başrahip Swift'in hayranıydı ve ona hediyeler göndermekten büyük zevk duyardı.

Üçüncü gelişinde bir bıldırcın getirmişti. "Başrahip için başka bir şey daha." dedi kabaca ve onu hizmetçinin kollarına attı.

Hizmetçi, avcıyı efendisine şikâyet etti. "Bu arkadaşın görgü kurallarını bildiği yok." dedi.

"Bir daha geldiğinde haber ver, kapıyı ben açayım." dedi Başrahip.

Çok geçmeden adam başka bir hediyeyle geldi. Başrahip kapıya gitti.

"İşte, Bay Boyle için bir tavşan." dedi adam.

"Buraya bak!" dedi Başrahip sert bir ses tonuyla. "Buraya bir hediye getirmenin yolu bu değildir. Şimdi içeri gir ve Başrahip Swift gibi davran. Ben de dışarı çıkıp sana bir hediye getirmiş gibi davranacağım. Sana bir habercinin nasıl davranması gerektiğini göstereceğim."

"Tamam, o halde." dedi adam ve içeri bir adım attı. Başrahip tavşanı aldı ve evin dışına çıktı. Yan bloğa kadar yürüdü. Sonra geri geldi ve hafifçe kapıya vurdu.

Kapıyı Bay Boyle'nin adamı açtı. Başrahip incelikle eğildi ve "Efendim Bay Boyle size selamlarını gönderdi, sizden bu güzel tavşanı kabul etmenizi istiyor."

"Oo, teşekkür ederim." dedi adam çok kibar bir şekilde. Sonra cüzdanını çıkardı ve Başrahip'e gümüş bir para uzattı. "Bu da senin zahmetin için."

Bu ders hiçbir zaman unutulmadı ve adam hediyelerini getirirken çok kibar davrandı. Başrahip de ima edileni anlamıştı ve her zaman adama zahmeti için "bahşış" verdi.

Genellikle Başrahip Swift olarak anılan Jonathan Swift birçok konu hakkında yazmış ünlü bir şairdir. Başka kitapların yanı sıra okumuş olabileceğiniz "Güiver'in Seyahatleri" kitabını da yazmıştır.

DENİZLERE AÇILMAK

"**B**ir denizci olmak istiyorum." dedi George Washington. "O zaman yabancı topraklara gider ve birçok muhteşem şey görürüm. Çok geçmeden de bir geminin kaptanı olurum."

Sadece on dört yaşındaydı.

Ağabeyleri de onun denizlere gitmesini istiyorlardı. George gibi akıllı bir çocuğun sıradan bir denizci olmayacağını söylüyorlardı. Yakın zamanda kaptan olurdu ve belki sonra da büyük bir komutan.

Böylece nihayet bir karara varıldı. George'un kardeşleri İngiltere'ye gitmeye hazırlanan bir ticaret gemisinin sahibini tanıyorlardı. Oğlanı yanına alıp ona nasıl iyi bir denizci olunacağını öğretmeye razı oldu.

George'un annesi çok üzgündü. Amcası kız kardeşine bir mektup yazdı:

"Onun denizlere açılmasına izin verme. Eğer sıradan bir denizci olarak başlarsa, hiçbir şey olamaz."

Ancak George gitmeyi kafasına koymuştu. Kararlı ve inatçıydı. Onu evde kalması için ikna etmeye çalışan kimseyi din-

leniyordu. Nihayet geminin kalkış günü geldi. Gemi nehirde bekliyordu. İskeleye onu almak için bekleyen bir bot vardı. Eşyalarının olduğu küçük sandık nehrin kıyısına taşınmıştı. George gideceği için çok neşeliydi.

"Hoşça kal anne." dedi.

Kapı eşiğinde durdu ve evin içine doğru baktı. Sevdiklerinin iyi yürekli bakışlarını gördü. Üzülmeye başladı.

"Hoşça kal, benim canım oğlum!"

George annesinin gözündeki yaşları gördü. Yaşların yanaklarından aşağı süzüldüğünü gördü. Gitmesini istemediğini biliyordu. Onun üzüldüğünü görmeye dayanamazdı.

Biraz durdu, düşündü. Sonra hızla geri döndü ve "Anne, fikrimi değiştirdim. Evde kalacağım ve senin istediğini yapacağım." Sonra kapıda bekleyen çocuğa döndü ve "Nehrin kıyısına git ve onlara bavulumu bota koymamalarını söyle. Kaptana da söyle-sinler beni beklemesin; çünkü fikrimi değiştirdim. Denizlere açılmayacağım."

George Washington ismini duymayan var mıdır? Onun "savaşta, barışta ve ülkesinin halkının kalbinde birinci" olduğu söylenir. ABD'nin en ünlü başkanıdır. Ülkesinin Babası olarak bilinmektedir.

RESSAM ÇOBAN

Bir gün bir gezgin İtalya'da pek çok sayıda koyunun otladığı bir merada yürüyordu. Bir tepenin doruğuna doğru koyun ve kuzu sürüsü çevresinde otlarken yerde uzanan küçük bir oban gördü.

Yakına geldikçe çocuğun elinde, düz bir kayanın üzerine bir şeyler çizdiği bir sopa olduğunu gördü. Bu bir koyun resmiydi ve o kadar güzel izilmi ti ki yabancı hayrete d  t .

"İsmin ne çocuğum?" dedi.

ocuk korktu. Ayağa kalktı ve kibar adama baktı.

"İsmim Giotto." diye yanıtladı.

"Babanın adı nedir?"

"Bondone."

"Bunlar kimin koyunları?"

"Bunlar,  u ağaçların arasındaki büyük beyaz evde yaşayan zengin adamın. Babam bahçede çalışıyor, ben de koyunlara bakıyorum."

"Benimle yaşamaya ne dersin, Giotto? Sana koyunların, atların ve hatta insanların resimlerini nasıl çizeceğini  ğretirim." dedi yabancı.

Çocuğun yüzüne bir sevinç yayıldı. "Bunu öğrenmeyi çok istiyorum, hem de çok!" diye yanıtladı. "Ancak babam ne isterse onu yapmalıyım." dedi çocuk.

"O zaman gidip ona soralım." dedi yabancı.

Yabancıнын ismi Cimabue'ydi. O dönemin en ünlü ressamıydı. Resimleri İtalya'nın her şehrinde biliniyor ve takdir ediliyordu.

Bondone, Cimabue küçük oğlunu Floransa'ya götürüp ona nasıl büyük bir ressam olunacağını öğretmeyi teklif ettiğinde şaşırıldı.

"Çocuğun çok güzel çizdiğini biliyorum." dedi. "Başka bir şey yapmak istemiyor. Belki sizinle gelmesi onun için daha iyi olur. Evet, onu alabilirsin."

Floransa'da küçük Giotto dünyadaki en güzel resimleri gördü. O kadar hızlı öğreniyordu ki kısa zamanda Cimabue kadar güzel çizmeye başladı.

Bir gün Cimabue bir adamın yüzünü çiziyordu. Resmi bitirmeden akşam olmuştu. "Bunu sabaha bırakacağım." dedi. "O zaman ışık daha iyi olur."

Sabah resme baktığında adamın burnunda bir sinek gördü. Fırçayla almaya çalıştı; ama oradan çıkmadı. O aslında bir çizimdi.

"Bunu kim yaptı?" diye bağırdı. Sinirliydi; ancak memnun da olmuştu.

Küçük Giotto köşeden çıktı, titriyor ve utanıyordu. "Ben yaptım efendim." dedi. "Sinek için güzel bir yerdi ve benim amacım resmi bozmak değildi."

Bunun için cezalandırılacağını düşünüyordu. Ancak Cimabue onu büyük yeteneği için tebrik etti. "Bir sineğin resmini bu kadar güzel çizebilecek çok az insan vardır." dedi.

Bu olay altı yüz sene önce İtalya'nın Floransa kentinde yaşandı. Bu çöhan çok ünlü bir ressam oldu ve birçok ünlü kişiyle arkadaşlık etti.

İKİ BÜYÜK RESSAM

Bir zamanlar ismi Zeuxis olan bir ressam vardı. O kadar canlı gibi resimler çiziyordu ki, resimleri temsil ettikleri gerçek şeylerle karıştırıyorlardı.

Bir zamanlar bir meyve çizmişti, meyve kadar gerçekçiydi ki kuşlar ona doğru uçtu ve onu gagaladı. Bu olay onun yeteneğiyle gurur duymasını sağlamıştı.

"Ben yaşam kadar gerçek resim çizebilen tek adamım." dedi.

İsmi Parrhasius olan bir ünlü ressam daha vardı. Zeuxis'in övünmesini duyduğunda, kendi kendine "Ne yapabileceğimi göreceğiz." dedi.

Perdeyle kapalı gibi görünen bir resim çizdi. Sonra gelip görmesi için Zeuxis'i davet etti.

Zeuxis yakından baktı. "Perdeyi aç ve bize resmi göster." dedi.

Parrhasius güldü ve yanıtladı, "Resim perdeydi."

"Tamam." dedi Zeuxis. "Bu sefer beni yendin, bir daha övünmeyeceğim. Ben sadece kuşları aldattım; ama sen beni, yani bir ressamı aldattın."

Bundan bir süre sonra Zeuxis başka bir muhteşem resim çizdi. Bu, içinde olgun kırmızı kirazlar olan bir sepet taşıyan çocuğun resmiydi. Bu resmi kapısının dışına asınca kuşlar aşağı geldi ve kirazları almaya çalıştı.

"Ah! Bu resim tam bir başarısızlık örneği." dedi. "Çünkü eğer çocuk kirazlar kadar iyi çizilmiş olsaydı, kuşlar ona yaklaşmaya korkardı."

KRAL SOLOMON VE ARILAR

Bir gün Kral Solomon tahtında oturuyordu ve adamları da etrafında duruyorlardı.

Birden kapı açıldı ve Saba Melikesi içeri girdi.

"Kralım!" dedi. "Buradan çok çok uzakta olan ÷lkemde sizin gücünüz ve ihtişamınızı çok duydum; ancak daha da çok zekânızı duydum. Sizin çözemeyeceğiniz kadar zor bir bulmaca olmadığını söylüyorlar. Bu doğru mu?"

"Evet, dediğiniz gibi Melike." diye yanıtladı Solomon.

"Burada sizin zekânızı ölçebileceğine inandığım bir bulmaca var. Size gösterebilir miyim?"

"Kesinlikle, Melike."

Melike, her iki elinde de güzel birer buket çiçek tutuyordu. İki buket de o kadar birbirine benziyordu ki kralla beraber olan kimse aralarında bir fark göremedi.

"Bu buketlerden biri." dedi Melike. "Sizin bahçenizden toplanan çiçeklerle yapıldı. Diğer i ise yetenekli bir ressam tarafından şekillendirilen ve renklendirilen yapma çiçeklerden yapıldı. Şimdi söyleyin bana kralım hangisi gerçek, hangisi değil?"

Kralın ilk önce kafası karıştı. Çenesini okşadı. Buketlere her yanından baktı. Kaşlarını çatı. Dudaklarını ısırđı.

"Hangisi gerçek olan?" diye sordu tekrar Melike.

Kral hâlâ cevap vermemişti.

"Dünyadaki en akıllı insan olduğunuzu duydum." dedi. "Eminim bu kadar basit bir şey kafanızı karıştıramayacaktır."

Kral altın tahtında zorla hareket etti. Askerleri ve birinci adamı başını salladı. Cüret edebilenler güldü.

"Çiçeklere dikkatle bakın." dedi Melike. "Cevabınızı duyalım."

Sonra kral bir şey hatırladı. Penceresinin kenarındaki güzel çiçekli asmayı hatırladı. O çiçeklerin üzerinde uçuşan ve bal toplayan bir sürü arı gördüğünü hatırladı.

Dolayısıyla, "Camı açın!" dedi.

Camı açtılar. Melike cama yakın bir yerde iki elinde buketlerle bekliyordu. Herkes krala dönmüşti ve neden "Camı açın." dediğini görmek istiyordu.

Bir dakika sonra iki arı hevesle içeri uçtu. Sonra bir diğeri, sonra bir diğeri daha. Hepsi Melike'nin sağ eline uçtu. Arılardan hiçbirisi sol elindeki bukete bakmadı.

"Saba Melikesi, arılar size benim cevabımı verdi." dedi Solomon.

Melike "Siz çok zekisiniz Kral Solomon. Birçok kişinin dikkat etmeden geçip gittiği küçük şeylerden bilgi topluyorsunuz."

Kral Solomon üç yüz yıl yaşamıştır. Kudüs'te büyük bir tapınak yaptırmıştır ve zekâsıyla ünlüdür.

AMERİKA'NIN İLK BÜYÜK RESSAMI

Uzun yıllar önce Pensilvanya'da ismi Benjamin West olan küçük bir çocuk yaşardı.

Bu çocuk resimleri severdi. Aslında resimlerden daha fazla sevdiği çok az şey vardı. Ancak bir kitaptaki birkaç küçük resimden başka resim de görmemişti.

Anne ve babası Quaker'dı. (*) Böyle şeylere para harcamanın doğru olmadığını düşünüyorlardı. Resimlerin insanı daha yararlı ve güzel şeylerden uzaklaştıracağını düşünüyorlardı.

Bir gün Benjamin'in annesi komşusuna bir iş için gitti. Benjamin'e evde kalıp dönene kadar küçük kız kardeşine bakmasını söyledi.

Benjamin, bebeği sevdiği için bundan mutluluk duydu.

"Evet, anne." dedi "Onu her dakika izleyeceğim. Hiçbir şeyin onu incitmesine izin vermeyeceğim."

Bebek beşiğinde uyuyordu ve onu uyandırmamak için gürültü yapmaması gerekiyordu. Bir süre sessizce oturdu. Saatin sesini

(*) Quaker: Protestan mezhebine bağlı bir tarikat. (Ç.N.)

duyuyordu. Kuşların şarkılarını duyuyordu. Kendini biraz yalnız hissetmeye başlamıştı.

Bir sinek bebeğin yanağına konduğunda onu kovdu. Sonra kardeşinin tatlı yüzünün ve küçük ellerinin ne kadar güzel bir resim olabileceğini düşündü.

Kâğıdı yoktu; ancak nerede düz bir tahta bulacağını biliyordu. Kalemi yoktu; ancak fırının üzerinde bir kömür parçası vardı. Bebek ne kadar da tatlıydı! Çizmeye başladı. Bebek güldü; ama uyanmadı.

Kömür parçasını düz tahtaya değdirdikçe resim büyüyordu. Şurada hafif dalgalı saçlarıyla örtülü yuvarlak başı vardı. Şurada ağzı. Şurada gözleri ve şurada şirin kulakları. Şurada küçük şişman boynu. Şurada ise muhteşem elleri.

Çizimle o kadar meşguldü ki başka bir şey düşünmüyordu. Ne saati ne de kuşları duyuyordu. İçeri girerken annesinin ayak seslerini bile duymadı. Annesi başında durup onun muhteşem resmi bitirmesini izlerken arkasındaki yumuşak nefesini bile duymadı. "Oh Benjamin! Ne yapıyorsun?" diye seslendi kadın.

Çocuk sıçradı.

"Bu sadece bebeğin bir resmi anne." dedi.

"Bebeğin bir resmi! Oh, muhteşem! Aynı kardeşine benziyor!"

Kadın o kadar çok mutlu olmuştu ki çocuğu kollarına aldı ve öptü. Sonra aniden bunun doğru olup olmadığını düşündü.

"Benjamin böyle resim çizmeyi nereden öğrendin?" diye sordu.

"Öğrenmedim." diye yanıtladı. "Sadece yaptım. Kendime engel olamadım."

Benjamin'in babası geldiğinde annesi ona resmi gösterdi.

"Sanki gerçekten bebek gibi görünüyor değil mi?" dedi.
"Ancak korkuyorum. Ne düşüneceğimi bilmiyorum. Benjamin'in böyle bir şey yapması çok mu yanlış?"

Babası cevap vermedi. Resmi bir o yana bir bu yana döndürdü ve her yönden baktı. Resmi bebeğin tatlı yüzüyle karşılaştırdı. Sonra resmi karısına geri uzattı ve:

"Bunu bir kenara koy. Bu, Tanrı vergisi bir yetenek."

Birkaç hafta sonra West ailesinin evine bir misafir geldi. Bu, herkesin sevdiği beyaz saçlı, güzelyüzlü, sözleri her zaman bilge olan papazdı. İyi bir arkadaşlarıydı.

Benjamin'in anne ve babası resmi ona gösterdiler. Çocuğun nasıl sürekli böyle şeyler çizmek istediğini anlattılar. Bunun için ne yapabileceklerini sordular.

Papaz resme uzun süre baktı. Sonra Benjamin'i yanına çağırdı. Ellerini çocuğun başına koydu ve: "Bu çocuğun muhteşem bir yeteneği var. Bu yeteneğiyle çok güzel şeyler yapacağına ve Benjamin West'in ülkesinin ve dünyanın gururu olacağına güvenelim." dedi.

Yaşlı papazın sözleri gerçek oldu. Benjamin West'in resimleri onu üne kavuşturdu. Kendisi Amerikalı ilk büyük ressamdır.

GENÇ CASUS

Andrew Jackson küçük bir çocukken annesiyle beraber Güney Karolina'da yaşıyordu. Paul Revere'nin Lexington'daki olayını duyduğunda sekiz yaşındaydı.

Devrimci Savaş adı verilen uzun savaş başlamıştı. Kralın askerleri ülkenin her yanına gönderilmişti. Halk onlara "İngilizler", bazıları da "kırmızı urbalılar" diyordu.

Çok fazla çatışma oluyordu; İngilizler ve Amerikalılar arasında birçok büyük savaşlar yaşandı.

Sonunda Güney Karolina'da bulunan Charleston İngilizler tarafından ele geçirildi. Andrew Jackson on üç yaşında uzun boylu, açık sarı saçlı bir çocuktü.

"Ben bu kırmızı urbalı İngilizleri ülkeden dışarı atmaya yardım edeceğim." dedi annesine.

Sonra başka bir şey söylemeden kardeşinin küçük çiftlik atına atladı ve gitti. Asker olabilecek kadar büyük değildi; ama bir casus olabilirdi, hem de iyi bir casus.

Çok uzundu, yetişkin bir adam kadar uzundu. Hiçbir şeyden korkmuyordu. Güçlüydü ve her göreve hazırdu.

Bir gün ormanda yürürken İngiliz askerleri onu gördü. Hızla etrafını sardılar ve esir aldılar.

"Bizimle gel." dediler. "Sana kralın askerleriyle oyun oynanmayacağını göstereceğiz."

Onu alıp İngiliz kampına götürdüler.

"Adın ne, küçük casus?" dedi İngiliz komutan.

"Andy Jackson."

"Tamam, Andy Jackson, buraya otur ve botlarımın çamurunu temizle."

Andrew kibirli komutanın önünde dik ve gururla dururken sanki gri gözlerinden ateş çıkıyordu.

"Efendim!" dedi. "Ben bir savaş esiriyim ve bana o şekilde davranılmasını talep ediyorum."

"Seni asi!" diye bağırdı komutan. "Yere eğil ve hemen botları temizle."

Cevap verirken zayıf, zaten uzun boylu olan çocuk daha da uzamış gibi görünüyordu. "Ben hiçbir İngiliz'in kölesi olmaya-
cağım."

Komutan çok sinirlendi. Kılıcının düz kısmını çocuğa vurmak için uzattı. Andrew elini uzattı ve parmaklarının eklemlerinden korkunç bir yara aldı.

Bu olayı gören diğer askerlerden bazıları komutana bağırdılar: "Utan! O cesur bir çocuk. Bir beyefendiymiş gibi davranılmayı hak ediyor."

Andrew bir esir olarak çok tutulmadı. İngiliz askerleri Charleston'a geri döndü ve onun eve gitmesine izin verildi.

Andrew Jackson o zamanda çok büyük biri oldu. Meclise girdi. Tennessee Yüksek Mahkemesinin hakimi, orduya komutan ve son olarak sekiz yıl için Birleşmiş Milletler başkanı seçildi.

SEMER ÜSTÜNDE GİDEN ÇOCUK

Daniel Webster çocukken şehirden uzak bir yerde yaşıyordu. Kardeşleri gibi tarlada çalışacak kadar güçlü değildi; ama kitapları ve ders çalışmayı seviyordu.

İlk kez okula gönderildiğinde çok küçüktü. Okul binası evden dört ya da beş kilometre uzaktaydı; ormandan ve tepelerden geçtiği uzun yolculuğu dert etmiyordu.

Öğretmenlerinin öğretebildiği her şeyi öğrendi; çünkü parlak zekâsı olan çalışkan bir çocuktur. Kuvvetli bir hafızası vardı.

Babası, Daniel'in büyüyünce zeki ve ünlü biri olacağını umut ediyordu. "Ancak..." dedi. "Kimse eğitim almadan tam olarak başarılı olamaz."

Böylece çocuğun üniversiteye hazırlanabileceği bir okula gönderilmesine karar verildi.

Bir gece babası "Daniel, bu sabah erken uyan. Benimle Exeter'e gideceksin."

"Exeter'e mi? Baba!" dedi Daniel.

"Evet, Exeter'e. Seni oradaki akademiye vereceğim."

Exeter'deki akademi çocukları üniversiteye hazırlamada çok ünlüydü. Burası hâlâ ünlü bir okuldur. Ancak Daniel'in babası akademi hakkında hiçbir şey söylemedi.

O zamanlar demiryolu yoktu ve Exeter neredeyse yetmiş kilometre uzaktaydı. Daniel ve babası atla gitti.

Sabah erkenden iki at kapıya getirildi. Biri Webster'in atıydı; diğeriye sırtında semer olan yaşlı kır bir attı.

"Bu atı kim sürececek?" diye sordu Daniel.

"Genç Dan Webster." diye yanıtladı babası.

"Ama ben semer istemiyorum. Ben kadın değilim."

"Anladım." dedi Bay Webster. "Ancak komşumuz Johnson, bu atı benimle geri dönecek bir bayanın kullanması için Exeter'e gönderiyor. O, bana atı kullanman için izin vererek bir iyilik yaptı, ben de ata bakarak ona bir iyilik yapacağım."

"Ama Exeter'e semer üstünde gitmem komik olmaz mı?"

"Eğer bir kadın bir atı semer üstünde sürebiliyorsa belki Dan Webster daha iyisini yapabilir."

Böylece Exeter'e doğru yola çıktılar. Bay Webster önden gidiyordu ve Daniel kır atıyla arkadan onu takip ediyordu. Yollar çamurluydu bu yüzden yavaş gidiyorlardı. Exeter'e ulaşmaları iki gün sürdü.

Karşılaştıkları insanlar gözlerini dikip onlara baktı ve kim olduklarını merak ettiler. Semeri hemen hemen hiç fark etmediler, sadece çocuğun koyu renkli gözlerini ve güçlü, soylu yüzünü fark ettiler.

Elbiseleri ev yapımıydı; ayakkabıları kaba ve ağırdı; ellerinde eldiven yoktu; ürkek ve çekingendi.

Ancak yine de hareketlerinde ve sesinde herkesin ona hayran kalmasına sebep olan bir şey vardı.

Daniel Webster ünlü bir konuşmacı ve büyük bir devlet adamı oldu. Ülkesinde ve dünyada saygıyla anıldı.

FISILDAŞANLAR

"Çocuklar ben size ne dedim?"

Öğretmen konuşurken sinirliydi. Canı sıkındı, çünkü öğrencileri ders çalışmıyordu. Ne zaman arkasını dönse birbirleriyle fısıldaşırlardı.

"Kızlar fısıldaşmayı kesin, dedim."

Ama yine de fısıldaşıyorlardı ve öğretmen bunu önleyemiyordu. Akşamüstüydü ve fısıldaşmalar giderek artıyordu. Öğretmen bir plan düşündü.

"Çocuklar!" dedi. "Yeni bir oyun oynayacağız. Bundan sonra fısıldayan biri olursa çıkacak ve ortada duracak. O kişi başka birini fısıldarken görene kadar orada bekleyecek. Sonra bana ismini söylediği kişi gelip onun yerini alacak. Bu oyunu okul bite-ne kadar oynayacağız. Okul bittiğinde burada ayakta duran erkek ya da kız öğrenci hepiniz adına ceza almış olacak."

"Ceza ne olacak Bay Johnson?" diye sordu saçı olmayan, yaramaz çocuk.

"İyi bir dayak." diye yanıtladı öğretmen. Yorulmuştu, canı sıkılmıştı, ne söylediğini neredeyse bilmiyordu.

Çocuklar bu yeni oyunun çok komik olduğunu düşünüyordu. İlk olarak Tommy Jones Billy Brown'la konuştu ve hemen ayağa kalkması söylendi. İki dakikadan az süre içinde Billy, Mary Green'i konuşurken gördü ve Mary onun yerini aldı. Mary etrafına baktı ve Samuel Miller'i arkadaşından bir kalem isterken gördü ve Samuel çağırıldı. Bu eğlence okulun bitmesine on dakika kalana kadar sürdü.

Sonra hepsi çok uslu ve dikkatli oldular, çünkü hiç kimse okulun çıkış saatinde ayakta durmak istemiyordu. Öğretmenlerinin sözünde duracağını biliyorlardı. Saat gürültüyle çalışıyordu ve dördüncü kez ayağa kalkan Tommy Jones gergindi. Bir, bir ayağının bir diğerinin üzerinde duruyordu ve dikkatle arkadaşlarını izliyordu; ancak kimse fısıldamıyordu. Dayak yiyecek kişinin o olması mümkün müydü acaba? Aniden Lucy Martin'in sırasına uzanıp önündeki kızla konuştuğunu gördü. Lucy okulun gözdesiydi. Herkes onu severdi, bugün ilk kez fısıldamıştı. Ancak Tommy bunu umursamadı. Cezadan kaçmak istiyordu ve dolayısıyla "Lucy Martin!" diye bağırdı ve gururla sırasına gitti.

Küçük Lucy'nin amacı fısıldamak değildi. Eve gitmeden önce öğrenmeyi çok istediği bir şey vardı ve bu yüzden düşünmeden sadece üç küçük kelime fısıldamıştı. Gözlerinde yaşlarla gitti ve fısıldayanlar köşesinde durdu.

Çok utanmış ve kırılmıştı, çünkü ilk defa okulda rezil olmuştu. Diğer kızlar bu kadar küçük bir hatadan dolayı acı çektiği için üzülüyorlardı. Erkekler Lucy'e baktı ve öğretmenin sözünde durup durmayacağını merak ettiler.

Saat ötmeye devam ediyordu. Çıkış zili çalmasına sadece bir dakika kalmıştı. Minik Lucy'nin bu afacan oğlanlar ve kızlar için cezalandırılması ne kadar da utanç vericiydi!

Sonra aniden öğretmen'in tam önündeki sırada oturan mahcup ve ufak tefek çocuk döndü ve üç sıra ötedeki Tommy Jones'a fısıldadı.

Herkes onu gördü. Küçük Lucy Martin de yaşlı gözleriyle onu gördü; ama bir şey demedi. Herkes şaşırmıştı, çünkü bu çocuk okuldaki en iyi öğrenciydi ve hiçbir zaman bir kuralı çiğnememişti.

Şimdi sadece bir dakika kalmıştı. Delikanlı tekrar döndü ve o kadar hızlı fısıldadı ki öğretmen bile duydu: "Tommy sen bir dayığı hak ediyorsun!"

"Elihu Buritti yerini al." dedi öğretmen sert bir biçimde. Delikanlı çabucak gitti ve küçük Lucy Martin hıçkırarak yerine döndü. Aynı anda zil çaldı ve ders bitti.

Herkes gittikten sonra öğretmen uzun değneğini indirdi ve "Elihu sözümde durmalıyım. Ama bana neden fısıldama yaşağını bilerek çiğnediğini söyler misin?"

"Küçük Lucy'i kurtarmak için yaptım." dedi delikanlı çok dik ve cesur durarak. "Onun cezalandırıldığını görmeye dayanamadım."

"Elihu evine gidebilirsin." dedi öğretmen.

Bunlar çok yıllar önce Britanya Connecticut'da meydana geldi. Elihu Buritti öğrenmeye kararlı fakir bir çocuktü. Birçok yıl demirci olarak çalıştı ve ne zaman boş vakti olsa ders çalıştı. Birçok dil öğrendi ve dünyada "Bilge Demirci" olarak tanındı.

BİR PRENS OKUMAYI NASIL ÖĞRENDİ

Bin yıl önce çocuklar okumayı öğrenmiyordu. Kitaplar çok azdı ve çok değerliydi, çok az insan kitap okuyabiliyordu.

Her kitap bir kalem ya da fırçayla yazılıyordu. Resimler elle çiziliyordu ve bunlardan bazıları çok güzeldi. Bazen güzel bir kitap güzel bir ev değerinde oluyordu.

O zamanlar okumayı bilmeyen krallar bile vardı. Öğrenmekten çok avlanmayı ve savaşı düşünüyorlardı.

Böyle düşünen ve isimleri Ethelbald, Ethelbert, Ethelred ve Alfred olan dört çocuğu olan bir kral vardı. Üç büyük çocuk güçlü ve neredeyse delikanlıydı; en küçükleri ise zayıf ve sarışın bir çocuktü.

Bir gün anneleri onlara zengin bir arkadaşının ona verdiği muhteşem bir kitap gösterdi. Kitabın sayfalarını çevirdi ve onlara tuhaf harflerin, güzel resimlerin nasıl çizildiğini, boyandığını anlattı.

Daha önce böyle bir şey görmedikleri için kitaba özendiler. "Ancak en güzel yanı anlattığı hikâyeye." dedi anneleri. "Eğer

okuyabilerseniz hikâyeyi öğrenecek ve eğleneceksiniz. Şimdi bu kitabı aranızdan birine vereceğim."

"Bana verebilir misin, anne?" dedi küçük Alfred.

"Kitabı, okumayı ilk önce öğrenene vereceğim." diye yanıtladı annesi.

"Oklarla birlikte güzel bir yayım olmasını tercih ederim." dedi Ethelred.

"Ben de avcılık için eğitilmiş genç bir atmacam olmasını tercih ederim." dedi Ethelbert.

"Eğer bir papaz ya da rahip olsaydım o zaman okumayı öğrenirdim. Ancak ben bir prensim ve prenslerin zamanlarını böyle şeylerle geçirmesi saçmalık." dedi Ethelbald.

"Ama ben bu kitabın anlattığı hikâyeyi öğrenmek istiyorum." dedi Alfred.

II

Birkaç hafta geçti. Sonra bir sabah Alfred gülerek ve neşeli bir yüzle annesinin odasına gitti.

"Anne!" dedi. "O güzel kitabı tekrar görmeme izin verir misin?"

Annesi çekmecesinin kilidini açtı ve değerli kitabı güvenli yerinden aldı.

Alfred kitabı parmaklarıyla dikkatlice açtı. Sonra ilk sayfadaki ilk kelimeyi okudu ve sonra yüksek sesle ilk hikâyeyi tek hata yapmadan okudu.

"Oğlum bunu nasıl öğrendin?" diye bağırdı annesi.

"Rahip Felix'ten bana öğretmesini istedim." dedi Alfred. "Sen bana kitabı gösterdiğin günden beri bana ders veriyor. Bu harfleri ve nasıl bir araya gelip kelime olduklarını öğrenmek kolay değildi. Şimdi Felix benim neredeyse onun kadar iyi okuyabildiğimi söylüyor."

"Ne kadar muhteşem!" dedi annesi.

"Ne kadar saçma!" dedi Ethelbald.

"Büyüyünce iyi bir rahip olacaksın." dedi Ethelred küçümseyerek.

Ama annesi onu öptü ve ona o güzel kitabı verdi. "Ödül senin Alfred." dedi annesi. "Büyüyünce ister rahip ol ister kral; ama ben senin zeki ve soylu bir kişi olacağından eminim."

Alfred İngiltere'nin gelmiş geçmiş en zeki ve soylu kralı oldu. Tarihte Büyük Alfred olarak bilinmektedir.

OKU, ÖĞRENECEKSİN

"**A**nne bulutlar neden yapılmış? Neden yağmur yağıyor? Bütün yağmur suları nereye gidiyor? Bunun ne gibi bir yararı var?"

Küçük William Jones her zaman sorular sorardı.

"Öğrenmek istiyorum." diyordu çocuk. "Her şeyi öğrenmek istiyorum."

İlk önce annesi tüm sorularını yanıtlamaya çalıştı. Ancak okumayı öğrendikten sonra annesi ona öğrenmeyi istediği şeyler için kitaplara bakmayı öğretti.

"Anne, rüzgârın esmesini ne sağlıyor?"

"Oku, öğreneceksin, çocuğum."

"Dünyanın diğer tarafında kimler yaşıyor?"

"Oku, öğreneceksin."

"Gökyüzü neden bu kadar mavi?"

"Oku, öğreneceksin."

"Anne, her şeyi öğrenmek istiyorum."

"Her şeyi hiçbir zaman öğrenemezsin çocuğum. Ama kitaplardan birçok şey öğrenebilirsin."

"Evet, anne okuyacağım ve öğreneceğim."

Çok küçük bir çocuktuk; ancak daha üç yaşına bile girmeden epey iyi okuyabiliyordu. Sekiz yaşında Harrow'daki ünlü okuldaki en iyi öğrenciydi. Her zaman okuyor, öğreniyor ve merak ediyordu.

"Öğrenmek istiyorum; öğrenmek istiyorum." demeyi sürdürüyordu.

"Oku, öğreneceksin." diyordu annesi. "İçinde gerçekler olan kitapları oku. Güzel ve iyi olan şeylerle ilgili oku. Bilge biri olabilmek için oku."

"Saçma sapan kitapları okuyarak vaktini boşa harcama. Seni kötü etkileyecek kitapları okuma. Seni daha iyi ya da bilge yapmayan hiçbir kitap okumaya değer değildir."

Böylece William Jones okumaya ve öğrenmeye devam etti. Dünyadaki en ünlü bilim adamlarından biri haline geldi. İngiltere kralı ona şövalyelik unvanı verdi ve kendisi Sir William Jones adını aldı.

Sir William Jones yaklaşık iki yüzyıl önce yaşadı. Çoğunu kitaplardan edindiği bilgisiyle tanınır. Kırk dil konuşup yazabilirdiği söylenmektedir.

GENÇ SAKİ

Çok çok uzun zaman önce İran'da ismi Cyrus olan küçük bir prens yaşardı.

Diğer birçokları gibi el bebek gül bebek büyütülmemişti ve şımarık değildi. Babası bir prens olmasına rağmen Cyrus sıradan bir adamın oğlu gibi büyütülmüştü.

Çalışmayı biliyordu. Sıradan yemekler yiyordu. Sert bir yataкта yatıyordu. Açlığa ve susuzluğa dayanmayı öğrenmişti.

On iki yaşındayken annesiyle beraber büyükbabasını ziyarette gitti. Büyükbabası Astiages Medya'nın kralıydı, çok güçlü ve zengindi.

Cyrus o kadar uzun ve yakışıklıydı ki büyükbabası onunla gurur duyuyordu. Çocuğun onunla beraber Medya'da kalmasını istiyordu. Bu yüzden ona güzel hediyeler ve bir prensi memnun edebilecek her şeyi verdi. Bir gün Astiages çocuk için büyük bir ziyafet vermeyi planladı. Masalarda her türlü yiyecek, müzik ve dans da olacaktı ve Cyrus istediği kadar misafir çağırabilecekti. Ziyafet saati gelmişti. Her şey hazırды. Hizmetçiler de güzel kıyafetlerinin içinde oradaydı. Müzisyenler ve dansçılarda yerlerini almışlardı. Ancak hiç misafir gelmedi.

"Bu nasıl oluyor güzel oğlum?" diye sordu kral. "Ziyafet hazır; ancak kimse gelmedi."

"Çünkü kimseyi çağırmadım." dedi Cyrus. "İran'da biz böyle ziyafetler vermeyiz. Eğer biri acıkırsa, biraz ekmek ve et yer, belki biraz da tere yer, hepsi bu kadar. Bizler dostlarımız kendilerine yararı olmayan şeyler yesin diye güzel bir sofraya hazırlamak için zahmete girmez ve masraf yapmayız."

Kral Astiages memnun olsun mu olmasın mı bilemedi.

"Tamam." dedi. "Bu ziyafet için hazırlanan bu yiyeceklerin hepsi senin. Bunlarla ne yapacaksın?"

"Sanırım bunları dostlarımıza vereceğiz." dedi Cyrus.

Böylece kralın ona ata binmesini öğreten oğluna ve büyük-babasının başında bekleyen yaşlı hizmetçiye yiyeceklerden bir parça verdi. Kalanını da annesine yardımcı olan genç kadınlara dağıttı.

II

Kralın sakisi Sarcas çok kırılmıştı; çünkü ziyafetten ona bir pay verilmemişti. Kral da en sevdiği çalışanı olan bu adamın neden adam yerine konmadığını merak etti.

"Neden Sarcas'a bir şey vermedin?" diye sordu.

"Aslında" dedi Cyrus "Onu sevmiyorum. Gururlu ve küstah. Sizin yanınızda beklediğinden kendini bir şey sanıyor."

"Evet, öyle." dedi kral. "Bir saki olarak çok yetenekli."

"Öyle olabilir." diye yanıtladı Cyrus. "Ancak eğer yarın sizin sakiniz olmama izin vererseniz, sanırım ben de size aynı derecede hizmet edebilirim."

Kral Astiages güldü. Cyrus'un kendi aklından geçeni istediğini gördü ve çok memnun oldu.

"Ne yapabileceğini görmekten mutluluk duyacağım." dedi.
"Yarın kralın sakisi olacaksın."

III

Büyükbabasının huzuruna çıkacağı zaman geldiğinde genç prensi tanıyamazdınız. Sakinin pahalı üniformasını giymişti ve büyük asalet ve incelikle geliyordu.

Kolunun üzerinde bir peçete taşıyordu ve şarap bardağını üç parmağıyla zarafetle tutuyordu.

Hareketleri mükemmeldi. Sarcas'ın kendisi bile krala bunun yarısı kadar iyi hizmet edemezdi.

"Bravo! Bravo!" diye bağırdı annesi gözleri gururla parlarken.

"Tebrik ederim." dedi büyükbabası. "Ancak önemli bir şeyi ihmal ettin. Saki bardağı bana uzatmadan önce biraz şarap döker ve tadına bakar, bu bir adettir. Bunu yapmayı unuttun."

"Aslında büyükbaba bunu unutmadım." diye yanıtladı çocuk.

"O zaman niye yapmadın?" diye sordu annesi.

"Çünkü ben şarabını içinde zehir olduğuna inanıyorum."

"Zehir mi?" diye bağırdı Kral Astiages, çok telaşlanmıştı. "Zehir mi? Zehirmi?"

"Evet, büyükbaba, zehir. Geçen gün adamlarınla akşam yemeğinde otururken şarabın senin acayip bir halde hareket etme-ne sebep olduğunu fark ettim. Biraz içtikten sonra konuklar saçma sapan konuşmaya, yüksek sesle şarkı söylemeye başladı; bazılarıysa uyudu. Sen de en az diğerleri kadar kötüydün bü-

yükbaba. Kral olduğunu unuttun. Tüm güzel görgü kurallarını unuttun. Dans etmeye çalıştın ve yere düştün. Ben, benim bu şekilde davranmama sebep olacak bir şey içmekten korkuyorum."

"Sen hiç babanın bu şekilde davrandığını görmedin mi?" diye sordu kral.

"Hayır, hiç." dedi Cyrus. "O, sadece içmek için içmez. Susuzluğunu dindirmek için içer hepsi bu."

Cyrus büyüdüğünde babasından sonra İran kralı; büyükbabası Astiages'ten sonra ise Medya kralı olmuştur. Çok zeki ve güçlü bir hükümdardı ve ülkesini o zamanlar bilinen en büyük ülke haline getirdi. Tarihte genellikle Büyük Cyrus diye bilinmektedir.

HALİFENİN OĞULLARI

Bir zamanlar ismi El-Mamun olan bir İran halifesi vardı. Bu halifenin gelecekte dürüst ve soylu kişiler olmalarını istediği iki oğlu vardı. Dolayısıyla onların öğretmeni olması için ismi El Farra olan bilge birini tuttu. Bir gün ders saatinden sonra El Farra evden çıkmak için kalktı. İki çocuk onu gördü ve ayakkabılarını getirmek için koştular.

Öğretmenin ayakkabılarını getirmek için iki çocuk da koştu ve her ikisi de ayakkabılarını ona getirme onuruna sahip olmak istediler. Ancak kavga etmeye cüret edemediler ve sonunda ikisinin de ayakkabının bir tekini taşıması konusunda anlaşıldılar. Böylece bu onur ikiye bölünmüş olacaktı. Halife bunu duyunca El Farra'yı çağırttı ve "En saygın insan kimdir?" diye sordu.

"Sizden daha saygın birini tanımıyorum." diye yanıtladı öğretmen.

"Hayır, hayır." dedi halife. "O, dışarı çıkmak için ayağa kalkan adam ve ona ayakkabılarını verme onuruna sahip olmak için yarışan ve sonunda her ikisi de birini uzatmaya karar veren genç prenslerdir."

El Farra cevap verdi: "Efendim, onlara bunu yapmalarını yasaklamalıydım; ancak onların cesaretini kırmaktan korktum. Gö-

revleri konusunda onların umursamaz olmalarına sebep olacak bir şey yapmamayı umut ediyorum."

"Tamam." dedi halife. "Eğer onların sizi onurlandırmasını yasaklanmış olsaydınız, size bunun yanlış olduğunu söyledim. Onlar bir prensin asaletini zedeleyecek bir şey yapmadılar. Aslında sizi onurlandırmakla kendilerini onurlandırdılar." El Farra başını eğdi; ancak bir şey söylemedi, halife devam etti. "Hiçbir genç adam, hiçbir çocuk şu üç büyük görevi ihmal edecek kadar yüksek mertebede olamaz: hükümdarına itaat etmek, babasına itaat etmek ve öğretmenini sevmek."

Sonra iki genç prensi yanına çağırdı ve bu soylu davranışları için ceplerini altınla doldurdu.

ÇOCUK VE SOYGUNCULAR

Siran'da Büyük Cyrus kralken çocuklara doğruyu söylemeleri öğretilirdi. Bu onların evde ve okulda ilk dersleriydi.

"Bir korkaktan başka kimse yalan söylemez." dedi genç Otanes'in babası.

"Doğru güzeldir. Doğruyu her zaman sev." dedi annesi.

Otanes on iki yaşındayken annesiyle babası onu uzak bir şehirde ünlü bir okula göndermek istedi. Uzun ve tehlikeli bir yolculuk olacaktı. Dolayısıyla çocuğun aynı yere giden küçük bir tüccar grubuyla beraber seyahat etmesine karar verildi. "Hoşça kal, Otanes! Cesur ve doğru sözlü ol." dedi babası. "Güle güle, çocuğum! Güzel olan şeyleri sev. Bayağı olan şeylere önem verme." dedi annesi.

Küçük grup uzun yolculuğuna başladı. Bazıları ata bazılarıysa deveye bindi. Yavaş yavaş gidiyorlardı; çünkü hava sıcaktı ve yol engebeliydi.

Akşama doğru aniden bir grup soyguncu onlara saldırdı. Tüccarlar onlarla dövüşmedi. Hiçbir şey yapmadan tüm eşyalarını ve paralarını verdiler.

"Evet, çocuk sende ne var?" diye sordu soygunculardan biri Otanes'i atından atarken.

"Kırk parça altın." diye yanıtladı çocuk.

Soyguncu güldü. Daha önce hiçbir çocuğun bu kadar parası olduğunu duymamıştı.

"İyi bir hikâye." dedi. "Altınını nerede taşıyorsun?"

"Şapkamda, astarın altında." diye yanıtladı Otanes.

"Ooo, evet! Beni bunu inandıramazsın." dedi soyguncu ve zengin tüccarlardan birini soymaya koştu.

Sonra bir başkası geldi ve "Çocuğum, yanında altın var mı?"

"Evet! Kırk parça var, şapkamda." dedi Otanes.

"Soyguncularla dalga geçebilecek kadar cesur bir çocuk." dedi adam ve daha iyi bir yere doğru hızla ilerledi.

En sonunda çetenin elebaşı Otanes'e seslendi ve "Genç, arkadaş almamıza degecek bir şeyin var mı?" dedi.

Otanes: "Adamlarınızdan ikisine şapkamda kırk tane altın olduğunu söyledim. Ama bana inanmadılar." diye yanıtladı.

"Şapkanı çıkar." dedi elebaşı.

Çocuk söyleneni yaptı. Elebaşı astarı söktü ve altında gizlenen altını buldu.

"Neden bize altının nerede olduğunu söyledin?" diye sordu. "Hiç kimse senin gibi bir çocuğun yanında altın olduğunu düşünemezdi."

"Eğer sorunuza farklı şekilde cevap verseydim, yalan söylemiş olacaktım." dedi Otanes; "Ve ancak korkaklar yalan söylerler."

Elebaşı bu cevaptan etkilenmişti. Kendisinin birçok kez bir korkak gibi davrandığını düşündü. Sonra "Sen cesur bir çocuksun, altının sende kalsın. İşte burada. Atınaatla, adamlarım seninle gelecek ve yolculuğunun sonuna kadar güvende olduğunu görecekler."

Otanes ülkesinin en ünlü kişilerinden biri oldu. Cyrus'tan sonra gelen iki kralın arkadaşıydı ve onların danışmanlığını yaptı.

ADALET DERSİ

Makedonya Kralı İskender tüm dünyanın efendisi haline geldi. Ordularıyla birçok ülkeye girdi. Şehirleri talan etti, kasabaları yaktı, binlerce kişiyi öldürdü.

Sonunda Doğu'da hiç duymadığı uzak bir ülkeye geldi. Oradaki insanlar savaş ve fetih hakkında hiçbir şey bilmiyordu. Zengin olmalarına rağmen sade bir şekilde ve huzur içinde yaşıyorlardı.

Bu halkın hükümdarı ya da şahı denilen kişi İskender'i karşılamaya ve ona ülkesine hoş geldin demeye gitti. Büyük kralı sarayına getirdi ve akşam yemeğini beraberyemek istedi.

Masaya oturduklarında şahın hizmetçileri yemeği servis etmek için başlarında bekliyorlardı. Meyve, fındık, kek ve diğer nefis yiyecekler gibi görünen şeyler getirdiler; ancak İskender bunları yemeye çalışınca hepsinin altından yapıldığını gördü.

"Ne!" dedi. "Bu ülkede altın mı yiyorsunuz?"

"Biz kendimiz sadece sıradan şeyler yeriz." diye yanıtladı şah. "Ancak biz sizin kendi ülkenizi terk etmenizin sebebinin altın bulma isteği olduğunu duyduk ve sizin arzunuzu yerine getirmek istedik."

"Benim buraya gelmemin sebebi altın değil." dedi İskender. "Ben buraya sizin halkınızın geleneklerini öğrenmeye geldim."

"O zaman çok güzel." dedi şah. "Benimle biraz yaşayın ve yapabileceğiniz şeyleri gözlemleyin."

Şah ve kral konuşurlarken iki köylü içeri girdi. "Efendim," dedi biri. "Biz bir anlaşmazlığa düştük ve sizin bu konuyu çözmenizi istiyoruz."

"Olayı bana anlatın." dedi şah.

"Evet, olay şöyle oldu." diye yanıtladı adam: "Ben bu komşudan bir miktar toprak aldım ve bunun için adil bir ücret ödedim. Dün toprağı kazarken içi altın ve mücevher dolu bir kutu buldum. Bu hazine bana ait değildi; çünkü ben sadece bu toprağı satın almıştım; ancak bu hazineyi komşuma verdiğimde o da kabul etmedi."

İkinci adam şöyle dedi: "Ona toprağı sattığım doğru; ancak ben toprağı onun bulacağı bir şey saklamadım. Hazine benim değil, dolayısıyla da ben bunu almaya istekli değilim."

Şah düşünür gibi bir süre sessizce durdu. Sonra birinci adama sordu: "Oğlun var mı?"

"Evet, genç, yetenekli bir oğlum var." diye cevap verdi.

Şah ikinci adama döndü: "Bir kızın var mı?"

"Var." diye yanıtladı adam. "Güzel bir kız."

"Güzel, o zaman benim kararım şu: Eğer her ikisi de uygun görürse oğlanı kızla evlendirin ve hazineyi onlara düğün hediyesi olarak verin."

İskender büyük bir iltifate dinledi. "Bilgece ve doğru karar verdiniz." dedi saha. "Ancak benim ülkemde olsa daha farklı yapardık."

"Ne yapardınız?"

"Evet, biz iki adanü da hapse atardık ve hazineyi krala verirdik."

"Siz buna adalet mi diyorsunuz?" dedi şah.

"Biz buna politika diyoruz." dedi İskender.

"O zaman size bir soru sormak istiyorum." dedi şah. "Güneş sizin ülkenizde parlıyor mu?"

"Kesinlikle."

"Oraya yağmuryağıyor mu?"

"Ah evet!"

"Bu nasıl mümkün olur? Topraklarınızda nazik, zararsız hayvanlar var mı?"

"Bir hayli çok var."

"O zaman..." dedi şah.

"Halkınız o kadar adaletsiz olduğuna göre, sizin ülkenizde o zavallı hayvanların hatırına güneş doğuyor ve yağmur yağıyor."

KOMUTAN VE TİLKI

Bir zamanlar ismi Aristomenes olan ünlü bir komutan vardı. Cesur ve bilgeydi; halkı onu seviyordu.

Spartalıları'la yapılan büyük bir savaşta ordusu yenildi ve esir alındı.

O günlerde halk düşmanlarına karşı nazik olmayı öğrenmemişti. Savaşta insanlar vahşi ve acımasızdı, çünkü savaş her zaman insanları böyle yapardı.

Spartalıları Aristomenes'ten nefret ederdi. Onların başına oldukça büyük sorunlar açmıştı ve ona zarar vermek istiyorlardı.

Şehirlerine yakın bir yerde, kayaların arasında dar bir boşluk ya da delik vardı. Çok derindi ve dışarı çıkılabilecek bir yol yoktu.

Spartalıları birbirlerine, "Aristomenes'i kayalık boşluğa atalım. Böylece bize bir daha sorun yaratmayacağından emin oluruz." dediler.

Böylece askerlerin bir kısmı onu alıp dağa götürdü ve kayalıkların üstündeki boşluğun kenarına bıraktı. "Tüm düşmanlarımızı gönderdiğimiz yere bak." dediler ve onu oraya attılar.

Kimse onun parçalara ayrılmaktan nasıl kurtulduğunu bilmiyor. Bazı Yunanlılar bir kartalın onu gagasına aldığını ve yere kadar zarar görmeden taşıdığını söyledi. Ancak bu mantıklı değildi.

Bence çalılarının ve boşlukta yetişen asmaların üstüne düşmüş olmalı. Her nasılsa fazla yaralanmadı.

Karanlıkta çabaladı; ancak bir kaçış yolu bulamadı. Kayalar duvar gibi her yanını sarmıştı. Çıkmak için ayağını basacağı bir yer yoktu.

Üç gün boyunca bu tuhaf hapis hanede yattı. Açlık ve susuzluktan zayıfladı. Açlıktan ölecekti.

Aniden yakınında bir gürültüyle irkildi. Boşluğun dibinde bir şey hareket ediyordu. Sessizce izledi ve sonra kendine doğru gelen büyük bir tilki gördü.

Havyan onun yakınına gelene kadar sessizce durdu. Sonra hızla sıçradı ve onu kuyruğundan yakaladı.

Korkan tilki olabildiğince hızlı bir şekilde kaçtı ve kuyruğuna tutunan Aristomenes onu takip etti. Hayvan, Aristomenes'in daha önce görmediği dar bir yarıktan ve sonra ancak bir insan vücudunun sığabileceği uzun, karanlık bir geçitten geçti.

Aristomenes ona tutunuyordu. Nihayet önünde bir ışık huzmesi gördü. Bu, girişten içeri giren güneş ışığıydı. Ancak sonra yol onun geçemeyeceği kadar daraldı. Ne yapmalıydı? Tilkiyi bıraktı. Tilki gitti. Burada kayalar daha küçüktü ve sonra onları büyük gayretle gevşetti ve yolu sığabileceği kadar genişletti. Kısa zaman sonra artık özgürdü ve açık havadaydı.

Birkaç gün sonra Spartalılar garip bir haber aldılar: "Aristomenes tekrar Yunan ordusunun başındaydı." Buna inanamadılar.

BOMBA

H iç İsveç Kralı Onikinci Charles'ı duydunuz mu? İki yüzyıl önce yaşadı ve ülkesini korumadaki cesaretiyle ünlüydü.

Bir gün büyük bir savaşın ortasındaydı. Sığındığı küçük ev neredeyse iki ordu arasında kalmıştı.

Askerlerinden birini çağırdı ve ona oturmasını ve onun için kısa bir emir yazmasını emretti.

Asker yazmaya başladı, ama tam son kelimeyi bitirecekken bir bomba evin ona yakın bir yerini vurdu. Kalemı bıraktı ve ayağa fırladı. Korkudan sapsarı olmuştu. "Ne oldu?" diye sordu kral.

"Ah, efendim!" diye yanıtladı. "Bomba! Bomba!"

"Evet, gördüm." dedi kral. "Ancak bombanın benim senden yazmanı istediğim şeyle ne alakası var? Otur ve kalemını al. Ülken tehlikedeyken, kendi güvenliğini bir kenara atmalısın."

ESKİ BİR ROMA HİKAYESİ

Roma'da büyük bir açlık vardı. Yaz çok kurak geçmişti ve mısır hasadı olmamıştı. Ülkede ekmek yoktu. İnsanlar açlıktan ölüyorlardı.

Bir gün başka bir ülkeden mısırla dolu gemiler geldi, herkes çok mutluydu. Burada herkes için yeteri kadar yiyecek vardı.

Şehrin yöneticileri mısırla ne yapılacağına karar vermek için bir araya geldi.

"Bunu çok ihtiyacı olan insanlar arasında bölüştürelim." dedi biri. "Bunu onlara hediye olarak verelim."

Ancak yöneticilerden biri bunu yapmaya istekli değildi. İsmi Coriolanus'tu ve çok zengindi.

"Bu insanlar çalışmayacak kadar tembel oldukları için yoksullar." dedi. "Hediyeyi hak etmiyorlar. Mısır isteyenler gelsin parasını verip alsınlar."

Halk zengin Coriolanus'un bu sözlerini duyunca çok sinirlendi.

"O gerçek bir Romalı değil." dedi aralarından biri.

"Bencil biri ve adil değil." dedi diğerleri.

"Yoksulların düşmanı. Öldürelim onu! Öldürelim onu!" diye bağırdı kalabalık. Onu öldürmediler; ancak onu şehirden attılar ve bir daha asla gelmemesini emrettiler. Coriolanus Roma'dan çok da uzak olmayan Antium şehrine gitti. Antium halkı Romalıların düşmanıydı ve genellikle onlarla savaş halindeydi. Dolayısıyla Coriolanus'u nazik bir şekilde karşıladılar ve onu ordularının komutanı yaptılar.

Coriolanus ilk olarak Romalılarla savaşa hazırlanmaya başladı. Antium'a yakın olan kasabaları askerlerini Antium'a yardım etmeye göndermeleri konusunda ikna ediyordu.

Sonra çok büyük bir ordunun başında bir zamanlar vatanı olan şehre doğru yürümeye başladı. Antium'un kaba askerleri Roma'nın etrafındaki yerleri yağmaladı. Köyleri ve çiftlikleri yaktılar. O topraklara korktu saçtılar.

Coriolanus karargâhını şehrin yakınına kurdu. Ordusu Romalıların o ana kadar gördüğü en büyük orduydı. Bu kadar güçlü bir düşman karşısında çaresiz olduklarını biliyorlardı.

"Şehrini bana teslim et." dedi Coriolanus. "Sizin için koyacağım kurallara itaat etmeyi kabul et. Bunu yap yoksa Roma'yı yakar ve halkını ortadan kaldırırm." "

Romalılar cevap verdi: "Bunu düşünmek için zamana ihtiyacımız var. Bize nasıl yasalar yapacağınızı öğrenmek için birkaç gün ver ve sonra sana onlara uyup uymayacağımızı söyleyelim."

"Size bunu düşünmek için otuz gün veriyorum." dedi Coriolanus.

Sonra uymaları gereken yasaları söyledi. Bu yasalar o kadar katıydı ki hepsi birden "Bir kerede ölmek daha iyidir." dediler.

Otuz günün sonunda şehrin yöneticilerinden dördü, ondan Roma halkı için merhamet dilemeye gittiler. Hepsi uzun cüppelelerini giymişlerdi. Bu yöneticiler beyaz yüzlü ve beyaz uzun sakallı yaşlı kişilerdi. Başlarında bir şey yoktu ve çok mütevazıydılar.

Coriolanus onları dinlemedi. Onları zorla geri gönderdi ve onlara ondan hiç merhamet ummamalarını söyledi; ancak birkaç gün daha süre vermeyi kabul etti.

Ertesi gün tüm din adamları ve âlimler merhamet dilemeye gitti. Bu kişiler uzun cüppelerini giymişlerdi ve hepsi önünde diz çökmüştü. Ama onları küfür dolu sözlerle geri gönderdi.

En son gün, Coriolanus'un Antinum'dan getirdiği büyük ordu savaş düzenini almıştı. Şehre girmeye ve şehri yok etmeye hazırdılar.

Tüm Roma korku içindeydi. Bu sinirli adamın öfkesinden kaçmanın bir yolu yok gibi gözüküyordu.

Sonra yöneticiler çaresizlik içinde, "Coriolanus'un yaşadığı eve gidelim. Annesi ve karısı hâlâ oradalar. Onlar soylu kadınlar ve Roma'yı seviyorlar. Gidip ondan bize merhamet dilemesini istemelerini söylemeyelim. Eğer annesini ve karısını geri çevirirse vicdan azabı çeker." dediler.

İki soylu kadın şehirlerini kurtarmak için yapabilecekleri her şeyi yapmaya istekliydiler. Böylece küçük çocuklarını da ellerinden tutup Coriolanus'a gittiler. Coriolanus çadırındaydı. Annesini, karısını ve çocuklarını görünce içi neşeye doldu. Ancak isteklerini açıklayınca yüzü karardı ve başını salladı.

Uzunca bir süre annesi ona yalvardı. Sonra uzunca bir süre karısı ona merhametli olması için yalvardı. Çocukları dizlerine sarıldı ve ona güzel sözler söyledi.

En sonunda daha fazla direnemedi. "Ah anne!" dedi. "Ülkeni kurtardın; ancak oğlunu kaybettin!" Sonra ordusuna Antium şehrine geri dönmesini emretti. Roma kurtuldu; ancak Coriolanus bir daha asla evine, annesine ve çocuklarına dönmedi. Onlar için artık yoktu.

YUNUS TARAFINDAN KURTARILMAK

Korinth şehrinde bir zamanlar ismi Arion olan muhteşem bir müzisyen vardı. Hiç kimse onun kadar güzel lir çalamaz ve şarkı söyleyemezdi; bestelediği şarkılar birçok ülkede ünlüydü.

Korinth kralı arkadaşıydı. Korinth halkı onun güzel müziğini övmekten usanmazdı.

Bir yaz İtalya'ya gitti, çünkü orada tanınıyordu ve halk onun müziğini dinlemek istiyordu.

Birçok şehri ziyaret etmişti ve müziğinden bayağı iyi para kazanmıştı. Nihayet, biraz zengin olduktan sonra evine dönmeye karar verdi. Korinth'e gitmeye hazır bir gemi vardı ve kaptan onu yolcu olarak almaya razı oldu.

Deniz dalgalıydı. Gemi rotasından çıkmıştı. Karayı görene kadar çok gün geçti.

Denizciler kaba ve asiydiler. Kaptanın kendisi ise bir hırsızdı.

Arion'un yanında çok parasının olduğunu duyunca parayı ondan almak için plan yapmaya başladılar.

"En kolay yol," dedi kaptan, "Onu denize atmak. Sonra bu olayı anlatacak kimse kalmaz."

Arion plan yaparken onları duydu.

"İstediğiniz her şeyimi alabilirsiniz." dedi. "Eğer benim canımı bağışlarsanız."

Ancak onlar ondan kurtulmayı kafalarına koymuşlardı. Eğer onu öldürmezlerse olayı krala anlatmasından korkuyorlardı.

"Canını bağışlamayacağız." dediler. "Ancak sana iki şans vereceğiz. Ya gemiden aşağı atlayacaksın ya da kendi kılıcınla katledileceksin. Hangisini olsun?"

"Denize atlayacağım." dedi Arion. "Ancak ilk önce bana bir iyilik yapmanızı istiyorum."

"Nedir o?" diye sordu kaptan.

"En son ve en güzel şarkımı söylememe izin verin. Söz veriyorum bitirir bitirmez denize atlayacağım."

Denizciler buna razı geldiler, çünkü müziği tüm dünyada ünlü olan birini dinlemek için istekliydi.

Arion en güzel kıyafetlerini giydi. Hırsızlar etrafında yarım daire olmuş onu dinlemeye istekliyken o da ön güvertede yerini almıştı.

Lirine dokundu ve şarkısını çalmaya başladı. Sonra muhteşem bir şarkı söyledi, şarkı o kadar tatlı, canlı, dokunaklıydı ki denizcilerden çoğu gözyaşlarını tutamadı.

Ve şimdi onun canını bağışlayacaklardı; ancak Arion o kadar sözüne sadıktı ki şarkısını bitirir bitirmez kendini denize attı.

Denizciler parasını aralarında paylaştılar. Gemi yoluna devam etti. Kısa bir süre içinde Korinth'e sağ salim vardılar ve kral bir adamını, kaptanı ve adamlarını saraya getirmesi için gönderdi.

"İtalya'da mıydınız?"

"Evet, oradaydık." diye yanıtladılar.

"Bana tüm müzisyenler arasında en iyisi olan arkadaşım Arion hakkında ne haberler verebilirsiniz?"

"Onu İtalya'da bıraktığımızda iyiydi ve mutluydu." diye yanıtladılar. "Hayatının geri kalanını o ülkede geçirmeye karar vermiş."

Bu sözleri söylerken kapı açıldı ve Arion karşılarında duruyordu. Denize atlarken giydiği kıyafetler üzerindeydi. Onu gördüklerine o kadar şaşırmışlardı ki dizlerinin üzerine çöküp suçlarını krala itiraf ettiler.

Peki denize atladığında Arion nasıl kurtulmuştu?

Hikâyeyi anlatan yaşlı kişiler Arion'un müziğinden etkilenip geminin yanında yüzen, yunus adı verilen büyük bir balığın arkasına tutunduğunu söylerler. Yunus onu büyük bir hızla en yakın kıyıya taşımıştır. Sonra müzisyen kıyafetlerine değiştirmek için bile durmadan mutluluk içinde hızla Korinth'e gitmiştir.

Bu muhteşem hikâyesini krala anlattı; ancak kral ona inanmadı.

"Bekle." dedi. "Gemi gelene kadar bekleyelim, o zaman gerçeği öğreniriz." Üç saat sonra gemi limana geldi gerisini de zaten siz biliyorsunuz. Diğerleri ise Arion'u kurtaran şeyin bir balık olmadığını "Yunus" isimli bir gemi olduğunu düşünürler. Arion'un iyi bir yüzücü olduğunu ve sözü edilen gemi gelip onu dalgaların arasından kurtarana kadar Arion'un kendini suyun üzerinde tutmayı başardığını söylerler.

Siz de en çok beğendiğiniz hikâyeye inanabilirsiniz. Arion'un ismi hâlâ en muhteşem müzisyen olarak hatırlardadır.

GÖKYÜZÜNÜN KÜÇÜK DOSTLARI

Simdi size bahsedeceğim adam zenginliği, gücü ya da savaşta başarılarıyla değil de kibarlığıyla ünlüdür. Yedi yüzden fazla yıl önce İtalya'nın küçük eski bir kasabasında yaşıyordu. İsmi Francis'ti ve iyiliği yüzünden herkes ona Aziz Francis derdi.

Sadece insanlara karşı değil tüm canlılara karşı kibar ve sevecendi. Kuşlarla sanki gökyüzündeki küçük kardeşleriymiş gibi konuşur ve onlara zarar geldiğini görmeye dayanamazdı.

Noel zamanı ağaçların altına ekmek kırıntılarını dağıtırdı, böylece minicik canlılar ziyafet çekebilecek ve mutlu olabileceklerdi.

Bir keresinde bir çocuk avladığı bir çift güvercini Aziz Francis'e verdi; o da bu güvercinlere bir yuva yaptı ve anne güvercin gelip bu yuvaya yumurtalarını bıraktı.

Yavaş yavaş yumurtalar çatladı ve bir yuva dolusu genç güvercin çıktı. O kadar evcillerdi ki Aziz Francis' in omzuna konup elinden yemek yerlerdi.

Onun ormanda ve tarlalarda yaşayan canlılara olan sevgisi ve merhameti hakkında anlatılan birçok hikâye vardır.

Bir gün ağaçların arasında yürürken kuşlar onu gördü ve selamlamak için aşağı doğru uçtular. Onu ne kadar sevdiklerini göstermek için en güzel şarkılarını söylüyorlardı. Sonra tam konuşacakken yavaşça çimenlere indiler ve onu dinlediler.

"Ahh küçük kuşlar!" dedi. "Sizi seviyorum, çünkü sizler benim gökyüzündeki kardeşlerimsiniz. Her zaman Tanrı'yı sevmeli ve ona şükretmelisiniz."

"Size neler verdiğini düşünün. Gökyüzünde uçabileceğiniz kanatları verdi. Sıcacık ve güzel bir giysi verdi. Size hareket edebileceğiniz ve evlerinizin olduğu gökyüzünü verdi."

"Ve şunu düşünün küçük kardeşlerim ekin ekmiyorsunuz, hasat etmiyorsunuz, çünkü Tanrı sizi besliyor. İçebileceğiniz dereceler ve sular verdi. Dinlenebileceğiniz dağlar ve vadiler verdi. Yuvalarınızı yapabileceğiniz ağaçlar verdi."

"Çaba sarf etmiyorsunuz; ancak yine de Tanrı sizi ve sizin küçüklerinizi koruyor. O zaman bunun sebebi sizi sevmesidir. Bu yüzden nankör olmayın onu övün ve size karşı iyilikleri için ona teşekkür edin."

Aziz sustu ve etrafına bakındı. Tüm kuşlar neşe içinde uçmaya başladılar. Kanatlarını açtılar ve sözlerini anladıklarını göstermek için ağızlarını açtılar.

Onları kutsadıktan sonra hepsi şarkı söylemeye başladı ve tüm orman onların sevimlilikleriyle ve muhteşem ezgilerinin neşesiyle doldu.

ZEKİ BİR KÖLE

Uzun zaman önce Ezop isimli zayıf bir köle vardı. Uzun kolları ve büyük başı olan küçük bir adamdı. Yüzü beyazdı; ancak çok cana yakındı. Büyük gözleri parlak ve enerjili doluydu.

Ezop yirmi yaşındayken efendisi çok büyük miktarda para kaybetti ve kölelerini satmaya mecbur oldu. Bunu yapmak için köle pazarının kurulduğu büyük bir şehre gitti.

Şehir çok uzaktaydı ve köleler bu mesafeyi yürümek zorundaydılar. Taşımaları için çıkınlar hazırlanmıştı. Bunlardan bazılarında yolda ihtiyaçları olan şeyler; bazılarında kıyafet; bazılarındaysa efendilerinin şehirde satacağı eşyalar vardı.

"Alacağınız çıkınları seçin çocuklar." dedi efendi. "Hepiniz için birer tane var."

Ezop hemen en büyük olanı seçti. Diğer köleler güldü ve onun aptal olduğunu söylediler. Ancak o, çıkını omzuna attı ve oldukça memnun görünüyordu. Ertesi gün son gülen iyi gülen oldu. Çünkü Ezop'un seçtiği çıkının içinde tüm grubun yiyecekleri vardı. Herkes üç öğün yedikten sonra, yükü artık çok hafifti. Diğer köleler ağır yüklerinin altında ezilirken yolculuk bitmeden Ezop'a taşıyacak bir şey kalmamıştı.

"Ezop zeki bir arkadaş." dedi efendileri. "Onu alacak kişi büyük bir ücret ödemeli."

İsmi Xanthus olan çok zengin bir adam bir köle almak için köle pazarına geldi. Köleler onun önünde dururken onlara nasıl işler yapabileceklerini sordu. Hepsi Xanthus tarafından alınmak istiyordu; çünkü onun çok kibar bir efendi olacağını biliyorlardı. Dolayısıyla her biri bir iş yapabilme yeteneğiyle övündü. Biri iyi bir bahçıvandı; diğeri atlara bakıyordu; üçüncüsü ise iyi bir aşçıydı; dördüncü ev işlerini iyi yapabiliirdi.

"Peki, sen ne yapabilirsin Ezop?" diye sordu Xanthus.

"Hiçbir şey." diye yanıtladı.

"Hiçbir şey mi, o nasıl oluyor?"

"Çünkü diğer tüm köleler her şeyi yaptığından bana yapacak bir şey kalmadı." dedi Ezop.

Bu cevap bu zengin adamı o kadar memnun etmişti ki Ezop'u hemen aldı ve onu Samos'a götürdü.

Samos'ta küçük köle zekâsı ve cesaretiyle hemen tanınır hale geldi. Efendisini ve efendisinin arkadaşlarını konuşabilen hayvanlar ve kuşlar hakkında hikâyeler anlatarak eğlendirirdi. Bu hikâyelerin hepsinin büyük gerçekler öğrettiğini gördüler ve Ezop'un nasıl bunları düşünebildiğini merak ettiler.

Bu muhteşem köle hakkında daha birçok hikâye anlatıldı. Efendisi ondan o kadar memnundu ki ona özgürlüğünü verdi. Birçok büyük kişi onunla arkadaşlık etmekten memnuniyet duydu ve krallar bile ondan tavsiye alıp hikâyeleriyle eğlendi.

EZOP'UN HİKÂYELERİNDEN BİRİ

İhtiyar bir kedi ahırdaki tüm fareleri öldürüyordu.

Bir gün fareler onun verdiği büyük zararı konuşmak için toplandılar. Her biri onu yolundan caydırmak için bir plan yaptı.

"Benim dediğimi yapalım." dedi çok zeki olduğu düşünülen gri fare. "Benim dediğimi yapalım. Kedinin boynuna bir zil takalım. Sonra sesini duyarız, onun geldiğini biliriz ve yolundan kaçırız."

"İyi! İyi!" dedi tüm diğer fareler.

"Şimdi kedinin boynuna bu zili kim takacak?" dedi ihtiyar gri fare.

"Ben değil! Ben değil!" dedi diğer tüm fareler hep beraber. Hepsi yuvalarına koşuştular.

KARANLIK GÜN

Dinleyin, size Connecticut'da yaşanan en bilinen karanlık günlerden birini anlatacağım. Aylardan mayıstı, yüzden fazla yıl önceydi.

Güneş parlak ve sarı doğmuştu ve sabah tek bir bulut bile yoktu. Hava çok durgundu. Ağaçlardaki yaprakları oynatacak kadar bile esinti yoktu.

Sonra günün ortasına doğru hava kararmaya başladı. Güneş saklandı. Siyah bir bulut yeryüzünü kapladı.

Kuşlar yuvalarına uçtu. Tavuklar bir yerlere tünedi. İnekler otlaklardan evlere geldi ve kapıda mölüyerek bekledi. O kadar karanlık olmuştu ki insanlar yollarını göremiyorlardı.

Sonra herkes korkmaya başladı. "Ne oldu? Ne olacak?" diye birbirlerine sormaya başladılar. Çocuklar ağladı. Köpekler havladı. Kadınlar ağladı ve bazı kişiler dua ettiler.

"Dünyanın sonu geldi!" diye bağırdı birileri ve karanlıkta kayboldular.

"Bu son büyük gün!" diye bağırdı diğerleri ve diz çöküp beklediler.

Eski hükümet binasında Connecticut'un bilgeleri oturuyordu. Bu kişiler yasaları yapanlardı ve zekâlarına güvenilirdi.

Karanlık çöktüğünde, telaşlanmaya başladılar.

"İşte bu, o büyük gün." dedi aralarından biri.

"Yasa yapmaya gerek yok." dedi bir diğeri. "Çünkü onlara hiç ihtiyacımız olmayacak."

"Bence toplantıyı bitirelim."

İşte o zaman Abraham Davenport yerinden kalktı.

Sesi açık ve güçlüydü; hepinizin tahmin edebileceği gibi en azından korkmamıştı.

"Bu, o büyük son gün olabilir." dedi. "Dünyanın sonunun gelip gelmediğini bilmiyorum. Ancak şundan eminim ki yaşadığım sürece benim görevim işimi yerine getirmek. Dolayısıyla önümüzdeki işi yapalım. Mumlar yansın."

Onun bu sözleri herkesin yüreğini cesaretle doldurdu. Mumlar getirildi. Sonra zayıf ışıktaki parlayan yüzüyle yoksul balıkçılara yardım amacıyla bir yasa çıkması için bir konuşma yaptı.

O konuşurken diğerleri de karanlık kaybolmaya ve gökyüzü tekrar ışıldamaya başlayana kadar sessizlik içinde onu dinlediler.

Connecticut halkı hâlâ Abraham Davenport'u anmaktadır, çünkü kendisi zeki bir hâkim ve cesur bir yasa yapıcıydı. Şair Whittier onun için okumaktan zevk alabileceğiniz bir şiir yazmıştır.

ASIK SURATLI MİSAFİR

Bir gün Roanoke'li John Randolph evinden kilometrelerce uzakta bir kasabaya doğru at sırtında yolculuğa çıkmıştı. Yolun yabancısydı bu yüzden çok yavaş gidiyordu.

Gece olduğunda yol kenarında güzel bir handa durdu ve yer sordu. Hancı onu nazik bir şekilde karşıladı. John Radolph hakkında çok şey duymuştu, o yüzden de onu mutlu edebilmek için elinden geleni yaptı.

Güzel bir yemek hazırlandı ve hancı kendisi de misafirinin yanına başında bekledi. John Randolph sessizce yemeğini yedi. Hancı havadan, yollardan, hasattan, siyasetten konuştu. Ancak Randolph tek bir kelime etmedi.

Sabah güzel bir kahvaltı servis edildi ve sonra Bay Randolph seyahatine başlamak için hazırlandı. Atını kapıya doğru götürdü ve bir hizmetçi ata binmesine yardımcı oldu.

Yola çıkarken arkadaş canlısı hancı, "Nereye gideceksiniz Bay Randolph?" dedi.

Bay Randolph ona doğru nazik olmayan bir biçimde baktı ve cevap verdi, "Bayım!"

"Sadece nereye gitmek istediğinizi sordum." dedi adamı.

"Ah, size ücretinizi ödedim mi?"

"Evet, efendim."

"Size başka bir şey borçlu muyum?"

"Hayır, efendim."

"O zaman istediğim yere gitmek istiyorum, anladınız mı?"

Atını döndürdü ve gitti. Hanın arazisinden çıktıktan sonra çok gitmemiştir ki yolun ikiye ayrıldığını gördü. Sağ taraftaki yoldan mı, sol taraftaki yoldan mı gideceğini bilemedi.

Biraz durakladı. Ona yol gösterecek bir levha da yoktu. Geriye baktı ve hancının hâlâ kapıda durduğunu gördü. Ona doğru seslendi: "Dostum, Lynchburg'a gitmek için hangi yoldan gitmeliyim?"

"Bay Randolph!" diye yanıtladı hancı. "Bana ücretinizi ödediniz ve bir kuruş bile borcunuz yok. İstedığınız yoldan gidin. Güle güle!"

Ne büyük talihsizliktir ki Bay Randolph yanlış yoldan gitti. Yolundan çıktı ve somurtkanlığı yüzünden çok zaman kaybetti.

Roanoke'li John Randolph yüz yıl önce Virginia'da yaşamıştır.

Kendisi ünlü bir avukat ve devlet adamıdır. Birçok yıl boyunca Meclis üyeliği yapmıştır; acayip hareketleri ve inatçılığıyla anılmıştır.

ÜNLÜ BİR HİKAYENİN HİKAYESİ

*S*ki yüz yıl önce İskoçya'da ismi Alexander Selkirk olan genç bir adam yaşardı. Asi ve geçimsizdi. Genellikle komşularıyla tartışırdı.

Bu nedenle evinden kaçıp denize gittiği için çok kişi memnundu. "Umarız hak ettiği şeyi alır." dediler.

Büyük ve güçlüydü sonra iyi bir denizci oldu. Ancak hâlâ dik başlı ve aksiydi ve genellikle diğer denizcilerle başı beladaydı.

Bir keresinde gemisi büyük Pasifik Okyanusu'nda, Güney Amerika sahilinden altı yüz elli kilometre uzaktaydı. Sonra Selkirk'in istemediği bir şey oldu. Hırçınlaştı. Diğer denizcilerle hatta kaptanla bile kavga etti.

"Bu gemide denizci olmak yerine ıssız bir adada yalnız kalmayı tercih ederdim." dedi.

"Çok güzel." diye yanıtladı kaptan. "Seni gördüğümüz ilk adada bırakalım."

"Öyle yapın." dedi Selkirk. "Beni daha fazla mutlu edemezsiniz."

Ertesi gün küçük bir yeşil adanın yanına geldiler. Deniz kenarında ağaçlıklar ve onların arkasında yüksek tepeler vardı.

"Bu adanın adı ne?" diye sordu Selkirk.

"Juan Fernandez." dedi kaptan.

"Beni kıyıya götürün ve orada bırakın. Bana birkaç sıradan araç gereç ve biraz yemek verin; idare ederim." dedi denizci.

"İstediğin yapılacak." diye yanıtladı kaptan.

Böylece küçük bir botu onun en çok ihtiyacı olabilecek şeylerle doldurdular: balta, çapa, tencere ve bir şeyler daha. Ayrıca birkaç hafta yetebilecek kadar ekmek, et ve başka yiyecekler de koydular.

Sonra dört denizci onu kıyıya kadar getirdi ve orada bıraktı.

Alexander Selkirk adada yalnızdı. Ne kadar da aptalca davrandığını anladı; bir tek bile arkadaş olmadan, konuşabileceği tek bir kişi bile olmadan yaşamının ne kadar berbat olduğunu düşündü.

Denizcilere ve kaptana yüksek sesle seslendi. "Beni burada bırakmayın. Beni geri alın, size hiç sorun yaratmam."

Ancak onu dinlemediler. Gemi gitti ve biraz sonra gözden kayboldu.

Sonra Selkirk elindeki eşyalarla yapabileceğinin en iyisini yapmaya koyuldu. Geceleri ve fırtınalı havalarda sığınabileceği bir kulübe yaptı. Küçük bir bahçe ekti. Adada domuzlar ve keçiler ve kıyıda da yakalayabileceği yeteri kadar balık vardı. Dolayısıyla her zaman yeteri kadar yiyecek vardı. Bazen Selkirk uzakta bir geminin gittiğini görürdü. Onlara işaret vermeye çalışırdı; bağırabildiği kadar yüksek sesle bağırırdı; ancak onu ne görürler ne de duyarlardı ve gemiler yakına da gelmiyordu.

"Eğer bu adadan kurtulabilecek kadar şanslıysam, herkese karşı kibar ve yardımsever olacağım. Düşmanlar değil de dostlar kazanmak için uğraşacağım." diyordu.

Dört yıl dört ay o adada yalnız başına yaşadı. Sonra bir gün bir gemi geldi ve küçük limana demirledi, Alexander çok sevinçliydi.

Kendini tanıttı, kaptan onu kendi ülkesine geri getirmeyi seve seve kabul etti. İskoçya'ya vardığında herkes onun maceralarını dinlemek için can atıyordu ve sonra bir anda ünlü oldu.

O zamanlar İngiltere'de yaşayan ismi Daniel Defoe olan biri vardı. Kendisi kitap yazarıydı. O zamanlar insanların okumayı sevdiği kitaplar yazıyordu.

Daniel Defoe, Selkirk'in Juan Fernandez adasında yalnız başına nasıl yaşadığını duyunca kendi kendine: "Bu hikâyede anlatılmaya değer bir şeyler var. Alexander Selkirk'in hikâyesi çok ilgi çekici." dedi.

Böylece oturdu ve "Robinson Crusoe'nun Maceraları" adını verdiği muhteşem bir hikâye yazdı.

Her erkek çocuk Robinson Crusoe'yu duymuştur. Aslında birçok çocuk bu hikâyeyi okumuştur.

Küçük bir çocukken Robinson Crusoe nehrin kıyısında durur ve gemileri geçerken görürmüş. Nereden gelip nereye gittiklerini merak edermiş. Bazı denizcilerle konuşmuş. Denizciler ona denizde çok uzakta gittikleri ilginç yerleri anlatırlarmış. Orada gördükleri muhteşem şeylerden bahsederlermiş. Bu, onun çok hoşuna gidermiş.

"Ah, keşke bir denizci olabilsem!" dermiş.

Başka hiçbir şey düşünemezmiş. Denize açılmanın, engin mavi denize açılmanın ne kadar büyük bir şey olduğunu düşünürmüş. Yabancı ülkeleri ziyaret etmenin ve yabancı insanlar görmenin ne kadar keyifli bir şey olduğunu düşünürmüş.

Büyüdükçe, babası onun ticareti öğrenmesini istemiş.

"Hayır, hayır, ben denizci olacağım; dünyayı göreceğim." demiş. Annesi ona: "Bir denizcinin hayatı zordur. Denizde büyük fırtınalar çıkar. Çok gemiler batar ve denizciler boğulur." dermiş. "Ben korkmuyorum." dermiş Robinson Crusoe de. "Ben bir denizci olacağım, başka bir şey değil."

Böylece on sekiz yaşındayken, güzel evinden kaçmış ve denizlere açılmış.

Bir süre sonra annesinin sözlerinin doğru olduğunu görmüş. Oynayacak vakti yokmuş. Her gün yapılacak daha da çok iş varmış. Bazen büyük tehlikeler oluyormuş.

Robinson Crusoe ilk önce bir gemiyle açılmış sonra bir diğeriyle. Birçok ülkeyi ziyaret etmiş ve birçok muhteşem şey görmüş.

Bir gün çok büyük bir fırtına çıkmış. Gemi rüzgârla sürüklenmiş ve batmış. Robinson Crusoe hariç tüm denizciler boğulmuş.

Çok da uzak olmayan bir adaya doğru yüzmüş. Küçük bir adaymış ve orada yaşayan kimse yokmuş. Ağaçlıkların içinde kuşlar ve tepelerde vahşi keçiler varmış.

Uzunca bir süre Robinson Crusoe çok yalnız kalmış. Yanında ona arkadaşlık edecek sadece bir köpeği ve kedileri varmış. Sonra bir papağını ve keçileri evcilleştirmiş.

Ağaçlardan ve asmalardan bir ev yapmış. Tahıl ekmiş ve ekmek yapmış. Kendine bir bot yapmış. Bunun gibi daha birçok şey yapmış. Her gün çok meşgulumuş.

Nihayet bir gün bir gemi geçmiş ve Robinson'u almış. İngiltere'ye döndüğü, evini ve arkadaşlarını bir kez daha gördüğü için mutluymuş.

Bu, Daniel Defoe'mın yazdığı hikâyedir. Belki de Alexander Selkirk'in hikâyesini duymasaydı böyle bir şey yazmayı düşünmeyecekti.

KRAL VE UŞAĞI

Uzun yıllar önce ismi Frederick olan bir Prusya kralı vardı. Çok zeki ve cesur olduğundan Büyük Frederick olarak adlandırılırdı. Diğer krallar gibi güzel bir sarayda yaşardı ve başında bekleyen birçok adamı ve hizmetçisi vardı.

Bu hizmetçilerin arasında ismi Carl olan küçük bir uşak da vardı. Carl'ın görevi kralın odasının dışında beklemek ve her an ona hizmet etmeye hazır olmaktı.

Bir gece kral gecenin çok geç bir saatine kadar uyanık kaldı. Mektup yazıyor ve mesaj yolluyordu ve küçük uşak gece yarısını geçene kadar isteklerini yerine getirmekle meşguldü.

Ertesi sabah kral ona başka bir istekte bulunmak istedi. Uşak çağırarak için küçük zili çaldı; ancak uşak cevap vermedi.

"Bu çocuğa ne oldu acaba?" dedi ve kapıyı açıp dışarı baktı. Carl, sandalyesinde uyumuştı. Zavallı çocuk gece işinden o kadar yorulmuştu ki uyanık kalamamıştı.

Kral onu kaldırmak üzereydi ki çocuğun yanında yerde bir kâğıt gördü. Yerden aldı ve okudu.

Uşakın annesinden gelmişti:

"Sevgili Carl: Sen tüm maaşını bana yollayacak kadar iyi bir çocuksun ve ben bu sayede kirayı ödeyebildim ve küçük kız kardeşine onu sıcak tutacak kıyafetler alabildim. Bunun için sana teşekkür ederim, Tanrı seni korusun. Krala ve görevine sadık ol."

Kral odasına parmak uçlarında döndü. Masasından on parça altın aldı ve onu küçük mektuba sardı. Sonra sessizce dışarı çıktı ve hepsini çocuğun cebine bıraktı.

Bir süre sonra zili tekrar hızla çaldı.

Carl bir irkilmeye kalktı ve telefona cevap vermek için hızla geldi.

"Sanırım uyuyordun." dedi kral.

Çocuk kekeledi ve ne söyleyeceğini bilemedi. Korkmuştu ve ağlamaya hazırdı.

Elini cebine attı ve annesinin mektubunun içinde sarılı altınları bulunca şaşırdı. Sonra gözlerinden yaşlar aktı ve kralın önünde dizlerinin üzerine düştü.

"Ne oldu?" diye sordu Frederick.

"Ah, majesteleri!" diye bağırdı Carl. "Bana acıyın. Uyuduğum doğru; ancak para hakkında bir şey bilmiyorum. Biri beni karalamaya çalışıyor."

"Cesur ol, çocuğum." dedi kral. "Senin uzun saatler bana hizmet etmekten ne kadar yorulmuş olabileceğini biliyorum. İnsanlar talihin bize uykumuzda geldiğini söylerler. Altınları annene selamımla beraber gönder ve ona kralın hem onu hem seni koruyacağını söyle."

AVLANAN KRAL

Hangi kız ya da erkek çocuk Kral Robert Brace ve örümceğin hikâyesini duymamıştır ki? Ben size aynı cesur ve ünlü kralın başka bir hikâyesini anlatmak istiyorum. Düşmanları olan İngilizler'le savaşıyordu. Küçük ordusu yenildi ve dağıldı. En yakın arkadaşları öldürüldü ve kaçırıldı. Kral, düşmanları onu av köpekleriyle ararken vahşi ormanda saklanmak zorunda kaldı.

Günlerce engebeli ve tehlikeli yerlerde dolaştı.

Nehirde zorlailerledi ve dağa çıktı. Bazen iki ya da üç güvenilir arkadaşı da onunla birlikte gitti. Bazen yalnız kaldı. Bazense düşmanları onun çok yakınına kadar geldi.

Bir gece geç vakitte ıssız bir vadide küçük bir çiftlik evinin yanına geldi. Kapıyı çalmadan içeri girdi. Bir kadın ateşin yanında yalnız başına oturuyordu.

"Acaba zavallı bir yolcu burada dinlenebileceği ve barınabileceği bir yer bulabilir mi?" diye sordu.

"Burada her yolcu bir kişinin hatırına karşılanır; dolayısıyla siz de hoş geldiniz."

"O kişi kim?" diye sordu kral.

"Robert Bruce." dedi kadın. "Kendisi bu ülkenin adil hükümdarıdır. Şimdi av köpekleriyle aranıyor; ancak ben umuyorum ki yakında onu tekrar tüm İskoçya'nın kralı olarak göreceğiz."

"Sen onu bu kadar sevdiğin için," dedi kral, "sana bir şey söyleyeceğim. Ben Robert Bruce'um."

"Siz mi!" diye bağırdı kadın şaşkınlık içinde. "Siz Bruce'sunuz ve tek başınasınız?"

"Adamlarım dağıldı." dedi kral. "Bu yüzden de yanımda kimse yok."

"Bu doğru değil." dedi cesur kadın. "Cesur ve güvenilir iki oğlum var. Sizinle gelip size hizmet edebilirler."

Böylece iki oğlunu çağırdı. Güçlü ve uzun boylu genç adamlardı, kralla gidip ona yardım etmeye söz verdiler.

Kral, ateşin başında oturdu ve kadın aceleyle akşam yemeğini hazırladı. İki genç adam oklarını ve yaylarını aldılar, hepsi ertesi gün için plan yapmakla meşguldüler.

Aniden büyük bir gürültü duyuldu. Dinlediler. Atların ayak seslerini ve insan seslerini duydular.

"İngilizler! İngilizler!" dedi genç adamlar.

"Cesur olun ve kendinizi ve kralı koruyun." dedi annesi.

Sonra dışarıdan biri yüksek sesle bağırdı: "Kral Robert bu taraftan geçti mi?"

"Bu, kardeşim Edward'ın sesi." dedi kral. "Bunlar dostlarımız, düşmanlarımız değil."

Kapı açıldı ve ona yardım etmeye hazır yüz cesur adam görüldü. Açlığını, yorgunluğunu unuttu. Onu arayan düşmanlarını sordu.

"Aşağıdaki köyde iki yüz kadarını gördüm." dedi adamlarından biri. "Gece burada konaklayacaklar ve bizden tehlike gelebileceğinden korkuları yok. Eğer acele edersek, onları şaşırtabiliriz."

"O zaman atlarımıza binelim ve gidelim." dedi kral.

Bir dakika sonra çıktılar. Hızla köye girdiler. Kralın düşmanlarına doğru gittiler ve orduyu dağıttılar.

Robert Bruce bir daha asla ormanda saklanmak ya da vahşi av köpeklerinden kaçmak zorunda kalmadı. Kısa bir zaman sonra gerçekten kral oldu ve tüm İskoçya'nın hükümdarı oldu.

DENE BİR DAHA DENE!

Bir zamanlar Tataristan'ın ismi Timur olan ünlü bir hükümdarı vardı. Tıpkı Büyük İskender gibi tüm dünyanın hâkimi olmak istiyordu. Büyük bir ordu topladı ve diğer ülkelere savaş açtı. Birçok krallığı fethetti ve birçok şehri yaktı.

Ancak en sonunda ordusu yenildi; adamları dağıldı ve Timur savaş alanında yalnız başına kaldı.

Uzun bir süre boyunca korku içinde bir yerden diğerine dolaşıyordu. Düşmanları onu arıyordu. Umutsuzluk içindeydi. Tüm umudunu kaybetmek üzereydi.

Bir gün bir ağacın altında yatıp talihsizliğini düşünüyordu. Yirmi gündür dolaşıyordu. Daha fazla dayanamayacaktı. Aniden ağacın gövdesinde sürünen küçük bir nesne gördü. Daha yakından baktı ve onun bir karınca olduğunu gördü. Karınca kendi büyüklüğünde bir buğday parçası taşıyordu.

Timur baktı ve ağaçta bir delik olduğunu gördü; burası karıncanın eviydi. "Sen cesur bir arkadaşınsın, Bay Karınca; ancak taşıyacağın ağır bir yükün var." dedi.

Konuşurken karınca tökezledi ve yere düştü. Ama hâlâ buğday tanesini taşıyordu.

İkinci defada ağacın engebeli yüzeyinde taşımaya çalışıyordu ve düştü.

Timur bu küçük cesur karıncayı izledi. Üç kere, dört kere, bir düzine kere, yirmi kere denedi; ancak hep aynı sonucu elde etti.

Sonra yirmi birinci kez denedi. Daha önce kayıp düştüğü yerde yavaşça adım adım gidiyordu. Bir dakika sonra değerli yüküyle beraber güven içinde evine ulaşmıştı. "Aferin!" dedi Timur. "Bana bir ders verdin. Ben de başarılı olana kadar tekrar tekrar deneyeceğim."

Dediğini yaptı da.

Bu size başka hangi hikâyeyi hatırlattı?

NEDEN HİNDİYİ TAŞIMAYI KABUL ETTİ?

Richmond Virginia'da bir cumartesi sabahı, ihtiyar bir adam markete bir şeyler almaya geldi. Giyimi özensizdi, ceketi yırtılmıştı ve şapkasının rengi soluktu. Kolunda küçük bir sepet vardı.

"Yarın akşam yemeği için hindi eti almak istiyorum." dedi.

Markette çalışan adam ona pişirilmeye hazır şişman, etli ve beyaz bir hindi gösterdi.

"Ah, işte bu tam benim istediğim şey." dedi ihtiyar adam. "Karım buna çok sevinecek." Fiyatını sordu ve ücretini ödedi. Markette çalışan adam onu bir kâğıda sardı ve sepete koydu.

Hemen sonra genç bir adam geldi. "Şu hindilerden birini almak istiyorum." dedi. İyi giyimliydi ve elinde bir baston vardı.

"Bunu sizin için sarayım mı?" diye sordu markette çalışan adam.

"Evet, paranız burada." diye yanıtladı genç adam. "Bunu hemen evime gönderin."

"Bunu yapamam." dedi markette çalışan adam. "Çırağım bugün hasta ve gönderebileceğim başka kimse de yok. Ayrıca müşterilerimizin eşyalarını eve kadar götürmek âdetimiz değildir."

"O zaman bunu nasıl eve kadar taşıyacağım?" diye sordu genç adam.

"Sanırım onu kendi başınıza taşımak zorundasınız." dedi markette çalışan adam. "Ağır değil."

"Kendi başıma taşımak mı? Bunu nasıl yapabileceğimi düşünürsünüz? Beni yol boyunca hindi taşıırken bir hayal edin!" dedi genç adam, sinirlenmeye başlamıştı. Hindi alan diğer ihtiyar adam da onlara epeyce yakındı. Söylenenleri duymuştu.

"Özür dilerim, efendim." dedi; "Ama nerede oturduğunuzu sorabilir miyim?"

"Blank Caddesi Numara 39'da oturuyorum." diye yanıtladı genç adam. "İsmim de Johnson."

"Güzel, o zaman şanslısınız." dedi ihtiyar adam gülerek. "Ben de o taraftan gidiyorum ve eğer izin vererseniz hindinizi taşımak istiyorum."

"Ah tabii ki!" dedi Bay Johnson. "İşte burada. Beni takip edebilirsiniz."

Bay Johnson'un evine ulaştıklarında, ihtiyar adam kibar bir şekilde hindiyi uzattı ve yoluna devam etmek için döndü.

"Dostum sana ne kadar vereceğim?" dedi genç adam.

"Ah, hiçbir şey efendim, hiçbir şey." diye yanıtladı ihtiyar adam. "Benim için sorun değil; önemli değil."

Başıyla selam verdi ve yoluna devam etti. Bay Johnson ihtiyar adamın arkasından baktı ve kim olduğunu merak etti. Sonra geri döndü ve hızla markete doğru yürüdü.

"Benim için hindimi taşıyan ihtiyar, kibar adam kimdi?" diye sordu markette çalışan adama.

"O, John Marshall, Birleşik Devletler Başyargııcı. Ülkemizdeki en önemli kişilerden biri." diye cevapladı markette çalışan adam.

Genç adam şaşırmış ve utanmıştı. "Neden hindimi taşımayı teklif etti?" diye sordu.

"Sana bir ders vermek istedi." diye yanıtladı markette çalışan adam.

"Nasıl bir ders?"

"Sana hiçbir kişinin kendini kendi paketlerini taşımayacak kadar üstün hissetmemesi gerektiğini öğretmeyi istedi."

"Ah, hayır!" dedi tüm olayı gören ve duyan diğer bir kişi. "Yargıç hindiye sadece kibar ve yardımsever olduğu için taşıdı. Bu onun tarzı."

ÇARKLI TEKNE

Yüzden fazla yıl önce iki çocuk küçük bir nehirde balık tutuyordu. Altı düz ağır bir teknenin içinde her biri elinde uzun bir olta tutuyor ve şevkle bir yem bekliyorlardı.

Botu bir yerden diğerine götürürlerken onu sırikla itmek zorunda kalıyorlardı; ucu akıntının dibine ulaşan uzun bir sıırğı itiyorlardı.

"Bu çok yavaş, Robert." dedi çocuklardan büyük olanı yeni bir av yerine giderlerken. "Bu ihtiyar tekne suda bir kaplumbağa hızında gidiyor."

"Evet, Cristopher ve bu aynı zamanda çok zor bir iş." diye yanıtladı Robert. "Bence tekneyi hareket ettirmenin daha iyi bir yolu olmalı."

"Evet, daha iyi bir yolu var; kürekle gidebiliriz." dedi Cristopher. "Ancak küreğimiz yok."

"Tamam, ben kürek yapabilirim." dedi Robert; "Ancak sanırım yine de daha başka ve daha iyi bir yol daha vardır. O yolu bulmaya çalışacağım."

Ertesi gün Robert'in teyzesi odunlukta çekik ve testere sesleri duydu. İki çocuk oradaydı ve çekik ve testereyle uğraşmakla meşguldüler. "Ne yapıyorsunuz, Robert?" diye sordu.

"Ah, itmeden ya da kürek çekmeden hareket edebilecek bir bot yapmak için bir planım var." diye yanıtladı.

Teyzesi güldü ve "Güzel, umarım başarırısın." dedi.

Çabalar ve uğraşlar sonunda, iki çarklı bir bot yapmayı başardı. Çarklar çok kaba ve ilkeldi; ancak güçlü ve kullanışlıydı. Bu çarkların hepsinin ucu botun bir tarafından diğerine geçen demir bir sırığa bağlıydı. Sırık ortadan bükülmüştü ve ortada bir krank kolu vardı. İş bittiğinde, her iki yanında da suya birkaç santim batmış çark olan ihtiyar balıkçı teknesi garip görünüyordu. Çocuklar zaman kaybetmeden onu denediler.

"İleri doğru güzel gidiyor." dedi Cristopher. "Ancak ona nasıl yön vereceğiz?"

"Ah, bunu düşünmüştüm." dedi Robert. Cebinden ıskarmoz benzeyen bir şey çıkardı ve onu teknenin arkasına bağladı; sonra çocuklardan biri bu ıskarmozdaki çarkla tekneye yön verirken diğeri çarkları döndürdü.

"Bu şekilde gitmek sırkla gitmekten daha iyi." dedi Cristopher.

"Bu, kürekle gitmekten de daha iyi." dedi Robert. "Ne kadar hızlı gittiğine bak!"

O gece Chistopher evine gitti anlatacak muhteşem bir hikâyesi vardı. "Bob Fulton her şeyi planladı." dedi. "Ben de ona çarkları yapmasında ve onları tekneye koymasında yardımcı oldum."

"Bunun gibi bir şey yapmayı çok daha önce niye düşünmediğimizi merak ediyorum. Neredeyse herkes böyle ihtiyar bir tekneyi bu hale getirebilir." dedi babası.

"Evet, ben de merak ettim." dedi Cristopher. "Bob nasıl yapıldığını gösterdiğinden çok basit bir şey gibi görünüyor."

Robert Fulton büyüdüğünde bu deneyini unutmadı. En sonunda buharla çalıştırılabilen çarklı bir bot yapana kadar plan yapmaya, düşünmeye ve çalışmaya devam etti.

Şimdi buharlı geminin mucidi olarak saygıyla anılmaktadır. Ünlü biri oldu; çünkü her zaman düşündü ve çalıştı.

HALİFE VE BAHÇIVAN

Bir zamanlar ismi El Mansur olan bir Cordoba halifesi vardı. Bir gün yabancı bir tüccar, denizaşırı ülkelerden elmas ve inciler getirmişti. Halife, bu mücevherlerden o kadar hoşlanmıştı ki onları aldı ve tüccara büyük miktarda para ödedi. Tüccar, altınları pelerininin altında beline bağladığı bir ipek keseye koydu. Sonra başka bir şehre doğru yürümek için yola çıktı.

Yaz ortasıydı ve hava çok sıcaktı. Tüccar yürürken yeşilliklerin ve gölgeliklerin arasından usul usul akan bir nehrin yanına geldi.

Sıcak basmıştı ve toza bulanmıştı. Yakında kimse yoktu. Çok az kişi bu yoldan gelirdi. Neden ferahlatıcı suyun içinde kendini serinletmesin ki? Kıyafetlerini çıkardı ve onları kıyıya bıraktı. Para kesesini onların üstüne koydu ve sonra suya atladı. Ne kadar da serin ve hoştu!

Aniden arkasında bir hışıltı duydu. Hızla döndü ve bir kartalın pençelerinde para kesesini taşıdığını gördü. Kuş, mor ipek kesenin içinde yiyecek bir şey olduğunu düşünmüş olmalıydı.

Tüccar bağırdı. Sudan çıktı ve tekrar bağırdı. Ama bir işe yaramadı. Büyük kuş gökyüzündeydi ve tüm parayla beraber uzak dağlara doğru uçtu.

Zavallı adam hiçbir şey yapamadı; üstünü giyip üzüntü içinde yoluna devam etti.

Bir yıl geçti ve sonra tüccar tekrar El Mansur'un karşısına çıktı. "Ah Halife!" dedi. "Burada karıma hediye olarak vermek için sakladığım birkaç mücevher var. Ancak şimdi onların hepsini satmak zorundayım. Onlara bir bakıp kendi istediğiniz fiyata almanız için yalvarırım."

El Mansur tüccarın çok üzgün ve hüznü olduğunu fark etti. "Neden, sana ne oldu?" diye sordu. "Hasta mısın?"

Sonra tüccar kartalın gelip parasını nasıl aldığını anlattı.

"Neden bize daha önce gelmedin?" diye sordu. "Sana yardımcı olabilirdik. En son gördüğünde kartal ne tarafa doğru uçuyordu?"

"Kara Dağlara doğru uçuyordu." diye yanıtladı tüccar.

Ertesi sabah halife on adamını yanına çağırdı. "Hemen Kara Dağlara doğru gidin." dedi. "Dağlarda ya da oraya yakın düzlüklerde yaşayan tüm yaşlı adamları bulun ve onlara bir hafta içinde benim huzuruma gelmelerini söyleyin."

Adamlar kendilerinden istenileni yaptılar. Kararlaştırılan günde kırk beyaz sakallı, dürüst ihtiyar adam halifenin huzurundaydı. Hepsine aynı soru soruldu. "Bir zamanlar fakir olan; ancak son zamanlarda bir anda zengin olan bir kişi tanıyor musunuz?"

İhtiyar adamlardan çoğu böyle birini tanımadıklarını söylediler. Birkaçı son zamanlarda şansın yüzüne güldüğünü düşündükleri biri olduğunu söylediler.

Bu adam bir bahçıvandı. Bir sene önce o kadar fakirdi ki üzerine giyecek kıyafeti bile yoktu. Çocukları yemek için ağlıyordu. Ancak son zamanda onun için her şey değişti. Hem kendisi hem

de ailesi güzel giyinmeye başladılar; yeteri kadar yiyecekleri var; hatta ürettiklerini pazara getirmek için bir at bile aldı.

Halife bu bahçıvanın hemen ertesi gün huzuruna getirilmesini emretti. Aynı anda tüccarın da gelmesini emretti.

Ertesi gün öğleden önce bahçıvan saraya kabul edildi. Salona girer girmez halife yanına gitti. "Güzel arkadaşım!" dedi. "Eğer bizim kaybettiğimiz bir şeyi bulursan ne yaparsın?"

Bahçıvan elini pelerinin altına koydu ve tüccarın kaybettiği keseyi çıkardı.

"İşte burada efendim." dedi.

Kaybettiği hazinesini bulunca tüccar neşe içinde dans etmeye ve bağırmaya başladı.

"Anlat bize." dedi El Mansur bahçıvana. "Bize bu keseyi nasıl bulduğunu anlat."

Bahçıvan cevapladı: "Bir yıl önce bahçemi kazarken, palmiye ağacının dibine bir şey düştüğünü gördüm. Onu almak için koştum ve içi altın parayla dolu bir kese bulunca şaşırdım. Kendi kendime: 'Bu para, efendimiz El Mansur' a ait olmalı. Büyük bir kuş onu sarayından çalmıştır.' dedim."

"Peki, o zaman." dedi halife. "Niye onu bize hemen geri getirmedi?"

"Şöyle oldu." dedi bahçıvan: "Altınlara baktım ve sonra kendi büyük ihtiyaçlarımı düşündüm. Karım ve çocuklarımla giyeceğe ve yiyeceğe ihtiyacı vardı. Benim ayağımda ayakkabım, sırtımda ceketim yoktu. Dolayısıyla kendi kendime dedim ki, 'Benim efendim El Mansur, yoksula karşı iyilikseverliğiyle ünlüdür. Bunu umursamayacaktır.' Böylece kesedeki altın paralardan on tane aldım."

"Onları sadece ödünç almak istedim. On tane parayı geri koyar koymaz keseyi efendim El Mansur'a vereceğimi söyleyerek keseyi güvenli bir yere koydum. Çok fazla çalışma ve iyi idareyle sadece beş gümüş para biriktirebildim. Ancak bu sabah sarayınıza gelirken kendi kendime: 'Efendimiz El Mansur on altın ödünç aldığımı öğrenince, eminim ki iyiliksever kalbi beni borcum için affedecektir.' dedim."

Zavallı adamın hikâyesini duyunca halife çok şaşırdı. Para kesesini aldı ve tüccara uzattı. "Keseyi al ve içindeki parayı say." dedi. "Eğer bir şey eksikse, sana onu ödeyeceğim."

Tüccar istenileni yaptı. "Eksik bir şey yok." dedi. "Ancak size bahsettiği on altın var ya onları ona ödül olarak veriyorum."

"Hayır!" dedi El Mansur. "Ona hak ettiği ödülü vermek bana düşer."

Halife, tüccara kayıp olan on altının yerine on altın verilmesini emretti. Sonra bahçıvanı dürüstlüğü için on altınla daha ödüllendirdi.

"Borcun ödendi. Artık onu düşünme." dedi.

ŞAİR OLAN ÇOBAN

İngiltere'de bir zamanlar ismi Whitby olan ünlü bir manastır vardı. Denize o kadar yakındı ki orada yaşayanlar dalgaların kıyıya vuruşunu duyabiliyorlardı. Etrafındaki arazi büyük bir ormanın ortasında sadece birkaç bahçenin bulunduğu engebeli bir yerdi.

O günlerde manastır yarı kilise yarı kaleydi. Orası savaş zamanı iyi, çekingen, yardıma muhtaç insanların sığınabileceği bir yerdi. Tüm ülkeyi kaba ve barbar insanlar istila etmişken o kişiler orada barış ve güven içinde yaşayabiliyordu.

Kışın soğuk bir gecede manastırın hizmetçileri büyük mutfakta toplandılar. Ateşin başında oturup ısınmaya çalışıyorlardı.

Dışarıda rüzgâr esiyordu. Rüzgârın ağaçların arasından ısıklık kaldığını ve kapıyı zangır zangır titrettiğini duydular. Ateşe yaklaştılar ve hiddetlenen fırtınada güvenli bir yerde oldukları için minnettardılar. "Bize kim şarkı söyleyecek?" dedi baş oduncu ateşe yeni bir odun atarken.

"Evet, bir şarkı! Bir şarkı!" diye bağırdı diğerleri de. "Isınmamıza yardımcı olacak eski güzel bir şarkı."

"Bu gece hepimiz birer ozan olabiliriz." dedi baş aşçı. "Sırayla hepimiz bir şarkı söylesek, ne dersiniz?"

"Anlaştık! Anlaştık!" diye bağırdı diğerleri de. "Yemek başladı."

Oduncu, ateşi alevler yükselene ve kıvılcımlar çatı deliğinden çıkana kadar karıştırdı. Sonra baş aşçı şarkısına başladı. Savaş, kanlı kahramanlıklar, aşk ve acıyla ilgili şarkılar söyledi.

Ondan sonra herkes sırayla çağrıldı ve hepsi en sevdikleri şarkıları söylediler. Oduncu vahşi ormanın şarkısını, çiftçi tarlaların şarkısını, çoban koyunlarının şarkısını söyledi; dinleyenler de fırtınayı ve soğuğu unuttular.

Ancak köşede neredeyse arkadaşlarından saklanmış bir şekilde oturan ve şarkı söylemekten hoşlanmayan zavallı bir adam vardı. Bu sığır çobanı Caedmon'du. "Sıra bana gelince ne yapacağım?" diyordu kendi kendine. "Şarkı bilmiyorum. Sesim kaba ve şarkı söyleyemem."

Titreyerek ve korkarak oturuyordu; çünkü ürkek ve utangaç biriydi ve fark edilmekten hoşlanmazdı.

Sonunda demirci coşkulu bir şarkının ortasındaiken, çoban sessizce kalktı ve karanlığa doğru gitti. Dar avludan sığırların fırtınalı havada kapalı olduğu barakaya geçti.

"Kibar inekler benden bir şarkı söylememi istemezler." dedi zavallı adam. Sonra sıcak bir köşe buldu ve etrafını samanlarla kaplayıp orada yatıp kaldı.

Büyük mutfakta ateşin başında adamlar bağırışıp, gülüyorlardı; demirci şarkısını bitirmişti; demircinin şarkısı çok güzeldi.

"Sıradaki kim?" diye sordu oduncu.

"İnek bakıcısı Caedmon." diye yanıtladı baş aşçı.

"Evet, Caedmon! Caedmon!" diye bağırdı hepsi birden. "Caedmon'dan bir şarkı istiyoruz!"

Ancak sandalyesine bakınca boş olduğunu gördüler.

"Zavallı çekingen arkadaşımız!" dedi demirci. "Korktu ve tündü."

II

Caedmon, biraz sonra samanların içinde güvenli, sıcak yerinde uyuyakaldı. Çevresindekilerin hepsi manastırın inekleriydi, bazıları geviş getirirken diğerleriye efendilerini sessizce uyurken izliyorlardı. Mutfaktaki şarkılar bitti, ateş yavaşça yanıyor ve herkes kendi yerine gitmişti.

Sonra Caedmon tuhaf bir rüya gördü. Etrafında muhteşem bir ışıgın parladığını düşündü. Bu ışık gözlerini kamaştırmıştı. Elleriy-le gözlerini ovuşturdu ve gözlerini açınca ona doğru bakan güzel bir yüz gördüğünü ve hafif bir sesin ona:

"Caedmon, benim için söyle." dediğini düşündü.

İlk önce o kadar şaşırılmıştı ki cevap veremedi. Sonra aynı sesi bir daha duydu.

"Caedmon bir şey söyle."

"Ah, ben şarkı söyleyemem." diye yanıtladı zavallı adam. "Ben hiç şarkı bilmiyorum ve sesim çirkin ve kaba. İşte bu yüzden arkadaşlarımı manastırın mutfağında bırakıp yalnız başıma buraya geldim."

"Ama söylemelisin." dedi o ses. "Söylemelisin."

"Ne söyleyeyim?" diye sordu.

"Yaradılışın şarkısını söyle." diye cevap verdi.

Sonra Caedmon ağzını açtı ve şarkı söylemeye başladı, dinleyicileri sadece ineklerdi. Yaradılış hakkındaki şarkısını söyle-

meye başladı; dünyanın nasıl oluştuğunu, güneşin ve ayın nasıl meydana geldiğini; karanın nasıl denizden ayrıldığını; kuşların ve hayvanların nasıl hayat bulduğunu anlatan şarkısını söyledi.

Tüm gece boyunca manastırın inekleri arasında oturdu ve muhteşem şarkısını söyledi. Sabah seyis yamağı ve çobanlar geldiğinde onun şarkı söylediğini duydular; o kadar şaşırmışlardı ki biriken karın ortasında sessizce durdular ve ağızları açık dinlediler.

En sonunda diğer hizmetçiler de onu duydular ve muhteşem şarkısıyla büyülandılar. Biri hızla koştu ve iyi biri olan başrahibeye ya da diğer bir deyişle manastırın müdürüne ne kadar tuhaf bir şey olduğunu anlattı.

"Çobanı buraya getirin. Böylece ben ve burada benimle olanlar da onu duyabilsin." dedi başrahibe.

Caedmon manastırın büyük salonuna getirildi. Böylece tüm güler yüzlü rahibeler ve oradaki diğer kadınlar onu yaradılışın o muhteşem şarkısını söylerken dinlediler.

"Kesinlikle," dedi başrahibe, "Bu bir şiir hem de en tatlı, en gerçek ve en güzel şiir. Bu yazılmalı ve başka yer ve zamandaki insanlar da bunu duyup, söylemeli."

Böylece bir öğrenci olan kâtibini çağırdı ve ona şarkıyı Caedmon'un dudaklarından çıktığı şekliyle kelimesi kelimesine yazmasını emretti. Kâtip de istenileni yaptı.

İlk gerçek İngiliz şiiri bu şekilde yazıldı. Manastırın çobanı C'aedmon da İngiltere'nin ilk büyük gerçek şairi oldu.

İNSAN DOSTU

Bir zamanlar Uzak Doğu'da ismi Gautama olan bir prens vardı. Ona zevk verebilecek her şeyin olduğu görkemli bir sarayda yaşırdı. Annesinin ve babasının tek isteği onun yaşamının her gününün mükemmel derecede mutlu günler olmasıydı.

Böylece bu prens büyüdü ve uzun boylu, açık tenli ve zarif biri oldu. Hiçbir zaman babasının sarayının etrafını çevreleyen güzel bahçelerin dışına çıkmadı. Hiçbir zaman acı, hastalık ya da yoksulluk görmemişti, duymamıştı. Kötü ve can sıkıcı olan her şey özenli bir şekilde onun görüş alanının dışında tutulmuştu. O, sadece ona zevk, sağlık ve barış getiren şeyleri biliyordu.

Ancak büyük bir adam olduktan sonra bir gün: "Bana bu sarayın duvarlarının arkasında olduğunu söylediğiniz büyük dünyayı anlatın. Çok güzel ve mutlu bir yer olmalı; onun hakkında her şeyi bilmek isterdim." dedi.

"Evet, güzel bir yer." diye cevap verdiler. "Orada sayısız ağaç, çiçek, nehir, şelale ve kalbi mutlu edebilecek daha birçok şey var."

"O zaman yarın gidip bunlardan bazılarını göreceğim." dedi.

Annesi, babası ve arkadaşları ona gitmemesi için yalvardılar. Ona evde güzel şeyler olduğunu daha az güzel olan şeyler için

sokağa gitmesine gerek olmadığını söylediler. Ancak gitmeyi aklına koyduğunu görünce daha fazla bir şey söylemediler.

Ertesi sabah Gautama at arabasına bindi ve sarayın bahçesinden çıkıp şehrin bir sokağına doğru gitti. Geçerken her iki taraftaki evlere ve kapı eşiklerinde duran çocukların yüzlerine merak içinde bakıyordu. İlk önce onu rahatsız eden bir şey görmedi; çünkü onun için acı verici ya da kötü olan her şeyin ortadan kaldırılması yönündeki emir oralara ondan önce ulaşmıştı.

Bir süre sonra başka bir caddeye döndü; bu caddeye daha az özen gösterilmişti. Burada kapıda çocuklar yoktu. Ancak bir anda dar bir yerde taşlı yolda aksayarak yürüyen ihtiyar bir adamla karşılaştılar.

"Bu adam kim?" diye sordu Gautama. "Neden yüzü bu kadar zayıf ve saçları neden bu kadar beyaz? Yürürken niye ayakları titriyor ve bir sopaya yaslanıyor? Zayıf görünüyor, gözleri de donuk. Bu yeni bir insan çeşidi mi?"

"Efendim!" diye yanıtladı arabacı. "Bu ihtiyar bir adam. Seksenden fazla yıl yaşamış. Herkes ihtiyarlayınca gücünü kaybeder ve onun gibi yaşlı ve zayıf olur."

"Eyvah!" dedi prens. "Benim de geleceğim durum bu mu?"

"Eğer o kadar uzun yaşarsanız." diye cevapladı.

"Bununla ne demek istedin? Herkes seksen yıl yaşamaz mı?"

Arabacı cevap vermedi ve yoluna devam etti.

Şehir dışına doğru gittiler ve yoksul insanların kulübelerini gördüler. Bir tanesinin kapısında bir divanda hasta bir adam yatıyordu, solgun görünüyordu ve yardıma muhtaçtı.

"Bu adam günün bu saatinde neden orada yatıyor?" diye sordu prens. "Yüzü beyaz ve çok zayıf görünüyor. O da ihtiyar bir adam mı?"

"Ah, hayır! O hasta." diye yanıtladı arabacı. "Yoksul insanlar sık sık hastalanır."

"Bu ne anlama geliyor?" diye sordu prens. "Niye hastalanırlar?"

Arabacı anlatabildiği kadar anlattı ve yollarına devam ettiler.

Biraz sonra yol kenarında çalışan iki adam gördüler. Yüzleri kahverengiydi; elleri sert ve nasırlıydı; sırtları ağır yükten eğilmişti; giysileri yırtık pırtıktı.

"Bu adamlar kim ve neden yüzleri bu kadar mutsuz görünüyor?" diye sordu prens. "Yol kenarında ne yapıyorlar?"

"Onlar yoksul insanlar ve kralın yolunu düzeltmek için çalışıyorlar." diye cevap verdi.

"Yoksul insanlar mı? O ne demek?"

"Dünyadaki insanların çoğu yoksul." dedi arabacı. "Onların yaşamları zenginlere hizmet etmekle geçer. Neşeleri çok az; acıları çok fazladır."

"Bu bana anlatılan büyük, güzel, mutlu dünya mı?" diye bağırdı prens. "Çevremde bu kadar üzüntü ve dert varken, tembellik ve ferah içinde yaşarken ne kadar da aptal ve zayıfımışım. Çabuk arabayı döndür arabacı ve eve gidelim. Bundan sonra hiçbir zaman kendi memnuniyetim için çalışmayacağım. Tüm yaşamımı, sahip olduğum her şeyi bu dünyanın dolu olduğu keder ve acıyı azaltmak için harcayacağım."

Prens bu söylediğini yaptı. Bir gece babasının ona verdiği sarayı terk etti ve iyilikler yapmak ve insanlara yardım etmek için yola koyuldu. Günümüze kadar insanlar Gautama ismini saygıyla anmıştır; çünkü kendisi büyük bir insan dostudur.

KÖMÜRCÜ VE KRAL

Bir zamanlar Paris'te ismi Jacquot olan yoksul bir kömür-cü yaşardı. Evi küçüktü; sadece bir odası vardı ve ancak Jacquot, karısı ve iki küçük oğlu için yeteri kadar yer vardı.

Odanın bir ucunda annelerinin yemek yaptığı büyük bir ocak vardı. Diğer uçtaysa yatakları vardı. Ortada da bir masa vardı, masanın etrafındaysa sandalyeler yerine masayı çevreleyen oturaklar.

Jacquot'un işi şehirdeki zenginlere kömür satmaktı. Onu her gün sırtında bir torba dolusu kömürü müşterilerine taşıırken görebilirdiniz. Bazen üç dört torbayı sırtında küçük Fransa kralının annesiyle yaşadığı sarayına taşırdı.

Bir akşam eve çok geç kalmıştı. Masa kurulmuştu akşam yemeği hazır. Çocuklar açtı ve yemek için güç bela babalarını bekliyorlardı.

"Yemek soğuyacak." dedi büyük olan Charlot.

"Neden bu kadar geç kaldığını merak ediyorum." dedi küçük kardeşi, Blondel.

"Bu gece kraliçenin sarayında büyük bir ziyafet verilecek." dedi anneleri. "Müzik, dans ve birçok hoş insan orada olacak. Belki de babanız mutfakta yardım için bekliyordur."

Bir dakika sonra kapıda babalarının sesini duydular: "Çabuk olun çocuklar ateşi karıştırın. Biraz çalı çırpı atın ve ateşi alevlendirin."

İstenileni yaptılar ve alevler odayı aydınlatırken, babalarının elinde bir çocukla içeri girdiğini gördüler.

"Ne oluyor?" diye bağırdı anneleri. "Bu çocuk da kim?"

Sonra çocuğun yüzünün çok solgun olduğunu; gözlerini açmadığını ve oynatmadığını gördü.

"Ah, ne oldu? Bu çocuğu nerede buldun?"

"Size her şeyi anlatacağım." diye yanıtladı Jacquot. "Ama ilk önce bir battaniye getirin; onu ısıtalım, çabuk. Çocukların yatağındaki battaniye en iyisi."

"Ne kadar da güzel bir çocuk!" dedi anneleri bir yandan Jacquot'un istediğini yaparken. İki oğlan, Charlot ve Blondel merak içinde anne ve babalarının küçük yabancının kıyafetlerini çıkarmasını izlediler. Güzel kıyafetleri sınılsıklaam olmuştu, beyaz yakası ve firfırları kirlenmişti, üzerinden sular damlıyordu.

"Kuru bir şeyler giymeli. Kiliseye giderken giydiğin kıyafetlerini getir, Charlot."

"İşte burada anne." dedi Charlot.

Biraz sonra küçük yabancı sıcak kıyafetler içindeydi; kuru yumuşak battaniyeye sarılıydı; çocukların yatağında yatıyordu.

Sonra çok rahat olunca gücünü toplamaya başladı. Yanaklarına renk geldi. Gözlerini açtı ve etrafına, küçük, basit odaya ve çevresinde duran yoksul insanlara baktı.

"Neredeyim ben? Neredeyim ben?" diye sordu.

"Benim evimdesin, küçük dostum." diye yanıtladı Jacquot.

"Benim küçük dostum!" dedi çocuk sırtarak.

Ocaktaki ateşe, pürüzlü masaya ve oturaklara baktı. Sonra:

"Eviniz çok yoksul bir yer bence." dedi.

"Eğer beğenmediysen özür dilerim." dedi Jacquot. "Ancak eğer sana yardım etmeseydim daha kötü bir yerde olacaktın."

"Bu üstümdeki kıyafetler nereden geldi?" diye bağırdı çocuk. "Bunlar benim değil. Benim kıyafetlerimi çaldınız ve bana bu iğrenç şeyleri verdiniz."

"Çalmak mı!" dedi kömürcü sinirli bir şekilde. "Ne demek istiyorsun, seni küçük nankör hergele."

"Hişt, Jacquot!" dedi annesi kibar bir şekilde. "Ne söylediğini bilmiyor. Biraz dinlene kadar bekle sonra daha iyi olur."

Çocuk aslında çok yorgundu. Gözleri kapandı ve biraz sonra uyuyakaldı.

"Şimdi söyle, baba." diye fısıldadı Charlot. "Onu nerede buldun?"

Kömürcü ateşin başına oturdu. İki çocuğu dizlerinin dibinde, karısı dayanında oturuyordu.

"Size anlatacağım." dedi. "Kraliçenin mutfağına biraz kömür taşıdım ve tam eve doğru yürümeye başlamıştım. Saraydaki küçük parkın arkasından en kısa yola saptım. Çeşmenin nerede olduğunu biliyor musunuz?"

"Evet, evet!" dedi Blondel. "Parkın kapısına yakın bir yerde."

"Evet, orada aceleyle yürürken, sanki çeşmenin yanındaki havuzun içine bir şey düşmüş gibi 'foş' diye bir ses duydum. Oraya doğru baktım ve bu küçük arkadaşın suda debelendiğini gördüm. Koştum ve onu çıkardım. Neredeyse boğulacaktı."

"Bir şey söyledi mi, baba?" diye sordu Charlot.

"Ah, hayır! Baygındı; ancak ben onun boğulmadığını biliyordum. Kraliçenin mutfağındaki büyük ateşi düşündüm; ancak aşçının neredeyse boğulmuş bir çocuğu o güzel yere taşımama izin vermeyeceğini de biliyordum. Sonra kendi küçük sıcak evimizi ve o kendine gelene kadar nasıl bakım yapabileceğimizi düşündüm. Böylece onu kollarıma aldım ve eve kadar koşabildiğim kadar hızlı koştum."

"Zavallı tatlı çocuk!" dedi Bayan Jacquot. "Kim olduğunu merak ettim."

"Bizim küçük kardeşimiz olsun mu?" dedi Blondel ve iki çocuk da yavaşça ellerini çırpıldılar.

Kısa bir süre sonra çocuk uyandı. İyi ve güçlü görünüyordu. Yatağın içinde kalktı ve etrafına bakındı.

"Annemi istiyorsun, değil mi?" dedi Bayan Jacquot. "Senin için endişeleniyor olmalı. Bize kim olduğunu söyle ve biz de seni ona götürelim."

"Acele etmenize gerek yok." dedi çocuk.

"Amaseni arıyorlardır."

"Bırakın arasınlar. Annem meraklanmamıştır. Yapacak başka işleri var, bana ayıracak vakti yok."

"Nasıl yani! Kendi annen ve sana ayıracak vakti yok öyle mi?"

"Evet, bayan. Ama bana ayıracak hizmetçileri var."

"Hizmetçiler! Evet, sanırım onlar." dedi Jacquot. "Seni suya atırlar ve eğer ben görmeseydim boğuluyordun. Neyse gelin şimdi yemeğimizi yiyelim çocuklar."

Masaya oturdular. Anneleri hepsine birer ince tabak ve birer tahta kaşık verdi ve sonra hepsi birden kaynamış fasulyeden aldılar. Babaları esmer ekmekten birer dilim kesti.

Küçük yabancı geldi ve onlarla oturdu. Bir şey yemeyecekti.

"Bize annenin kim olduğunu söylemelisin." dedi Bayan Jacquot. "Ona senin güvende olduğunu söylemeliyiz."

"Tabii ki bunu öğrendiğinde mutlu olacaktır." dedi çocuk. "Ancak bu akşam benimle canını sıkacak vakti yok."

"Senin annen de bizimki gibi mi?" diye sordu Charlot.

"Daha hoş."

"Ama bizim annemiz daha iyi. Her zaman bizim için bir şey yapıyor." dedi Blondel.

"Benimki bana güzel kıyafetler ve harcamam için yeteri kadar para veriyor." dedi yabancı.

"Bizimki bize öpücükler veriyor." dedi Charlot.

"Ha! O da ne ki. Benimki başımda beklemesi için hizmetçiler veriyor ve onlar da söylediklerimi yapıyorlar."

"Ama bizim annemiz kendisi başımızda bekliyor."

Kömürcü ve karısı bu küçük tartışmayı dinlediler ve bir şey söylemediler. Tam sofradan kalkacaklarken caddede büyük bir gürültü duydular. Sonra kapı çalındı.

Bayan Jacquot kapıyı açmadan, biri bağırdı: "Bu kömürcü Jacquot'ın evi mi?"

"Bu benim öğretmenim." diye fısıldadı küçük yabancı. "Benim arkamdan gelmiş." Sonra çabucak masanın altına girdi ve saklandı. "Ona burada olduğumu söylemeyin." dedi yavaşça.

Birkaç dakika içinde oda genç adamlarla doldu. Hepsi çok hoş giyimliydi ve bazılarında kılıçlar vardı.

Kırmızı pelerin giyen uzun boylu adam grubun lideri gibi görünüyordu. Kapıda duran askere, "Olayı anlat." dedi.

"Evet." dedi asker. "Yaklaşık iki saat önce kraliçenin parkının kapısında nöbetteydim. Çok iyi tanıdığım kömürcü kollarında bir çocukla önümden geçti. Ben de..."

"Tamam, bu yeter." dedi kırmızılı adam. "Evet kömürcü, o çocuk nerede?"

"Burada!" diye bağırdı çocuk. Saklandığı yerden çıkarak.

"Ah, Majesteleri!" dedi kırmızılı adam. "Son iki saattir herkes sizi arıyor."

"Bunu duyduğuma sevindim, Kardinal Mazarin."

"Anneniz çok endişeli."

"Ona rahatsızlık verdiysem özür dilerim. Ama gerçekten çeşmenin yanındaki havuza düştüm ve bu nazik adam beni evine getirip üstümü kuruladı."

"Aslında!" dedi kardinal. "Umarım bizimle gelmeye hazırsınızdır."

"İstediğim zaman giderim."

"Ama anneniz..."

"Ah, evet, endişelenmiştir biliyorum, geleceğim de. Ancak ilk olarak bu yoksul insanlara teşekkür etmeliyim."

"Tabii ki majesteleri."

Çocuk kömürcüye döndü ve "Dostum, ben Fransa kralıyım. İsmim On Dördüncü Louis. Benim için yaptıklarınıza teşekkür-

ler. Daha büyük bir ev almak ve çocuklarınızı okula gitmek için para vereceğim. Elimini öpebilirsin." Sonra kardinale döndü ve "Şimdi hazırım. Hadi gidelim." dedi.

"Bu kıyafetlerle değil, öyle değil mi?" dedi kardinal. Kralın Charlot'un kıyafetlerini giydiğini yeni fark etmişti.

"Neden olmasın?" diye yanıtladı küçük kral.

"Annenizin sizi yoksul bir adamın çocuğunun kıyafetleri içinde görünce ne diyeceğini düşünün." dedi kardinal. "Hoş bayanların ne diyeceğini düşünün."

"Bırakın ne isterlerse söylesinler, kıyafetlerimi değiştirmeyeceğim."

Küçük kral dışarı çıkarken, kapıda arkasını döndü ve Charlot'a seslendi. "Yarın sarayıma gel." dedi. "Kıyafetlerini al. Benimkileri de yanında getir."

On Dördüncü Louis sadece beş yaşındayken Fransa kralı oldu. "On Dördüncü" diye adlandırıldı; çünkü kendinden önce aynı ismi taşıyan on üç tane daha kral vardı. Tarihte genelde Büyük Hükümdar olarak adlandırılır.

KRAL KİM?

Bir gün Fransa Kralı IV. Henry büyük bir ormanda avlanıyordu. Akşama doğru kendisi daha uzun bir yoldan giderken adamlarına eve anayoldan gitmelerini söyledi.

Ormandan çıkarken yol kenarında birini bekliyormuş gibi görünen küçük bir çocuk gördü.

"Oğlum!" dedi kral. "Babanı mı bekliyorsun?"

"Hayır efendim." diye yanıtladı çocuk. "Kralı bekliyorum. Ormanda avlandığını söylediler, belki de buraya doğru gelir. Onu görmek için bekliyorum."

"Ah, eğer istediğin buysa." dedi Kral Henry. "Ata bin ve seni onu görebileceğin yere getireyim."

Çocuk hemen ayağa kalktı ve kralın arkasına oturdu. At çabucak gitti, kral ve çocuk kısa süre içinde tanıştılar.

"Kral Henry'nin yanında her zaman adamlar olduğunu söylüyorlar." dedi çocuk. "Kralın hangisi olduğunu nasıl anlayacağım?"

"Ah, bu çok kolay olacak." diye cevap verdi kral. "Kral hariç herkes şapkasını çıkarır."

"Başında şapkası olan kral mı demek istiyorsun?"

"Kesinlikle."

Az sonra kralın askerlerinin beklediği anayola geldiler. Tüm adamlar çocuğu görünce sevinmişlerdi ve atlarını sürmeye başladılar, şapkalarını çıkararak kralı selamladılar.

"Evet, çocuğum." dedi Kral Henry. "Sence hangisi kral?"

"Bilmem." diye yanıtladı çocuk. "Ama ya siz ya da ben, çünkü ikimizin de şapkası başında."

ALTIN SEHPA

I

Uzun yıllar önce bir sabah Miletoslu bir tüccar deniz kenarında yürüyordu. Balıkçılar büyük bir ağ çekiyorlardı onları izlemek için durdu.

"Bu sefer kaç tane balık çekmeyi bekliyorsunuz?"

"Söyleyemeyiz." diye yanıtladılar. "Biz hiçbir zaman yakalamadan balıklarımızı saymayız."

Ağ ağır görünüyor. Kesin içinde bir şey var. Tüccar balıkçıların güzel bir şey çektiklerinden emindi.

"Çektiğiniz balığa ne kadar istersiniz?" diye sordu.

"Siz ne kadar verirsiniz?" dedi balıkçı.

"Tamam, size ağda olan her şey için üç gümüş veririm." diye yanıtladı tüccar.

Balıkçılar bir süre kendi aralarında alçak sesle konuştular sonra biri: "Anlaştık. Az ya da çok hepsini üç gümüşe alabilirsin."

Birkaç dakika içinde ağ sudan çıkarıldı. İçinde bir tane bile balık yoktu. Ancak içinde binden fazla balığa değer güzel bir altın sehpa çıktı.

Tüccar sevinmişti. "Paranız burada." dedi. "Bana sehpayı verin."

"Aslında hayır." dedi balıkçılar. "Sen ağda çıkan balığın hepsini alacaktın başka bir şeyi değil. Biz sana sehpayı satmadık ki."

Tartışmaya başladılar. Uzunca bir süre konuştular ve ağız kavgası yaptılar; anlaşılmadılar. Sonra balıkçılardan biri "Gidip hükümdara soralım ve bize söylediğini yapalım."

"Evet, hükümdara soralım." dedi tüccar. "Bizim için karar verin."

Böylece sehpayı hükümdara getirdiler ve hepsi olayı anlattı.

Hükümdar dinledi; ancak kimin haklı olduğuna karar veremedi. "Bu çok önemli bir soru." dedi. "Delfi'ye bir mesaj gönderelim ve kâhine sehpanın balıkçılara mı tüccara mı verileceğini soralım. Bir cevap alana kadar sehpayı bana bırakın."

Delfi'deki kâhinin çok bilgili olduğu düşünülürdü. Dünyanın her yerinden insanlar ona sorunlarını anlatır ondan tavsiye alırlardı.

Böylece hükümdar kâhine bir mesaj gönderdi ve sehpanın kime verileceğini sordu. Tüccar ve balıkçılar cevap gelene kadar merakla beklediler. Kâhinin cevabı şuydu:

"Bu değerli şeyi ne tüccara ne de balıkçılara verin; bunu bilgelerin bilgisine verin."

Hükümdar bu cevaptan çok hoşlanmıştı.

"Değerli şey onu en çok hak edenin olacak." dedi. "Orada herkesin tanıdığı ve sevdiği komşumuz Thales var. Tüm dünyada ünlü. Her ülkeden insanlar onu görmek ve ondan bir şeyler öğrenmek için geliyorlar. Bu değerli şeyi ona vereceğiz."

Böylece altın sehpayı kendi elleriyle Thales'in yaşadığı küçük eve getirdi. Kapıyı çaldı ve bilge kendisi kapıyı açtı.

Sonra hükümdar ona sehpanın nasıl bulunduğunu ve kâhinin bunun bilgelerin bilgesine verilmesi gerektiğini söylediğini anlattı.

"Ben de değerli şeyi sana getirdim, dostum Thales."

"Bana mı!" dedi şaşırılmış olan Thales. "Neden ki? Benden daha bilge olan bir sürü kişi var. Pirene'de dostum Bias var. O tüm diğerlerinden daha üstündür. Güzel hediyeği ona yollayın."

Böylece hükümdar iki güvenilir adamını çağırttı ve onlara sehpayı Pirene'ye Bias'a götürmelerini söyledi.

"Bilgeye bunu niye getirdiğinizi ve kâhinin sözlerini söyleyin."

II

Tüm dünya Bias'ın zekâsını biliyordu. İnsanlara düşmanlarına karşı bile kibar olması gerektiğini öğretmişti. Ayrıca bir insanın sahip olabileceği en büyük lütfün bir dost olduğunu öğretiyordu.

Yoksul bir adamdı ve zengin olma isteği de yoktu. "Bilge olmak zengin olmaktan daha iyi." diyordu.

Hükümdarın habercileri sehpayla Pirene'ye geldiklerinde Bias'ı bahçesinde çalışırken buldular. Haberlerini söylediler ve güzel değerli şeyi gösterdiler.

Onu almadı.

"Kâhin bunu benim almam gerektiğini söylememiş." dedi. "Ben bilgelerin bilgesi değilim."

"O zaman bunu ne yapacağız?" diye sordu haberciler. "En bilge adamı nerede bulacağız?"

"Mitylene'de." diye yanıtladı Bias. "Orada ismi Pittakos olan çok büyük bir adam var. Şimdi ülkesinin kralı olabilirdi; ama o tüm vaktini ilime ayırdı. O, kâhinin kastettiği kişi."

III

"Pittakos" ismi tüm dünyada biliniyordu. Cesur bir asker ve bilge bir öğretmendi. Ülkesinin halkı onu kral yapmıştı; ancak onlar için güzel yasalar yaptıktan sonra tacını bıraktı.

İlkelerinden biri de şudur: "Ne yaparsan yap, yaptığın şeyi güzel yap."

Haberciler onu evinde arkadaşlarıyla konuşurken ve onlara ilim öğretirken buldular. Sehpaya bakıp. "Ne kadar da güzel!" dedi. Sonra haberciler ona sehpanın denizden çıktığını söylediler ve vekâhinin söylediklerini söylediler:

"Bunu ne tüccara ne de balıkçılara verin; bunu bilgelerin bilgesine verin."

"Bu doğru bir karar." dedi. "Ne tüccar ne de balıkçı bunu al-mamalı; çünkü onlar sadece işlerini düşünürler ve güzelliği umur-samazlar."

"Biz de sizinle aynı fikirdeyiz." dedi haberciler. "Biz de değerli şeyi size sunuyoruz; çünkü siz bilgelerin bilgesisiniz."

"Yanılıyorsunuz." diye yanıtladı Pittakos. "Böyle bir sanat işi-ne sahip olmayı çok isterdim; ancak ben buna layık değilim."

"O zaman bunu kime vermeliyiz?" diye sordu haberciler.

"Bunu Rodos Kralı Kleobulos'a verin." diye cevap verdi bilge. "Kendisi insanların en yakışıklısı, en güçlüsü ve bence en bilgesidir de."

IV

Haberciler Rodos Adası'na vardılar. Orada herkes Kral Kleobulos'u ve muhteşem zekâsını konuşuyordu. Dünyadaki tüm büyük okullarda okumuştı ve bilmediği hiçbir şey yoktu.

"Çocukları eğitin." derdi; bu anlayışı dolayısıyla ismi bugün hâlâ hatırlanmaktadır.

Haberciler ona sehpayı gösterdiğinde "Bu gerçekten de güzel bir işçilik ürünü. Bunu satıyor musunuz? Ne kadar?" dedi.

Ona bunun satılık olmadığını; ancak bilgelerin bilgesine verileceğini söylediler.

"Tamam; ama siz bu kişiyi Rodos'ta bulamazsınız." dedi. "Korinth'de yaşıyor ve ismi Periander. Değerli hediyeği ona verin."

V

Herkes Korinth Kralı Periander'in ismini duymuştur. Bazıları onun büyük bilgisini bazılarıysa onun acımasızlık ve bencilliğini duymuştur.

Yabancılar onun zekâsına hayran kalırlardı. Kendi halkı onu kötülüğü yüzünden küçümsüyordu.

Birilerinin çok değerli altın bir sehpayla Korinth'e geldiklerini duyunca huzuruna getirilmesini istedi.

"Sehpa hakkında her şeyi duydum." dedi. "Onu niye bir yerden diğerine taşıdığınızı da biliyorum. Siz Korinth'de bu kadar pahalı bir hediyeği hak eden biri olduğuna mı inanıyorsunuz?"

"Biz sizin o kişi olduğunuzu düşünüyoruz." dedi haberciler.

"Ha ha ha!" diye güldü Periander. "Ben bilgelerin bilgesi gibi mi duruyorum? Hayır, aslında. Ancak Lacedaemon'da ismi Khilon olan soylu ve iyi bir kişi var. Ülkesini, halkını, bilgi edinmeyi seviyor. Bana göre bu altın sehpayı hak ediyor. Sizden bunu ona götürmenizi dilerim."

VI

Haberciler şaşırmıştı. Khilon ismini hiç duymamışlardı; çünkü ismi ülkesi dışında bilinmezdi. Ancak Lakedaimon'a geldiklerinde onun hakkında övgüleri her yerde duyular.

Khilon'un çok sessiz biri olduğunu, kendi hakkında hiç konuşmadığını ve tüm hayatını ülkesini büyük ve güçlü yapmaya çalışarak geçirdiğini öğrendiler.

Khilon o kadar meşguldü ki haberciler onu görebilmek için birkaç gün beklemek zorunda kaldılar. Sonunda huzuruna çıkmalarına ve ne istediklerini söylemelerine izin verildi.

"Elimizde güzel bir sehpa var." dediler. "Delfi'deki kâhin bunun bilgelerin bilgesine verilmesini emretti işte bu sebeple de biz bunu size getirdik."

"Hata yapmışsınız." dedi Khilon. "Atina'da ismi Solon olan çok bilge bir kişi var. Kendisi bir şair, asker ve yasa yapıcıdır. O, bu sehpayı vermeniz gereken kişidir."

VII

Haberciler altın sehpayı Atina'ya getirmekte gerektiğince acele ettiler. Solon'u bulmada güçlük çekmediler. Kendisi bu büyük şehrin hükümdarıydı.

Gördükleri herkes onun zekâsına övgüler yağıdınıyordu.

Ona haberi verdiklerinde bir süre sessiz kaldı; sonra:

"Kendimi hiçbir zaman bilge bir olarak görmedim. Ancak ben kendimden daha bilge en az altı kişi sayabilirim ve bunlardan birinin de bilgelerin bilgesi olması gerekir."

"Kim onlar?" diye sordu haberciler.

"İsimleri Thales, Bias, Pittakos, Kleobulos, Periander ve Khilon." diye yanıtladı Solon.

"Biz bu değerli şeyi söylediğiniz kişilerin hepsine sunduk; ancak hepsi reddetti." dedi haberciler.

"O zaman yapılması gereken tek bir şey var." dedi Solon. "Bunu Delfi'ye getirip Apollo'nun tapınağının yanına bırakın; çünkü Apollo bilgeliğin kökeni ve bilgelerin bilgisidir."

Haberciler söyleneni yaptı.

Bu hikâyede size anlattığım kişiler çoğunlukla Yunanistan'ın Yedi Bilge Kişisi olarak adlandırılırlar. İki binden fazla yıl önce yaşamışlardır ve hepsi ülkelerinin üne kavuşmasına katkıda bulunmuşlardır.

ELLİ ÜNLÜ KİŞİ

Kimdiler	Neydiler	Nerede Yaşadılar
Arion	Müzisyen	Yunanistan – M.Ö. 6. yy.
Aristomenes	Komutan	Yunanistan – M.Ö. 685...?
Aziz Francis	Aziz	İtalya – 1182-1226
Bruce, Robert	Kral	İsveç - 1274-1329
Burritt, Elihu	Hayırsever	Connecticut – 1811-1879
Büyük Alfred	Kral	İngiltere – M.S. 849-901
Büyük Fredrick	Kral	Prusya – 1712-1786
Caedmon	Şair	İngiltere – 650-720 (?)
XII. Charles	Kral	İsveç – 1682-1718
Coriolonus	Komutan	Roma – M.Ö. 5. yy.
Cyrus	Kral	İran – M.Ö. 6. yy.
Davenport, A.	Parlamentar	Connecticut – 1715-1780
El-Mansur	Halife	İspanya – M.S. 939-1002
El-Mansur	Halife	İran – M.S. 712-775
Everett Edward	Devlet Adamı	Massachusetts – 1794-1865
Ezop	Fabl Yazarı	Yunanistan – M.Ö. 550
Franklin, Benjamin	Devlet Adamı	Pensilvanya – 1706-1790
Fultan, Robert	Mucit	New York – 1765-1815

Kimdiler	Neydiler	Nerede Yaşadılar
Gautoma	Prens	Hindistan – M.Ö. 562-472
Giotto, Bondone	Ressam	İtalya – 1276-1337
Harun El-Reşid	Halife	Bağdat – 750-809
IV. Henry	Kral	Fransa – 1553-1610
Hogg, James	Şair	İskoçya – 1770-1835
İskender	Kral	Makedonya – M.Ö. 356-323
Jackson, Andrew	Başkan	Birleşik Devletler – 1767-1835
Jefferson, Thos	Başkan	Birleşik Devletler – 1743-1826
Jones, Sir William	Alim	İngiltere – 1746-1794
Lafayette	Komutan	Fransa – 1757-1834
Lec, Robert E.	Komutan	Virginia – 1807-1870
Lincoln, Abraham	Komutan	Birleşik Devletler – 1809-1865
Longfellow, H. W.	Şair	Massachusetts – 1807-1870
XIV. Louis	Kral	Fransa – 1638-1715
Mamun	Halife	İran – 785 - ?
Marshall, John	Devlet adamı	Virginia – 1755-1835
Otanes	Komutan	İran – M.Ö. 6. yy.
Psammeticus	Kral	Mısır – M.Ö. 7. yy.
Putnam, Israel	Komutan	Connecticut – 1718-1790
Randolph, John	Devlet adamı	Virginia – 1773-1833
Revere, Paul	Vatansever	Massachusetts – 1735-1818
III. Richard	Kral	İngiltere – 1452-1485
Selkirk, Alexander	Denizci	İskoçya – 1676-1723
Solomon	Kral	Kudüs – M.Ö. 10. yy.
Solon	Felsefeci	Atina – M.Ö. 6. yy.
Swift, Jonathan	Yazar	İrlanda – 1667-1745

Kimdiler	Neydiler	Nerede Yaşadılar
Tamerlane	Fatih	Tataristan – 1333-1405
Thales	Felsefeci	Milet – M.Ö 6. yy.
Washington, G.	Başkan	Birleşik Devletler – 1732-1799
Webster, Daniel	Devlet adamı	Massachusetts – 1782-1852
West, Benjamin	Ressam	Pennsylvania – 1738-1820
Zeuxis	Ressam	Yunanistan – M.Ö. 5 yy.

Bu kitapta birkaç ünlü kişiden daha bahsedilmiştir.

Kimdiler	Neydiler	Nerede Yaşadılar
Astyages	Kral	Medya – M.Ö. 5. yy.
Bias	Felsefeci	Pirene – M.Ö. 6. yy.
Cimabue	Ressam	Floransa – 1240-1302
Defoe, Daniel	Yazar	İngiltere – 1661-1731
Khion	Felsefeci	Sparta – M.Ö. 6. yy.
Kleobulos	Kral	Rodos – M.Ö. 6. yy.
Mazarin	Kardinal	Fransa – 1602-1661
Parrhasius	Ressam	Yunanistan – M.Ö. 400
Periander	Kral	Korinth – M.Ö. 6. yy.
Pittakos	Felsefeci	Mytilene – M.Ö. 6. yy.
Saba Melikesi	Melike	M.Ö. 10. yy.

İLYA İZMİR YAYINEVİNDEN ÇIKAN YAYINLAR

FELSEFE DİZİSİ

Ontoloji'de Yeni Yollar.....	Nicolai Hartmann
Felsefî İnanç.....	Karl Jaspers
Descartes ve Felsefe	Karl Jaspers
George Lukacs	Georg Lichtheim
Gerçekçilik ve Bilim	Rudolf Steiner
İnsan Doğası.....	Wilhelm Keller
Bilimin Toplum Üzerine Etkileri	Bertrand Russell
İktidar	Bertrand Russell
Eğitim Üzerine	Bertrand Russell
Politik İdealler	Bertrand Russell
Bilimin Toplum Üzerindeki Etkileri	Bertrand Russell
Özgürlük Yolu.....	Bertrand Russell
20. Yüzyıl Filozofları.....	Margot Fleischer
Prens.....	Niccolo Machiavelli
Felsefenin Temel İlkeleri.....	Georges Politzer
Böyle Dedi Zerdüş.....	Friedrich Nietzsche
Putların Alacakaranlığı	Friedrich Nietzsche
Ecce Homo	Friedrich Nietzsche
Deccal - Hristiyan Karşısı.....	Friedrich Nietzsche
İyinin ve Kötünün Ötesinde.....	Friedrich Nietzsche
Ahlakın Soykütüğü Üstüne.....	Friedrich Nietzsche
Nietzsche Wagner'e Karşı - Wagner Olayı	Friedrich Nietzsche
Felsefe Tarihinde İnsan Sorunu.....	Mustafa Günay
İnsan Hakları ve Eğitimi.....	G.Gündoğan - M.Günay
J. Stuart Mill'in Ahlak Anlayışı.....	Sibel Öztürk Güntöre

PSİKOLOJİ DİZİSİ

Korkuyu Yenmek.....	Gerd Hennenhofer-Klaus D. Heil
Özgüven Öğrenilebilir	Peter Lauster
Yenilgilerle Başarı (Fönix Faktörü).....	Karl Slaikeu - Steve Lawhead
Sevme Sanatı	Erich Fromm
Yanılsama Zinciri	Erich Fromm
Kendini Savunan İnsan	Erich Fromm
Eğitim Üzerine	Bertrand Russell
Sevgi ve Cinsellik Üzerine	Sigmund Freud
Totem ve Tabu	Sigmund Freud
Rüya Yorumu (2 Cilt)	Sigmund Freud
İnsan Doğasını Anlamak	Alfred Adler
Ruhsal Çözümleme ve Bilinçdışı -Bilinçdışının Doğaçlaması	D.H. Lawrence
Anasoyluluktan Günümüze Kadın	Hüseyin Kızılkaya
Eğitim Üzerine	Bertrand Russell
İyi Mükemmelden Daha İyidir.....	Doris Märtin
Yaşamın 16 Temel Gücü	Helmuth Fuchs-Andreas Huber
Hayatı Ölçülü Yaşamak.....	Peter Uffelmann-Tobias v. Ecke
Sağlık, Mutluluk ve İnanç.....	Helmuth Koltitzus
Kendini Affet	Peter Uffelmann
Deli Kanlı	Taner Güvenir
Sınav Kaygısı	Tezan Bildik

İLYA YAYINEVİ KLASİK ROMANLAR DİZİSİ

Ana	Maksim Gorki
Çocukluğum	Maksim Gorki
Ekmeğimi Kazanırken	Maksim Gorki
Benim Üniversitelerim	Maksim Gorki
Genç Werther'in Acıları	J. Wolfgang Goethe
Vadideki Zambak	Honoré de Balzac
Yeraltından Notlar	Fyodor Dostoyevski
İnsancıklar	Fyodor Dostoyevski
Kumarbaz	Fyodor Dostoyevski
Suç ve Ceza (2 Cilt)	Fyodor Dostoyevski
Budala (2 Cilt)	Fyodor Dostoyevski
Anna Karenina (3 Cilt)	Lev Tolstoy
Madam Bovary	Gustave Flaubert
Vahşetin Çağırısı	Jack London
Deniz Kurdu	Jack London
Meksikalı	Jack London
Uçurum İnsanları	Jack London
Demir Ökçe	Jack London
Martin Eden	Jack London
Adem'den Önce	Jack London
Dava	Franz Kafka
Dönüşüm	Franz Kafka
Aşk ve Gurur	Jane Austen
Emma	Jane Austen
Zor Yıllar	Charles Dickens
İki Şehrin Hikâyesi	Charles Dickens
Büyük Umutlar	Charles Dickens
Jane Eyre (2 Cilt)	Charlotte Bronte
Kırmızı ve Siyah	Stendhal
Carmen	Prosper Mérimée
Kırmızı Zambak	Anatole France
Önce	Turgenyev
Germinal (2 Cilt)	Emile Zola
Nana (2 Cilt)	Emile Zola
Bir Aşk Sayfası	Emile Zola
Toprak (2 Cilt)	Emile Zola
Meyhane (2 Cilt)	Emile Zola
Emek (2 Cilt)	Emile Zola
Sefiller (5 Cilt)	Victor Hugo
Kamelyalı Kadın	Alexandre Dumas
Öykülerden Bir Demet	Anton Çehov
Kafka İle Söyleşiler	Gustav Janouch

MİTOLOJİ – TARİH DİZİSİ

Büyük İskender.....	Siegfried Lauffer
Troya Savaşı	Manfred Wöhlcke
Asurlular (Tarih, Toplum, Kültür)	Eva Cancik-Kirchbaum
İnka, Maya ve Aztekler'de Semboller	Heike Owusu
Antik Mitolojide Kim Kimdir	Gerhard Fink
Klasik Yunan Mitolojisinin En Güzel Efsaneleri (2 Cilt).....	Gustav Schwab
Ortaçağ'dan Mitolojik Öyküler	Gustav Schwab
Xanthipe-Sokrates'in Karısı	Michael Weithmann
Cermen Tanrı ve Kahramanlarının Efsaneleri (2 Cilt).....	Reiner Tetzner
Firavun Keops ve Büyücü	Karlheinz Schüssler
Odysseia	Manfred Wöhlcke
Cennette Kim Kimdir	Dirte - Giovanni Bandini
Japon Mitolojisi	Nelly Naumann
Hannibal (3 Cilt)	Klemens Peterhoff

TÜRK KLASİKLERİ DİZİSİ

Taaşuk-ı Tal'at ve Fitnat.....	Şemsettin Sami
Sergüzeşt (Macera)	Sami Paşazade Sezaî
İntibah (Uyama)	Namık Kemal
Cezmi	Namık Kemal
Vatan Yahut Silistre - Kara Bela	Namık Kemal
Gülnihal	Namık Kemal
Karabibik - Zehra	Nabizade Nazım
Eylül	Mehmet Rauf
Genç Kız Kalbi	Mehmet Rauf
Define - Kan Damlası	Mehmet Rauf
Felâhî Bey ve Rakım Efendi	Ahmet Mithat
Hasan Mellah.....	Ahmet Mithat
Hüseyin Fellah.....	Ahmet Mithat
Turfanda mı Yoksa Turfa mı	Mehmet Murat
Seçme Hikâyeler (2 Cilt)	Ömer Seyfettin
Araba Sevdası.....	Recaizade Mahmut Ekrem

ÖĞRETMEN – EBEVEYN EĞİTİM SERİSİ ÇOCUKLAR GELECEĞİMİZDİR DİZİSİ

Bebeğimiz Gece Gündüz Ağlıyor.....	Mauri Fries
Eğitim Üzerine.....	Bertrand Russell
Mutlu Çocuk Yetiştirmenin Sırları.....	Steve Biddulph
Mutlu Çocuk Yetiştirmenin Daha Geniş Sırları	Steve Biddulph
Oğlan Çocuklarını Mutlu Yetiştirmenin Yolları.....	Steve Biddulph
Çocuklara Değer Aktarımı	Gerdha Pighin
Eğitimde İstikrar	Hermann Liebenow
Solak Çocukların Eğitimi	Sylvia Weber
Otizm ve Otistik Çocukların Eğitimi.....	Ahmet Güneş
Hareketli Çocuklar Daha Kolay Öğrenirler.....	Ursula Oppolzer
Okul Öncesi Dönemde Cinsel Farklılıklar	M. Blank-Mathieu
Çocuklarla Birlikte Öyküler Yaratmak.....	S. Görnert-Stuckmann
İleri Zekâlıları Tespit Etmek ve Desteklemek	Monika Jost
Öğrenme Güçlüklerini Erken Tespit Etmek	Karlheinz Barth
Yaşantı Pedagojisi - Yaşamak ve Öğrenmek	Bernd Heckmair - Werner Michl
Okullarda Şiddeti Önlemek	Barbara Klicpera

EDEBİYAT - ÇAĞDAŞ YAZARLAR DİZİSİ

Dünya Edebiyatından Seçme Öyküler	<i>Gülperi Sert</i>
Öykü Seçkisi	<i>Gülperi Sert</i>
Amerikan Edebiyatından Seçme Öyküler	<i>Gülperi Sert</i>
Aymesev	<i>Ceyda Kılınç</i>
Denize Doğru	<i>Ceyda Kılınç</i>
Çilekteki Nefret	<i>Ceyda Kılınç</i>
Düşlerin Gerçeği	<i>Suna Üçkarışoğlu</i>
Şizofreni Yalnız Oynamaz	<i>Rahmi Vidinlioğlu</i>
İhanet ve Kehanet	<i>Rahmi Vidinlioğlu</i>
Mavi Yıldız (Atatürk) - Şiir	<i>Mustafa Özçiçek</i>
Estetik ve Mücadele Estetiği	<i>Aydın Şimşek</i>
Führer Devleti	<i>Norbert Frei</i>
Suskun Türküler Zamanı	<i>Ahmet Çelikkol</i>
Sudaki Ateş	<i>Ferda İzbudak Akıncı</i>
Bergamalı Simo	<i>Ferda İzbudak Akıncı</i>
Ağıtsız Kadınlar	<i>Rıfat Mertoğlu</i>
Karanlık Bir Geceydi - 12 Eylül	<i>Sevim Korkmaz Dinç</i>
Aşk Bunamaz	<i>Nuran Hariri</i>
Aşkın Rengi Siyahtır	<i>Namık Kuyumcu</i>
Türbanlı	<i>Mehmet Akçınar</i>

KADIN YAZARLAR - ÖYKÜ DİZİSİ

Su ve Hayat	<i>Buket Akkaya</i>
Özgürlük Çıkmazı	<i>Suna Güller</i>
Yedi Yeşil Fil	<i>Gönül Çatalcalı</i>
Göründüğü Gibi Değil	<i>Esra Odman</i>

"İLE" ŞİİR DİZİSİ

Aşk Bir Hayal	<i>Hayri K. Yetik</i>
Oynayan ve Avunan	<i>Yusuf Alper</i>
Lirik Aksan	<i>Muzaffer Kale</i>
Narin Zehir	<i>Fergun Özelli</i>
Kan Gölünü Gördü	<i>Altay Ömer Erdoğan</i>
Mahvedici Melek	<i>Hüseyin Köse</i>
Ağacına Küsen Yaprak	<i>Mehmet Sadık Kırımlı</i>
İnce Oda	<i>Oğuz Tümbaş</i>
Büyük Başarısızlık	<i>Mehmet Sarsmaz</i>
Mehmet Sarsmaz Cumhuriyeti - Toplu Şiirler	<i>Mehmet Sarsmaz</i>



Ellİ Ünlü Kİşİ

James Baldwin

Bu kitaptaki hikâyelerle ilgili olarak söylenebilecek en güzel şeylerden biri: hikâyelerin biyografik olmamasına karşın kahramanların gerçekten yaşamış ve dünya tarihinin büyük tiyatro oyununda kendi rollerini oynamış olmasıdır. Bu kişilerin bazıları diğerlerinden daha ünlüdür; ancak hepsi zamanın kumsalında kalıcı olacak ayak izlerini bırakmışlardır ve hiçbir zaman unutulmayacaklardır.

Her hikâyede yararlı bir etki yaratacak gerçek bir olay ve ahlâki ders vardır. Her hikâye sadece gençlerin değil, yetişkinlerin de hayali ve gerçek dışı olaylardan zevk aldığını kanıtlayacak ilgi çekici öğelere sahiptir.

Bu kitapta elliden daha fazla kişiden bahsedilmesi, dünyayı daha iyi anlamamızı sağlayacaktır.

